

SEANCE DU JEUDI 25 MAI 1989
VERGADERING VAN DONDERDAG 25 MEI 1989ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 2353.

COMPOSITION DE COMMISSIONS (Modifications):

Page 2353.

PROPOSITIONS (Prise en considération):

Page 2353.

M. Van Hooland. — Proposition de loi réglant le rattachement d'une portion du territoire de la ville de Deinze au territoire de la commune de Sint-Martens-Latem.

M. Suykerbuyk et consorts. — Proposition de loi tendant à faire cesser les effets des condamnations pour certaines infractions commises en temps de guerre.

Orateurs: MM. Luyten, Dillen, Dehousse, Gijs, Seeuws, Mmes Herman-Michielsens, Aelvoet, p. 2381.

Vote, p. 2383.

M. Blanpain et consorts. — Proposition de loi portant statut de la médecine de contrôle.

M. Erdman et consorts. — Proposition de loi modifiant la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation.

M. Claeys et consorts. — Proposition de loi modifiant l'arrêté royal du 20 juillet 1970 étendant le champ d'application de l'assurance-soins de santé obligatoire aux handicapés.

M. Arts:

a) Proposition de loi modifiant les articles 91 et 92 du Code judiciaire;

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1988-1989
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1988-1989

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 2353.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES (Wijzigingen):

Bladzijde 2353.

VOORSTELLEN (Inoverwegingneming):

Bladzijde 2353.

De heer Van Hooland. — Voorstel van wet tot toevoeging van grondgebied van de stad Deinze aan het grondgebied van de gemeente Sint-Martens-Latem.

De heer Suykerbuyk c.s. — Voorstel van wet houdende afsluiting van de gevolgen van sommige oorlogsmisdrijven.

Sprekers: de heren Luyten, Dillen, Dehousse, Gijs, Seeuws, de dames Herman-Michielsens, Aelvoet, blz. 2381.

Stemming, blz. 2383.

De heer Blanpain c.s. — Voorstel van wet houdende het statuut van de controle-geneeskunde.

De heer Erdman c.s. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende opschorting, uitstel en probatie.

De heer Claeys c.s. — Voorstel van wet tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 1970 tot verruiming van de werkingssfeer van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging tot de minder-validen.

De heer Arts:

a) Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 91 en 92 van het Gerechtelijk Wetboek;

b) Proposition de loi modifiant les articles 1259, 1260, deuxième alinéa, 1296 et 1298 du Code judiciaire.

M. Duquesne. — Proposition de loi tendant à autoriser l'adoption par un ménage de fait.

M. Laverge. — Proposition de loi supprimant la déduction forfaitaire au titre de charges professionnelles pour ce qui concerne les profits obtenus du chef ou à l'occasion de l'exercice d'un mandat parlementaire.

M. Bayenet et consorts. — Proposition de loi modifiant les articles 34 et 35 de la loi du 13 juillet 1981 portant création d'un Institut d'expertise vétérinaire.

M. Erdman et consorts. — Proposition de loi modifiant la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive.

M. Blanpain. — Proposition de résolution visant à supprimer la pratique du détachement de miliciens dans les cabinets ministériels.

QUESTION ORALE DE M. VANDENHAUTE AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « LES PROBLEMES DE LA CIRCULATION ROUTIERE SUR NOS GRANDS AXES » :

Orateurs : M. Vandenhautte, M. Dehaene, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Réformes institutionnelles, p. 2353.

QUESTION ORALE DE MME AELVOET AU PREMIER MINISTRE SUR « LES CONDITIONS DE LA LIBERATION D'HELENE PASSTOORS » :

Orateurs : Mme Aelvoet, M. Dehaene, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Réformes institutionnelles, p. 2354.

QUESTION ORALE DE M. VANDENHAUTE AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR « LES PRATIQUES DE CONCURRENCE DELOYALE UTILISEES PAR CERTAINES CLINIQUES » :

Orateurs : M. Vandenhautte, M. Busquin, ministre des Affaires sociales, p. 2355.

PROJETS ET PROPOSITIONS DE LOI (Discussion) :

Projet de loi ratifiant l'arrêté royal du 24 juin 1988 portant codification de la loi communale sous l'intitulé « Nouvelle loi communale ».

Projet de loi modifiant la nouvelle loi communale.

Discussion générale (Reprise). — *Orateurs :* M. Tobback, ministre de l'Intérieur, de la Modernisation des Services publics, et des Institutions scientifiques et culturelles nationales, Mme Herman-Michielsens, p. 2355.

Discussion et vote des articles, p. 2372 et p. 2376.

Proposition de loi modifiant l'article 3, § 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat.

Discussion générale. — *Orateur :* M. Cardoen, p. 2357.

b) Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 1259, 1260, tweede lid, 1296 en 1298 van het Gerechtelijk Wetboek.

De heer Duquesne. — Voorstel van wet strekkende om de adoptie door een feitelijk gezin mogelijk te maken.

De heer Laverge. — Voorstel van wet houdende afschaffing van de forfaitaire aftrek voor bedrijfslasten op het vlak van de baten behaald uit hoofde of ter gelegenheid van het uitoefenen van een parlementair mandaat.

De heer Bayenet c.s. — Voorstel van wet houdende wijziging van de artikelen 34 en 35 van de wet van 13 juli 1981 tot oprichting van een Instituut voor veterinaire keuring.

De heer Erdman c.s. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 20 april 1874 betreffende de voorlopige hechtenis.

De heer Blanpain. — Voorstel van resolutie betreffende de afschaffing van de praktijk van detachering van dienstplichtigen op de ministeriële kabinetten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANDENHAUTE AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « DE VERKEERSPROBLEMEN OP ONZE GROTE WEGEN » :

Sprekers : de heer Vandenhautte, de heer Dehaene, Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Institutionele Hervormingen, blz. 2353.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW AELVOET AAN DE EERSTE MINISTER OVER « DE VOORWAARDEN VERBONDEN AAN DE VRIJLATING VAN HELENE PASSTOORS » :

Sprekers : mevrouw Aelvoet, de heer Dehaene, Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Institutionele Hervormingen, blz. 2354.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANDENHAUTE AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER « DE ONEERLIJKE CONCURRENTIE WAARAAN SOMMIGE KLINIEKEN ZICH SCHULDIG MAKEN » :

Sprekers : de heer Vandenhautte, de heer Busquin, minister van Sociale Zaken, blz. 2355.

ONTWERPEN EN VOORSTELLEN VAN WET (Beraadslaging) :

Ontwerp van wet tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 24 juni 1988 tot codificatie van de gemeentewet onder het opschrift « Nieuwe gemeentewet ».

Ontwerp van wet houdende wijziging van de nieuwe gemeentewet.

Algemene beraadslaging (Hervatting). — *Sprekers :* de heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken, van de Modernisering van de Openbare Diensten, en van de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen, mevrouw Herman-Michielsens, blz. 2355.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 2372 en blz. 2376.

Voorstel van wet tot wijziging van artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Algemene beraadslaging. — *Spreker :* de heer Cardoen, blz. 2357.

Projet de loi relatif à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs.

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Aerts, rapporteur, Hatry, Dufaux, Geeraerts, M. Claes, Vice-Premier ministre et ministre des Affaires économiques et du Plan, chargé de la restructuration du *ministère van Onderwijs*, p. 2358.

Discussion et vote des articles, p. 2361.

Proposition de loi modifiant le Code des droits de succession et le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, en vue de mettre sur un pied d'égalité l'enfant adopté et l'enfant issu du mariage.

Discussion générale. — *Orateurs*: M. de Clippele, M. Maystadt, ministre des Finances, p. 2371.

Discussion et vote des articles, p. 2372.

PRESENTATION DE DEUX CANDIDATS A UNE PLACE DE CONSEILLER A LA COUR DE CASSATION:

Page 2372.

Résultat du scrutin, p. 2383.

PROPOSITION DE LOI (Votes réservés):

Proposition de loi modifiant l'article 3, § 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, p. 2380.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 2380.

PROJETS ET PROPOSITIONS DE LOI (Votes):

Projet de loi ratifiant l'arrêté royal du 24 juin 1988 portant codification de la loi communale sous l'intitulé « Nouvelle loi communale », p. 2384.

Explication de vote: *Orateur*: Mme Herman-Michielsens, p. 2384.

Projet de loi modifiant la nouvelle loi communale, p. 2385.

Proposition de loi modifiant l'article 3, § 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, p. 2385.

Projet de loi relatif à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs, p. 2385.

Proposition de loi modifiant le Code des droits de succession et le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, en vue de mettre sur un pied d'égalité l'enfant adopté et l'enfant issu du mariage, p. 2386.

VOTE SUR LA MOTION PURE ET SIMPLE DEPOSEE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. JANZEGERS AU MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE, DEVELOPPEE LE 11 MAI 1989:

Page 2386.

Explications de votes: *Orateurs*: MM. Pataer, Janzegers, p. 2387.

Justification de vote: *Orateur*: Mme Tyberghien-Vandenbussche, p. 2387.

Ontwerp van wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heren Aerts, rapporteur, Hatry, Dufaux, Geeraerts, de heer Claes, Vice-Eerste minister en minister van Economische Zaken en het Plan, belast met de herstructurering van het ministerie van Onderwijs, blz. 2358.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 2361.

Voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek der successierechten en van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, ten einde gelijkshakeling van het geadopteerde kind met een huwelijks kind te bereiken.

Algemene beraadslaging. — *Sprekers*: de heer de Clippele, de heer Maystadt, minister van Financiën, blz. 2371.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 2372.

VOORDRACHT VAN EEN DUBBELTAL VOOR EEN AMBT VAN RAADSHEER IN HET HOF VAN BEROEP:

Bladzijde 2372.

Uitslag van de geheime stemming, blz. 2383.

VOORSTEL VAN WET (Aangehouden stemmen):

Voorstel van wet tot wijziging van artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, blz. 2380.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 2380.

ONTWERPEN EN VOORSTELLEN VAN WET (Stemmingen):

Ontwerp van wet tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 24 juni 1988 tot codificatie van de gemeentewet onder het opschrift « Nieuwe gemeentewet », blz. 2384.

Stemverklaring: *Spreker*: mevrouw Herman-Michielsens, blz. 2384.

Ontwerp van wet houdende wijziging van de nieuwe gemeentewet, blz. 2385.

Voorstel van wet tot wijziging van artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, blz. 2385.

Ontwerp van wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, blz. 2385.

Voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek der successierechten en van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, ten einde gelijkshakeling van het geadopteerde kind met een huwelijks kind te bereiken, blz. 2386.

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE OP 11 MEI 1989 GEHOUDEN INTERPELLATIE VAN DE HEER JANZEGERS TOT DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING:

Bladzijde 2386.

Stemverklaringen: *Sprekers*: de heren Pataer, Janzegers, blz. 2387.

Stemverklaring: *Spreker*: mevrouw Tyberghien-Vandenbussche, blz. 2387.

INTERPELLATIONS (Discussion) :

Interpellation de M. Pataer au secrétaire d'Etat à l'Environnement et à l'Emancipation sociale sur « l'application de la loi dite « de Seveso » du 21 janvier 1987 ».

Orateurs : M. Pataer, Mme Nélis, Mme Smet, secrétaire d'Etat à l'Environnement et à l'Emancipation sociale, adjoint au Premier ministre, p. 2388.

Interpellation de M. Vandenhoute au secrétaire d'Etat à l'Environnement et à l'Emancipation sociale sur « l'effet de serre résultant de la pollution atmosphérique ».

Orateurs : M. Vandenhoute, Mme Smet, secrétaire d'Etat à l'Environnement et à l'Emancipation sociale, adjoint au Premier ministre, p. 2393.

Interpellation de M. Geeraerts au Vice-Premier ministre et ministre des Affaires économiques et du Plan et au secrétaire d'Etat à l'Energie sur « le passif nucléaire et la répartition des charges entre les pouvoirs publics et les sociétés privées intéressées ».

Orateurs : M. Geeraerts, M. Deworme, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, p. 2395.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt) :

Page 2397.

M. Van Aperen. — Proposition de loi modifiant la loi électorale communale.

M. Cerexhe. — Proposition de loi créant un tribunal de la famille.

M. Erdman. — Proposition de loi visant à garantir la sécurité d'occupation du locataire.

M. Egelmeers. — Proposition de loi modifiant la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail.

INTERPELLATIES (Bespreking) :

Interpellatie van de heer Pataer tot de staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie over « de toepassing van de zogenaamde Seveso-wet van 21 januari 1987 ».

Sprekers : de heer Pataer, mevrouw Nélis, mevrouw Smet, staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie, toegevoegd aan de Eerste minister, blz. 2388.

Interpellatie van de heer Vandenhoute tot de staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie over « het broeikasteffect als gevolg van de luchtverontreiniging ».

Sprekers : de heer Vandenhoute, mevrouw Smet, staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie, toegevoegd aan de Eerste minister, blz. 2393.

Interpellatie van de heer Geeraerts tot de Vice-Eerste minister en minister van Economische Zaken en het Plan en tot de staatssecretaris voor Energie over « het nucleair passief en de lastenverdeling tussen overheid en betrokken privé-maatschappijen ».

Sprekers : de heer Geeraerts, de heer Deworme, staatssecretaris voor Energie, toegevoegd aan de minister van Economische Zaken, blz. 2395.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening) :

Bladzijde 2397.

De heer Van Aperen. — Voorstel van wet tot wijziging van de gemeentekieswet.

De heer Cerexhe. — Voorstel van wet houdende instelling van een familierechtbank.

De heer Erdman. — Voorstel van wet strekkende om de huurder woonzekerheid te waarborgen.

De heer Egelmeers. — Voorstel van wet tot wijziging van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971.

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 10 m.
De vergadering wordt geopend te 15 h 10 m.

CONGES — VERLOF

MM. Baert, malade; Blanpain, De Beul, Van den Broeck, à l'étranger, Borremans, Collignon, Diegenant, Ghesquière, Van Rompaey et Wyninckx, en mission à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Baert, ziek; Blanpain, De Beul, Van den Broeck, in het buitenland, Borremans, Collignon, Diegenant, Ghesquière, Van Rompaey en Wyninckx, met opdracht in het buitenland.

Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, pour raisons familiales; MM. Garcia, Hasquin, Peeters, pour d'autres devoirs, et Van Eetvelt, pour devoirs administratifs, demandent un congé.

Verlof vragen: mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, wegens familieaangelegenheden; de heren Garcia, Hasquin, Peeters, wegens andere plichten, en Van Eetvelt, wegens ambtsplichten.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

Wijzigingen

COMPOSITION DE COMMISSIONS

Modifications

De Voorzitter. — Bij het bureau zijn voorstellen ingediend tot wijziging van de samenstelling van de volgende commissies:

1° In de commissie voor de Landbouw en de Middenstand:

Zou de heer Tant worden aangewezen als effectief lid;

Le bureau est saisi de demandes tendant à modifier la composition des commissions suivantes:

1° A la commission de l'Agriculture et des Classes moyennes:

M. Tant serait désigné comme membre effectif;

2° In de commissie voor de Buitenlandse Handel:

Zouden de heren Bens en Tant worden aangewezen als effectief lid;

2° A la commission du Commerce extérieur:

MM. Bens et Tant seraient désignés comme membres effectifs;

3° In de commissie voor de Defensie:

Zou de heer Bens worden aangewezen als plaatsvervangend lid;

3° A la commission de la Défense:

M. Bens serait désigné comme membre suppléant;

4° In de commissie voor de Financiën:

Zou de heer Van Rompuy de heer Chabert als effectief lid vervangen;

Zou de heer Chabert de heer Van Rompuy als plaatsvervangend lid vervangen;

4° A la commission des Finances:

M. Van Rompuy remplacerait M. Chabert comme membre effectif;

M. Chabert remplacerait M. Van Rompuy comme membre suppléant;

5° In de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden:

Zou de heer Borremans worden aangewezen als effectief lid;

5° A la commission de l'Intérieur:

M. Borremans serait désigné comme membre effectif;

6° In de commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu:

Zou de heer Tant worden aangewezen als plaatsvervangend lid.

6° A la commission de la Santé publique et de l'Environnement:

M. Tant serait désigné comme membre suppléant.

Geen bezwaar?

Pas d'opposition?

Dan is aldus besloten.

Il en est ainsi décidé.

VOORSTELLEN — PROPOSITIONS

Inoverwegingneming — Prise en considération

De Voorzitter. — Aan de orde is thans de bespreking van de inoverwegingneming van voorstellen.

L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération de propositions.

U hebt de lijst van de verschillende in overweging te nemen voorstellen ontvangen met opgave van de commissies waarnaar het bureau voornemens is ze te verwijzen.

Vous avez reçu la liste des différentes propositions à prendre en considération, avec indication des commissions auxquelles le bureau envisage de les renvoyer.

La parole est à M. Lallemand.

M. Lallemand. — Monsieur le Président, je demande un vote séparé sur la proposition n° 604 de M. Suykerbuyk et consorts.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die nog andere opmerkingen mochten willen maken, mij daarvan vóór het einde van de vergadering kennis te geven.

Je prie les membres qui auraient d'autres observations à formuler, de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Indien intussen van geen bezwaren blijkt, worden die voorstellen, met uitzondering van het voorstel houdende afsluiting van de gevolgen van sommige oorlogsmisdrijven, in overweging genomen en verwezen naar de commissies die door het bureau zijn aangeduid.

Sauf suggestion divergente, je considérerai ces propositions, à l'exception de celle tendant à faire cesser les effets des condamnations pour certaines infractions commises en temps de guerre, comme prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées par le bureau.

QUESTION ORALE DE M. VANDENHAUTE AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR «LES PROBLEMES DE LA CIRCULATION ROUTIERE SUR NOS GRANDS AXES»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANDENHAUTE AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER «DE VERKEERSPROBLEMEN OP ONZE GROTE WEGEN»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Vandenhautte au Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Réformes institutionnelles sur «les problèmes de la circulation routière sur nos grands axes».

La parole est à M. Vandenhautte.

M. Vandenhaute. — Monsieur le Président, le week-end de l'Ascension fut particulièrement meurtrier sur nos routes puisque l'on peut déplorer 19 morts et 15 blessés graves. Rien que dans la nuit de samedi à dimanche, 7 personnes sont mortes dans un accident de la route.

Ce bilan est très lourd d'autant plus que les conditions météorologiques étaient particulièrement bonnes. Aussi, monsieur le ministre, je me permets de vous poser les questions suivantes :

1. Compte tenu de ce bilan catastrophique, ne faudrait-il pas intensifier les campagnes de sécurité ?
2. Ne pourrait-on prévoir des campagnes plus percutantes qui ne s'adresseraient qu'aux jeunes ?
3. Pourriez-vous, de façon précise, me communiquer le chiffre des morts et accidentés de la route pour la seule année 1988 et la moyenne d'âge des conducteurs en question ? Quelles sont les causes principales de ces accidents ?
4. Ne pourrait-on, pour l'avenir, augmenter les mesures de prévention ?
5. Pourriez-vous, de façon précise, me communiquer le nombre de policiers actuellement en service et chargés de la sécurité routière ? Ce nombre est-il suffisant ?

M. le Président. — La parole est à M. Dehaene, Vice-Premier ministre.

M. Dehaene, Vice-Premier ministre et ministre des Communications et des Réformes institutionnelles. — Monsieur le Président, l'honorable membre pose une fois de plus le problème des accidents de la route de fin de semaine dans lesquels de jeunes conducteurs sont souvent impliqués.

Les chiffres le prouvent : en 1988, on constatait une augmentation de 3,2 p.c. du nombre de morts, soit 1983, et une augmentation de 1,6 p.c. du nombre de blessés graves, soit 17 635. Il est à noter que la moitié de ces accidents surviennent le week-end et que ce sont plus particulièrement les jeunes conducteurs qui en sont les victimes, essentiellement la nuit.

Ma politique en matière de sécurité routière traitera ce problème en priorité. C'est ainsi qu'une série de mesures seront annoncées dans les semaines à venir et qu'un projet de loi sera soumis à votre approbation après les vacances.

Avant d'approfondir cette question, je tiens à faire remarquer que les jeunes sont peu sensibles aux campagnes qui font uniquement appel au sens des responsabilités et aux changements de conduite. Dans ce même cadre, il faut attirer l'attention sur un nombre de facteurs psychologiques liés à l'âge et qui, combinés à un nombre de circonstances aggravant le risque, telles les sorties, l'alcool, la conduite de nuit par mauvais temps etc., ont une influence néfaste sur le comportement des jeunes conducteurs. En outre, ceux-ci, comme tous les nouveaux conducteurs, ont encore peu d'expérience de la conduite d'un véhicule.

C'est pourquoi j'estime — et j'ai constaté dans une récente enquête menée par la FEBIAC que l'opinion publique me soutient — que les nouveaux conducteurs doivent être suivis et accompagnés d'une manière particulière au cours d'une période de stage, après l'obtention de leur permis. Au cours de celle-ci, des restrictions — telles que la conduite accompagnée dans certaines circonstances, par exemple — leur seront imposées et levées progressivement.

Il est évident aussi que l'on peut obtenir beaucoup d'un changement de mentalité, par une éducation à la conduite par les parents, à l'école et dans les mouvements de jeunesse. De plus, la conception et l'image de l'auto, diffusées tant par la société que par l'industrie automobile, doivent changer afin que la vitesse exagérée et la conduite agressive ne soient plus propagées par ces voies.

Par ailleurs, toute mesure en matière de circulation doit aussi être accompagnée d'un contrôle efficace où l'augmentation du risque subjectif de se faire prendre doit être mise en exergue. La pénalisation elle-même a ses aspects préventifs qu'il ne faut pas sous-estimer. C'est pourquoi le projet de loi dont question

prévoit une simplification de la détection du taux d'alcool par un appareillage électronique, l'instauration d'un permis de conduire à points, la constatation de certaines infractions par appareils automatiques et la modernisation de la perception immédiate.

Quant au nombre d'agents de police et de gendarmes qui sont effectivement chargés du contrôle de la circulation routière, je vous renvoie à mes collègues de l'Intérieur et de la Défense nationale.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW AELVOET AAN DE EERSTE MINISTER OVER «DE VOORWAARDEN VERBONDEN AAN DE VRIJLATING VAN HELENE PASSTOORS»

QUESTION ORALE DE MME AELVOET AU PREMIER MINISTRE SUR «LES CONDITIONS DE LA LIBERATION D'HELENE PASSTOORS»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Aelvoet aan de Eerste minister over «de voorwaarden verbonden aan de vrijlating van Hélène Passtoors».

Het woord is aan mevrouw Aelvoet.

Mevrouw Aelvoet. — Mijnheer de Voorzitter, op de persconferentie na de Ministerraad van 24 maart 1989 heeft de Eerste minister verklaard dat het niet uitgesloten was dat de vrijlating van Hélène Passtoors nakend was. Hij voegde daaraan toe dat die vrijlating afhankelijk zou zijn van voorwaarden die aan Hélène Passtoors zelf zullen worden gesteld en hij ontkende met klem dat de Belgische regering zelf zich in deze zaak tot wat dan ook zou hebben verbonden.

Nu blijkt dat België twee voorwaarden heeft aanvaard.

Ik wens de Eerste minister hierover de volgende vragen te stellen :

Werden deze voorwaarden aan de Eerste minister meegedeeld, vooraleer België zich ten aanzien van Zuid-Afrika hiertoe verbond ?

Werden deze voorwaarden aan de Ministerraad voorgelegd ?

Op welke wettelijke basis kan België mevrouw Passtoors haar paspoortfaciliteiten beperken ?

Bestaat er een mondelinge of een schriftelijke overeenkomst tussen België en Zuid-Afrika waarin deze voorwaarden werden gestipuleerd ?

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Dehaene die antwoordt namens de Eerste minister.

De heer Dehaene, Vice-Eerste minister en minister van Verkeerswezen en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, daar de Eerste minister op dit ogenblik in het buitenland verblijft, heeft hij mij gevraagd volgend antwoord voor te lezen : Zuid-Afrika stelde drie voorwaarden voor de vrijlating van mevrouw Passtoors, namelijk de ondertekening van een verklaring door mevrouw Passtoors; de terugkeer naar Brussel van drie indertijd uitgewezen Zuidafrikaanse diplomaten; de Belgische bereidheid tot onderzoek van de wettelijke mogelijkheden tot beperking van haar paspoort.

De schriftelijke verklaring van mevrouw Passtoors waarin zij geweld en verplaatsingen naar Zuidelijk Afrika verzaakt is een zuiver persoonlijke verbintenis. Zij was vrij deze al dan niet te ondertekenen.

Wat de terugkeer van de diplomaten betreft, werd bij de uitwijzing reeds gesteld dat, mocht Zuid-Afrika tenslotte toch zijn belofte tot vrijlating van Passtoors nakomen, het diplomatenbestand dan terug op zijn oorspronkelijk peil mocht worden teruggebracht. Nu de oorzaak voor de uitwijzing van drie diplo-

maten is weggefallen, kunnen wij zonder bezwaar terug naar een *status quo ante*.

Inzake paspoorten heeft het beloofde onderzoek uitgewezen dat, op grond van de wet van 14 augustus 1974 betreffende de afgifte van paspoorten, er inderdaad mogelijkheden bestaan om de afgifte, verlenging of vernieuwing van een paspoort te weigeren of om de geldigheid ervan in tijd en ruimte te beperken.

Deze drie voorwaarden waardoor wij de vrijlating van een landgenote bekwamen, leggen ons land geen bijzondere verplichtingen op, veronderstellen geen ingewikkelde ruiloperaties en zetten onze fundamentele opstelling ten opzichte van Zuid-Afrika hoegenaamd niet op de helling.

Deze voorwaarden die in de regering besproken werden, maken geen voorwerp uit van een schriftelijke overeenkomst met Zuid-Afrika.

QUESTION ORALE DE M. VANDENHAUTE AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR « LES PRATIQUES DE CONCURRENCE DELOYALE UTILISEES PAR CERTAINES CLINIQUES »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANDENHAUTE AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER « DE ONEERLIJKE CONCURRENTIE WAARAAN SOMMIGE KLINIEKEN ZICH SCHULDIG MAKEN »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Vandenhautte au ministre des Affaires sociales sur « les pratiques de concurrence déloyale utilisées par certaines cliniques ».

La parole est à M. Vandenhautte.

M. Vandenhautte. — Monsieur le Président, au mois de mars 1989, je vous adressais une question orale qui portait sur les pratiques de concurrence déloyale utilisées par certaines cliniques.

Dans cette question orale, je faisais notamment référence à l'arrêté royal du 10 octobre 1986 qui impose la suppression du tiers payant pour les consultations médicales. Ainsi, pour une consultation de médecine interne, le malade débourse 713 francs dont 535 francs seront remboursés par la mutuelle.

Je vous informais également de ce que certaines cliniques, et plus particulièrement César De Paepe, n'appliquent pas cet arrêté royal et tarifient simplement le ticket modérateur, soit 178 francs par consultation.

A l'époque, je n'ai guère été satisfait de la réponse que vous avez bien voulu donner à l'ensemble de mes questions. Aussi, aujourd'hui, monsieur le ministre, plutôt que de vous interpellier longuement, je me permets de vous poser ces deux questions :

1. Les mutuelles socialistes doivent-elles également et strictement appliquer l'arrêté royal du 10 octobre 1986 ?

2. Dans l'hypothèse où elles ne l'appliquent pas, êtes-vous prêt à prendre des mesures à leur égard, autrement dit, à prendre vos responsabilités ?

M. le Président. — La parole est à M. Busquin, ministre.

M. Busquin, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, l'arrêté royal du 10 octobre 1986 qui interdit l'application du tiers payant pour les consultations, visites et avis, s'applique à l'ensemble des prestataires et institutions de soins qui dispensent ce type de prestation, sauf pour certaines exceptions définies par l'arrêté royal du 10 mars 1987 et relatives, par exemple, à la situation sociale du patient ou au type de soins prodigués.

L'institution de soins citée par l'honorable membre n'est pas concernée par ce dernier arrêté royal et est donc tenue de respecter les dispositions prévues à l'arrêté royal du 10 octobre

1986. Le service du contrôle administratif de l'INAMI est chargé de veiller au respect de cette réglementation.

Je rappelle à l'honorable membre que, lors de son interpellation du 8 mars 1989, il avait émis l'idée d'abroger l'arrêté royal du 10 octobre 1986 afin de permettre, de manière générale, le versement direct, par l'organisme assureur à l'institution ou au prestataire de soins de la quote-part à charge de l'assurance maladie, le patient ne devant acquitter que son intervention personnelle.

Cette suggestion intéressante sera examinée dans le cadre global de la réforme de l'assurance maladie-invalidité prévue par le gouvernement.

ONTWERP VAN WET TOT BEKRACHTIGING VAN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 24 JUNI 1988 TOT CODIFICATIE VAN DE GEMEENTEWET ONDER HET OPSCHRIFT « NIEUWE GEMEENTEWET »

ONTWERP VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN DE NIEUWE GEMEENTEWET

Hervatting van de algemene beraadslaging

PROJET DE LOI RATIFIANT L'ARRETE ROYAL DU 24 JUIN 1988 PORTANT CODIFICATION DE LA LOI COMMUNALE SOUS L'INTITULE « NOUVELLE LOI COMMUNALE »

PROJET DE LOI MODIFIANT LA NOUVELLE LOI COMMUNALE

Reprise de la discussion générale

De Voorzitter. — Wij hervatten de algemene beraadslaging over de ontwerpen van wet betreffende de gemeentewet.

Nous reprenons la discussion générale des projets de loi relatifs à la loi communale.

Het woord is aan minister Tobback.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken, van de Modernisering van de Openbare Diensten, en van de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen. — Mijnheer de Voorzitter, tijdens een vorige vergadering van de Senaat heeft mevrouw Herman een aantal opmerkingen gemaakt in verband met dit codificatieontwerp, daarin bijgevalen — zoals ik in het *Beknopt Verslag* heb gelezen — door de heer Van Eetvelt. Daarop heeft de Senaat wijselijk besloten de bespreking te onderbreken.

Ik zal trachten een zeer duidelijk antwoord te geven op de bezwaren die werden gemaakt, niet terecht naar ik meen, maar ik kan er begrip voor opbrengen.

Mevrouw Herman heeft opgemerkt dat het ontwerp nog niet, zoals ze zegt, voldragen is, onder andere omdat het geen rekening houdt met de nieuwe bevoegdheidsverdeling inzake toezicht. Op het eerste gezicht is dit correct. Artikel 6 van de wet houdende bekrachtiging van de nieuwe gemeentewet voorziet echter in de uitdrukkelijke mogelijkheid voor de Koning om de nieuwe gemeentewet te wijzigen en aldus in overeenstemming te brengen met de wetbepalingen waardoor ze impliciet zouden worden gewijzigd.

In *concreto* betekent dit dat de dag na de publikatie van de twee wetten een koninklijk besluit wordt gepubliceerd en ook een circulaire wordt rondgestuurd — die beide al klaar zijn — houdende de wijzigingen ter uitvoering van artikel 6. Het gaat hier om de aanpassingen die nodig zijn ingevolge de wet van 11 juli 1988 betreffende de verplichte woonplaats, ingevolge het

arrest van het Arbitragehof m.b.t. de politiewet en ingevolge de wetten van 8 en 9 augustus 1988 ons wel bekend.

Ingevolge deze aanpassingen wordt de nieuwe gemeentewet ontdaan van alle gewestelijke bepalingen en dit in overeenstemming met artikel 2 houdende opheffingsbepalingen. Hiervoor verwijs ik naar het amendement van de regering, stuk 542-3 van de Kamer. Voor het Vlaamse Gewest betekent dit dat de oude artikelen en de oude nummering betreffende het toezicht behouden blijven tot een codificatiedecreet inzake het toezicht is aangenomen. Er dreigt dus geen juridisch vacuüm zoals mevrouw Herman vreest of vreesde. Ik hoop haar te hebben overtuigd.

Ik meen trouwens — sommige leden hier zullen dit kunnen bevestigen — dat wanneer dit ontwerp vandaag wordt aangenomen, de bevoegde commissie van de Vlaamse Raad volgende maandag al een ontwerp van decreet houdende de organisatie van het toezicht zal bespreken. Vermits dit de laatste keer is dat ik over dit ontwerp het woord voer, maak ik van deze gelegenheid graag gebruik om te repliceren op wat ik uit het *Beknopt Verslag* meende te mogen afleiden uit de woorden van mevrouw Herman. Zij zei het volgende: «De minister had wellicht een mooie droom, maar tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren.» Ik had helemaal geen mooie droom.

Ik benadruk nog even dat de wet waarover vandaag zal worden gestemd het einde betekent van een zeer lange weg. Indien ik correct ben geïnformeerd, was minister Nothomb hiervan de initiatiefnemer. Noch de ministers, noch de departementen hebben hierbij veel gepresteerd. Het was de Raad van State die praktisch al het werk heeft geleverd. Het past dus vandaag hulde te brengen aan degenen die, buiten de ministers, daaraan hun beste krachten hebben gewijd. Het komt mij niet toe te oordelen, maar men zegt mij dat de groep van de Raad van State die hieraan heeft gewerkt een uitzonderlijk werkstuk heeft opgesteld. Ik dank ook deze personen voor hun ijver.

De verdienste van de minister is hier dus zeer gering. Zijn taak bestond erin het ontwerp door Kamer en Senaat te loodsen, niet om, zoals ons aller bekommernis is, een perfect in de stenen gebeitelde codex af te leveren, maar om een degelijke basistekst uit te werken. Inzake gemeentewetteksten was de toestand vrij verward. Deze basistekst is nog voor verbetering en aanvulling vatbaar, maar kan toch reeds in handen worden gegeven van een beginnend gemeenteraadslid. Hij dient er dan wel attent op te worden gemaakt dat de tekst nog kan worden gewijzigd of aangevuld. Een wet is immers evolutief en ondergaat talrijke wijzigingen.

In deze geest is de wet tot stand gekomen en vraag ik ook de Senaat daarover een ultieme stemming uit te brengen waardoor de nieuwe gemeentewet van kracht kan worden. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Herman.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Mijnheer de Voorzitter, ik verontschuldig mij bij de minister omdat ik mijn kritiek heb moeten uiten tijdens zijn afwezigheid. Ik wist waarom hij hier niet aanwezig kon zijn. Ik breng ook alle hulde aan de Raad van State. Dat is hier niet aan de orde. In juni 1987, datum van het koninklijk besluit, wanneer de Raad van State zijn werkzaamheden inzake codificatie van de gemeentewet beëindigde, was alles perfect. Het is nadien dat er een bepaald artikel is gewijzigd. Ik heb dat in openbare vergadering reeds aangestipt en kan de minister desbetreffende nota's overhandigen.

Door de tweede fase van de staatshervorming werden ook een aantal artikelen gewijzigd. Ik denk onder meer aan het artikel waarin wordt bepaald dat in het schepencollege de secretaris alle beraadslagingen van het schepencollege moet notuleren, en dat een afwijking inhoudt voor de zes randgemeenten, Komen, Waasten en Voeren, waar alleen de conclusies mogen worden genotuleerd. Hier wordt de gemeentewet gewijzigd. Het verslag van de Senaat over de tweede fase van de staatshervorming vermeldt trouwens dat daardoor de gemeentewet is gewijzigd en dat de codificatie overeenkomstig zal moeten worden

aangevuld. Door een arrest van het Arbitragehof werden ook vier artikelen van de gemeentewet opgeschort.

Indien wij nu de gemeentewet codificeren op basis van het koninklijk besluit dat de neerslag is van de werkzaamheden van de Raad van State, worden die opgeschorte artikelen weer van kracht en herleven de gewijzigde artikelen in hun oorspronkelijke vorm, en dit tot wij de codificatie hebben aangepast. De codificatie moet worden aangepast alvorens ze wordt goedgekeurd. Die aanpassing moet betrekking hebben op drie groepen van artikelen: de artikelen die door een wet gewijzigd werden, de artikelen die door de staatshervorming impliciet werden gewijzigd en de artikelen die door het Arbitragehof werden opgeschort. Ook vandaag heeft er nog een stemming plaats over een wijziging van de gemeentewet, waartegen ik mij helemaal niet verzet. Dit is dan een vierde groep.

Indien die aanpassing gebeurt, zal de codificatie perfect zijn. Wij mogen echter niet te lang wachten, want de tijd staat niet stil. De gemeentemandatarissen moeten zo snel mogelijk een juiste en gecodificeerde tekst van de gemeentewet krijgen, zodat zij duidelijk weten wat hun plichten zijn. Het is immers zeer gevaarlijk indien in die tussenperiode oude teksten opnieuw herleven en goedgekeurde teksten, waarover wij het allen groten-deels eens waren, vervallen.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Tobback.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken, van de Modernisering van de Openbare Diensten, en van de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen. — Mijnheer de Voorzitter, bij deze aangelegenheid staan meerderheid en oppositie niet tevenover elkaar, maar zijn wij allen bezorgd voor het afleveren van goede teksten. Mevrouw Herman zal mij er dus op attent maken, wanneer ik mij vergis. Ik denk echter vermetel dat het antwoord dat ik haar heb overhandigd, haar problemen opvangt. Indien ik erin slaag mijn intenties waar te maken, dan zal het vacuüm maar één dag bedragen. Ik zal immers het koninklijk besluit met de aanpassingen doorsturen de dag nadat de wet zal worden gepubliceerd. Dit koninklijk besluit met toepassing van artikel 6 is immers reeds klaar.

De Vlaamse Raad vergadert maandag om de Vlaamse voogdij te regelen. Aan de Waalse kant is die voogdij zoals u weet voorwerp van politieke discussies.

Ik hou hier helemaal geen pleidooi om het tweekamerstelsel af te schaffen, maar in een tweekamerstelsel heeft men al vlug vier maanden nodig om zo'n codificatie in haar geheel af te handelen. Intussen worden natuurlijk al weer een aantal wetteksten veranderd en zo kan men eigenlijk nooit een perfecte tekst goedkeuren. Artikel 6 van het ontwerp vangt echter dit bezwaar op.

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Herman.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Mijnheer de Voorzitter, ondanks het antwoord van de minister lijkt deze zaak mij toch een hele uitdaging. Zoals ik zegde staan de zaken niet stil. Hoe kort die tussenperiode ook is, de zaken kunnen snel gaan en in Voeren soms zelfs zeer snel.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken, van de Modernisering van de Openbare Diensten, en van de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen. — Mijnheer de Voorzitter, mijn kabinetschef doet mij opmerken dat de wet ook niet onmiddellijk in werking treedt.

Mevrouw Herman-Michielsens. — U kan ze daarna niet meer wijzigen, mijnheer de minister.

De heer Tobback, minister van Binnenlandse Zaken, van de Modernisering van de Openbare Diensten, en van de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen. — Toch wel, mevrouw, met artikel 6 kan zij worden gewijzigd.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Ja, maar niet retroactief.

De Voorzitter. — Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Wij bespreken straks de artikelen van de beide ontwerpen van wet.

Nous examinerons tout à l'heure les articles des deux projets de loi.

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 3, § 1, VAN DE GECOÖRDINEERDE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE

Beraadslaging over het enig artikel

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 3, § 1er, DES LOIS COORDONNÉES SUR LE CONSEIL D'ÉTAT

Discussion de l'article unique

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het voorstel van wet tot wijziging van artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Nous abordons l'examen de la proposition de loi modifiant l'article 3, § 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heer Van Eetvelt, rapporteur, verwijst naar zijn verslag.

Het woord is aan de heer Cardoen.

De heer Cardoen. — Mijnheer de Voorzitter, uit het verslag van collega Van Eetvelt blijkt overduidelijk de eensgezinde houding die in de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden werd aangenomen met betrekking tot de bespreking van het onderhavig wetsvoorstel. De eindstemming in de commissie ligt er trouwens niet om. Wij kunnen daaruit concluderen dat dit wetgevend initiatief voorziet in een behoefte, bijna een noodzaak.

Herhaalde malen hoort men verklaren dat het parlementair mandaat moet worden geherwaardeerd. Terecht. Een parlamentslid beschikt in heel wat gevallen, alle verhoudingen in acht genomen, over minder uitgebreide controle- en informatiemogelijkheden dan een gemeenteraadslid. Ik ben bijzonder goed geplaatst, om dat te evalueren. Dat geldt trouwens ook voor de interne werking van het Parlement. Iedereen is het erover eens dat hieraan moet worden gesleuteld.

Ik ben ervan overtuigd dat dit in de eerste plaats door de parlementsleden zelf moet gebeuren. Het Franse spreekwoord *On n'est jamais mieux servi que par soi-même* is ook in deze aangelegenheid van toepassing.

We moeten niet steeds aan de klagmuur staan. We moeten zelf de initiatieven nemen die ons meer informatie, meer controlemogelijkheden en een grotere zelfstandigheid bezorgen.

Dit parlementair initiatief biedt ons de mogelijkheid een beter inzicht te krijgen in de ons voorgelegde teksten van ontwerp van wet, van decreet en van reglementair besluit.

Dit kadert in de regeringsverklaring waarin staat dat de uitoefening van het individuele controlerecht van ieder parle-

mentslid dient te worden versterkt. Het voorstel dat wij nu bespreken biedt ons daartoe de kans.

Het amendement van de minister van Binnenlandse Zaken strekt ertoe het voorstel van wet af te zwakken, in die mate, dat de publikatie van de voorontwerpen wordt beperkt tot de ontwerpen van wet, decreet en ordonnantie. De publicatie van de ontwerp-koninklijke besluiten wordt derhalve door de regering niet aanvaard.

Ik betreur dit omdat het toezicht *ab initio* op alle regeringsinitiatieven, ons parlementair controlerecht, hierdoor wordt beperkt. Ik heb dat ook in de commissie gezegd.

Indien het amendement van de regering wordt goedgekeurd vraag ik de vergadering om het voorstel niet terug te zenden naar de commissie omdat wij daar reeds voldoende de kans hebben gehad het amendement te bespreken.

Ik wil anderzijds ook benadrukken dat ik mij verheug over de positieve houding van de regering — hoe zou het anders kunnen, mijnheer de minister — ten opzichte van dat gedeelte van ons wetsvoorstel dat de publikatie verplicht van voorontwerpen van door de uitvoerende macht genomen wetgevende initiatieven. Deze tegemoetkoming van de regering zet mij ertoe aan het voorstel aan te nemen. Het zal ons, parlementsleden, in de toekomst hoe dan ook meer armslag geven. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Het enig artikel van het voorstel van wet luidt:

L'article unique de la proposition de loi est ainsi rédigé:

Enig artikel. In artikel 3, § 1, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, gewijzigd bij de wet van 9 augustus 1980, worden de woorden «Het advies wordt» vervangen door de woorden «Het advies en de tekst die aan het advies werd onderworpen worden».

Article unique. A l'article 3, § 1er, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, modifié par la loi du 9 août 1980, les mots «L'avis est» sont remplacés par les mots «L'avis et le texte soumis à l'avis sont».

Le gouvernement présente l'amendement que voici:

«Remplacer l'article unique par les dispositions suivantes:

«L'article 3, § 1er, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973, modifié par la loi du 9 août 1980, est remplacé par le texte suivant:

«§ 1er. Hors les cas d'urgence spécialement motivés et les projets relatifs aux budgets, aux comptes, aux emprunts, aux opérations domaniales et au contingent de l'armée exceptés, les ministres, les membres des Exécutifs communautaires ou régionaux et les membres du Collège réuni visé à l'article 60 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, chacun pour ce qui le concerne, soumettent à l'avis motivé de la section de législation, le texte de tous avant-projets de loi, de décret, d'ordonnance ou de projets d'arrêtés réglementaires. L'avis et l'avant-projet sont annexés à l'exposé des motifs des projets de loi, de décret ou d'ordonnance. L'avis est annexé aux rapports au Roi, à l'Exécutif et au Collège réuni.

Ne sont pas soumis à l'avis de la section de législation, les projets de règlements et d'arrêtés de l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale ou du Collège réuni qui concernent respectivement les attributions de l'agglomération bruxelloise, les attri-

butions de la Commission communautaire française et celles de la Commission communautaire flamande. »

« Het enig artikel te vervangen als volgt :

« Artikel 3, § 1, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, gewijzigd bij de wet van 9 augustus 1980, wordt vervangen als volgt :

« § 1. Buiten het met bijzondere redenen omklede geval van hoogdringendheid en de ontwerpen betreffende begrotingen, rekeningen, leningen, domeinverrichtingen en het legercontingent uitgezonderd, onderwerpen de ministers, de leden van de Gemeenschaps- of Gewestexecutieven en de leden van het Verenigd College bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, ieder wat hem betreft, aan het beredeneerd advies van de afdeling wetgeving de tekst van alle voorontwerpen van wet, decreet, ordonnantie of van ontwerpen van reglementaire besluiten. Het advies en het voorontwerp worden gehecht aan de memorie van toelichting van de ontwerpen van wet, decreet of ordonnantie. Het advies wordt gehecht aan de verslagen aan de Koning, aan de Executieve en aan het Verenigd College.

Aan het advies van de afdeling wetgeving worden niet onderworpen, de ontwerpen van reglementen en besluiten van de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest of van het Verenigd College die betrekking hebben op de bevoegdheden van de Brusselse agglomeratie, en op de bevoegdheden van de Vlaamse of de Franse Gemeenschapscommissie. »

De stemming over het amendement en de stemming over het enig artikel worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article unique sont réservés.

De aangehouden stemmingsen en de stemming over het voorstel van wet in zijn geheel hebben straks plaats.

Il sera procédé tout à l'heure aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE VERPLICHTE AANSPRAKELIJKHEIDSVZERZEKERING INZAKE MOTORRIJTUIGEN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI RELATIF A L'ASSURANCE OBLIGATOIRE DE LA RESPONSABILITE EN MATIERE DE VEHICULES AUTOMOTEURS

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

Nous abordons l'examen du projet de loi relatif à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automobiles.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Aerts, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen werd ingevoerd bij de wet van 1 juli 1956. Op het ogenblik is het nog steeds dezelfde basiswet die de materie regelt, op enkele wijzigingen na die aangebracht werden in 1972 en 1975.

Uit een studie die gewijd was aan de wet van 1 juli 1956 bleek dat bepaalde wijzigingen nodig waren om te voldoen aan het

verdrag betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, gesloten te Brussel op 7 januari 1955 tussen België, Luxemburg en Nederland, en aan de aanvullende overeenkomsten bij dit verdrag.

De toenmalige ministers van Justitie en van Economische Zaken, de heren Vermeylen en Spinoy, dienden op 26 juli 1964 een wetsontwerp in dat als doel had de bestaande wet van 1 juli 1956 te vervangen.

Het ontwerp omvatte bijzondere bepalingen voor rijwielen met hulpmotor. Het hield rekening met de wet van 30 mei 1961 betreffende de verjaring van de burgerlijke rechtsvordering in geval van misdrijf. Het onderwierp de verzekeringsmaatschappijen aan een streng toezicht en bepaalde de waarborgen die moesten worden gegeven. Het ontwerp onderschreef de rechten en plichten van het Gemeenschappelijk Waarborgfonds. Het verbond de afgifte van de nummerplaat of van de provinciale plaat voor rijwielen met hulpmotor aan het bestaan van een bewijs van een erkende verzekeraar betreffende het bestaan van een lopende verzekeringsovereenkomst en het omvatte strafbepalingen met betrekking tot het beslag op motorrijtuigen.

De opeenvolgende regeringen hebben het ontwerp vijfmaal geamendeerd, in 1965, in 1966, in 1973, in 1984 en in 1989. Inmiddels werden enkele artikelen uit het ontwerp gelicht om een afzonderlijke wet te maken, namelijk de wet van 4 juli 1972. Anekdotisch vermeld ik dat het ontwerp zes kamerontbindingen heeft overleefd, en zesmaal van verval werd ontheven.

Het ontwerp werd in 1969 door de Kamer aangenomen, en op 25 juni 1969 aan de Senaat overgezonden.

Het is ongetwijfeld een verdienste van de huidige commissie voor de Economische Aangelegenheden om na vier vergaderingen de bespreking van het ontwerp af te ronden.

Het ontwerp aangenomen door de Kamer in 1969 ligt dus ter discussie in de Senaat. Op 15 oktober 1984 hebben de departementen van Justitie en Economische Zaken amendementen voorbereid om het ontwerp aan te passen.

Enkel de volgende aanpassingen zijn het vermelden waard :

1. Invoering van een beperking van de verplichte dekking, zowel voor lichamelijke als voor stoffelijke schade: 950 miljoen per ongeval waarvan 50 miljoen voor stoffelijke schade en 900 miljoen voor lichamelijke schade;

2. Dekking van de stoffelijke schade toegebracht aan personen die vervoerd werden door het voertuig dat de schade heeft veroorzaakt, tot een bedrag van 100 000 frank per persoon — kleding en persoonlijke bagage;

3. Verplichte dekking van de naaste verwanten van de verzekerde — bestuurder of verzekeringnemer —, wanneer deze lichamelijke letsels hebben opgelopen, ter uitvoering van de EG-richtlijn van 30 december 1983;

4. Uitbreiding van de verplichte dekking tot de werkgevers om onverwachte gevolgen op te vangen van de wet van 3 juli 1978 over de arbeidsovereenkomst.

De regering heeft op 21 maart 1989 in de commissie nieuwe amendementen ingediend bij artikel 3. Het eerste vervangt het derde regeringsamendement van 1984. De nieuwe amendementen beogen de bestaande toestand te handhaven, inzonderheid het stelsel van de onbeperkte waarborg.

De commissie heeft het wetsontwerp in zijn geheel aangenomen bij eenparigheid. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry. — Monsieur le Président, le projet de loi relatif à l'assurance obligatoire contre les risques dus à l'automobile est, à mon sens, une bonne démonstration du principe selon lequel l'opposition est prête à voter les projets de loi valables que le gouvernement a introduits. Comme l'a fait remarquer le rapporteur, la commission a approuvé ce projet à l'unanimité.

Cela dit, je tiens à signaler une particularité. S'il voulait démontrer par une étude de cas quelles sont les difficultés, les

lenteurs, les paralysies, bref les moyens de retarder un projet de loi, l'étudiant en droit pourrait se pencher sur la matière qui fait l'objet de notre attention et faire ainsi l'analyse complète des défauts de ce que j'appellerai la procédure parlementaire de type long.

En effet, ce sont nos anciens collègues, MM. Vermeulen et Spinoy, qui ont déposé ce projet le 6 juillet 1964. Certains membres actuels du Sénat remplissaient alors les fonctions de chefs de cabinet ou de chefs de cabinet adjoints auprès des ministres qui furent les auteurs de ce texte que le Parlement est à même de voter 25 ans plus tard.

Le projet a subi les aléas de dissolutions des Chambres, de relèvements de caducité, de nouveaux accords internationaux, dans le cadre du Benelux, par exemple, d'amendements dus à des directives européennes, de disjonctions d'articles, certains d'entre eux paraissant moins nécessaires que d'autres. Les enseignants en droit de nos différentes facultés pourront, à l'avenir, puiser dans ce texte de nombreux enseignements, du moins quant à l'exercice pratique du mandat parlementaire.

Par ailleurs, permettez-moi d'exprimer à quel point, dans le domaine des assurances, notre pays est en général mal préparé à affronter l'échéance de 1992. Beaucoup d'améliorations devront encore être apportées pour que nous soyons davantage prêts à faire face à la concurrence internationale. Je reprendrai simplement les propos du président de l'Union professionnelle des entreprises d'assurances — un ancien collègue — lors d'une conférence de presse qui s'est déroulée il y a quelques semaines : « L'avenir européen des compagnies d'assurances qui opèrent en Belgique est moins menacé par des groupes étrangers que par la politique de nos gouvernements. »

Voilà qui est extraordinaire ! « Après les emprunts forcés » — sur le dos, bien entendu, des compagnies d'assurances — « les prélèvements spéciaux et les pressions de tout genre sur leurs conditions d'exploitation, pressions qui se sont succédé depuis une dizaine d'années, les mesures prises à l'encontre des assureurs dans le cadre de la réforme fiscale et des conclaves budgétaires vont à contre-courant des exigences d'un marché européen de l'assurance. Si le gouvernement n'en vient pas rapidement à reconsidérer la fiscalité et la parafiscalité qui pèsent sur les assureurs et les assurés, nos entreprises pourraient en être réduites à opérer au départ d'autres pays d'Europe pour garder leur clientèle en Belgique. »

Cette menace émane des entreprises d'assurances, mais il est clair que les assurés seront les premiers à être tentés par l'extranéité et par la possibilité de conclure leurs contrats d'assurance à l'étranger — lorsque ceux-ci ne sont pas assortis, bien entendu, d'une déduction fiscale en Belgique — et ce, pour éviter le poids devenu absolument insupportable des taxes sur certaines primes d'assurance.

Je ne parle pas, en l'occurrence, des menaces que la régionalisation fait peser sur certaines catégories de primes. Le monde politique prétend vouloir défendre et la transparence et la protection du consommateur, alors que dès à présent, on a déjà l'arrière-pensée de vouloir augmenter les taxes et prélèvements de toute espèce qui frappent les primes d'assurance.

Les chiffres sont malheureusement très révélateurs. Comme premier exemple, je citerai le cas de la prime de responsabilité civile auto relative au transport de personnes et aux deux roues.

Quel est le niveau actuel de la charge fiscale en Belgique ?

La taxe régulière, appliquée aux assurances, est de 9,25 p.c. Un prélèvement de 10 p.c. est ensuite effectué au profit de l'Institut national d'assurance maladie-invalidité. Au surplus, 7,5 p.c. sont destinés au Fonds des handicapés.

A moins que le gouvernement ne réussisse à faire la démonstration qu'elles correspondent effectivement à des impératifs de santé ou de sécurité, toutes ces taxes territoriales devront, à mon avis, disparaître, en 1993. Je lui suggère d'ailleurs de réfléchir, dès à présent, à la question de savoir s'il pourra ou non se passer de ces rentrées dont il a manifestement eu besoin dans le passé.

La Croix-Rouge, enfin, bénéficie d'un modeste prélèvement de 0,25 p.c. qui pourrait fournir matière à interrogation quant à sa légalité. La somme totale des prélèvements sur les primes de responsabilité civile auto atteint ainsi 27 p.c. Voilà donc la démonstration d'une forme de taxe dont tous les éléments pourraient parfaitement être éclipsés après le 1er janvier 1993, par le biais de conventions conclues en dehors de la territorialité de l'Etat belge.

Dans le domaine du transport professionnel, la situation est à peine modifiée. Pour ce qui concerne la responsabilité civile auto, dans le cadre des taxis, des autobus et du transport de marchandises, hormis une seule taxe, les niveaux sont identiques : 9,25 p.c. de taxe sont appliqués sur les primes d'assurance ; 5 p.c., au lieu de 10 p.c. sont destinés à l'INAMI au motif sans doute que ces véhicules sont plus sûrs que les véhicules de personnes ou les deux-roues ; 7,5 p.c. vont au Fonds des handicapés et 0,25 p.c. sont versés au profit de la Croix-Rouge. Le pourcentage global de taxation sur les primes applicables aux automobiles professionnelles atteint donc 22 p.c.

Enfin, nombre d'automobilistes, outre une assurance obligatoire « responsabilité civile », concluent des assurances facultatives auto complémentaires.

A propos de la perception des taxes sur les assurances relatives aux dégâts aux véhicules proprement dits — dont le propriétaire assure sa propre indemnisation en cas de vol ou d'incendie — on constate que la taxe de 9,25 p.c. ainsi que le pourcentage de 7,5 p.c. destiné au Fonds des handicapés subsistent. Le total se monte donc à 16,75 p.c.

Compte tenu, d'une part, que la Commission européenne a proposé de fixer à 14 p.c. minimum les taux de TVA et, d'autre part, que les primes d'assurance ne sont pas encore clairement classées dans une catégorie déterminée, nous risquons de nous trouver dans l'obligation de devoir ajouter une TVA d'au moins 14 p.c. à ces taxes, dont je conteste actuellement la légalité, en fonction de l'échéance de 1993.

Je passe rapidement sur d'autres taxes qui incitent aussi à s'assurer en dehors du territoire belge.

L'assurance-incendie et les assurances assimilées subissent, nous l'avons vu, une taxation globale de 15,75 p.c. Or, vous savez combien il est aisé de s'assurer en dehors de la Belgique dans des compagnies considérées au moins aussi efficaces, aussi sûres, dynamiques, inventives et créatives que les sociétés belges.

Pour les accidents du travail et l'assurance-vie, la taxe est respectivement de 5,5 p.c. et de 4,40 p.c., pourcentages qui représentent, dans ces deux secteurs, des montants considérables.

Dans un second domaine très important, celui des primes-vie — et je conclurai par là — la Belgique applique malheureusement aussi, à une exception près, la taxation la plus élevée par rapport à celle en vigueur dans les autres pays de la Communauté européenne.

Ainsi, la France prélève 5,15 p.c. et la Belgique 4,40 p.c.

Parmi les pays qui ne sont en général pas considérés comme ayant une faible fiscalité indirecte, l'Irlande prélève 3,1 p.c., l'Italie 2,5 p.c., la Grèce 2,4 p.c., le Luxembourg 2 p.c. — nos voisins luxembourgeois avec lesquels nous vivons en symbiose appliquent une taxe moindre — et, enfin, le Portugal, 1,25 p.c. Parmi les pays dont la taxation est pratiquement inexistante, citons le Royaume-Uni, *leader* de l'assurance en Europe, qui prélève cinq centièmes de pour cent, soit un centième de la taxation belge. Vous pouvez être certains que les entreprises d'assurances britanniques vont déployer tous les talents de séduction dont elles sont capables pour conquérir les marchés continentaux. Le Danemark, quant à lui, prélève un tiers de la taxation britannique. D'autres pays n'imposent pratiquement aucune taxe sur les primes-vie et je ne vois pas comment, dans ce domaine, nos compagnies pourront écarter la concurrence de ces pays. Ainsi, les Pays-Bas, l'Espagne, l'Allemagne et la Suisse, bien entendu, n'imposent aucune taxation. Il en est de même pour la France en ce qui concerne l'assurance-groupe et l'épargne-pension.

Cette énumération ne signifie pas qu'après avoir approuvé le projet de loi en commission, nous allons voter contre, en séance publique. Tel n'est pas le propos que j'ai essayé de développer à cette tribune, d'autant plus que le chemin de croix qu'il a parcouru le rend digne d'être enfin adopté. J'ai tenu néanmoins à susciter une réflexion du gouvernement sur le secteur de l'assurance, en Belgique.

En réalité, nous avons déjà perdu un solide volume d'affaires avec le développement, à Luxembourg, de tout le secteur des assurances captives, sur le plan industriel, qui ne sont soumises à aucune forme de taxation dans ce pays. Ces activités auraient parfaitement pu se développer en Belgique si nous n'avions pas eu, en ce domaine comme dans d'autres, une vue aussi étroite. Cela vaudrait la peine que le gouvernement se livre à une réflexion à froid — et non lors d'un contrôle budgétaire, lorsqu'il essaie de prendre de l'argent là où il croit en trouver — à propos des perspectives du secteur de l'assurance en Belgique. Avant l'élaboration du budget 1990, vous disposerez, et nous aussi peut-être, monsieur le ministre, de quelques mois pour réfléchir à l'avenir des secteurs économiques belges.

Je vous suggère de vous pencher sur cet aspect de la question et de ne pas seulement vous préoccuper du secteur des assurances le jour où vous avez besoin d'argent afin de combler le déficit du budget. Accordez-lui également votre attention avec le souci de prévoir une politique à long terme, et ce pour préserver la structure économique du pays.

Il est possible de remédier aux lacunes actuelles de ce secteur par rapport aux autres pays d'Europe mais sur base d'autres critères que ceux qui ont motivé, jusqu'à présent, les décisions gouvernementales. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Dufaux.

De heer Dufaux. — Mijnheer de Voorzitter, ik vervang collega Schellens die aanwezig moet zijn in een commissievergadering.

Namens de SP-fractie houdt ik enkele beschouwingen bij het ontwerp van wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen. Ik sluit mij bij de vorige spreker aan en feliciteer rapporteur Aerts met zijn duidelijk, omstandig en goed gepresenteerd verslag.

Het ontwerp van wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen omvat een reeks aanpassingen van de wet van 1 juli 1956.

Die wet, die de verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen algemeen verplicht, bracht reeds een lang verwachte en door het groot aantal verkeersongevallen onontbeerlijk geworden hervorming tot stand.

Sommige bepalingen van de wet van 1 juli 1956 zijn echter nooit in werking getreden, andere werden opgeheven door de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen en de uitvoeringsbesluiten. Het is dan ook toe te juichen dat de regering het initiatief genomen heeft om de huidige wet aan te passen aan de noden van de tijd. Tevens zijn de ingediende aanpassingen noodzakelijk om te voldoen aan de vigerende richtlijnen van de Europese Gemeenschap.

Sinds het invoeren van de verplichte burgerrechtelijke aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen in 1956, kent het Belgisch recht krachtens de reeds gekende bepalingen een stelsel van verplichte verzekering, die de slachtoffers van verkeersongevallen algehele vergoeding van de schade door de verzekeraar van de verantwoordelijke waarborgt.

Eén van de belangrijkste punten van het ontwerp is het probleem inzake de inbeslagneming van niet-verzekerde voertuigen en de termijn gedurende welke ze bewaard moeten worden alvorens ze kunnen worden verkocht. Door het toepassen van het regeringsamendement kunnen de rechtbanken bevelen dat het in beslag genomen motorvoertuig door het Bestuur der Domeinen zal worden verkocht en dat, na aftrek van de beslagen en bewaringskosten voor het motorrijtuig, de netto-opbrengst van de verkoop bestemd is voor de vergoeding van de door dat rijtuig veroorzaakte schade.

De Vlaamse socialisten zullen het ontwerp van wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen aannemen. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Geeraerts.

De heer Geeraerts. — Mijnheer de Voorzitter, allereerst spreek ik mijn voldoening uit over de afhandeling van dit ontwerp in de senaatscommissie. De wijziging van de wetgeving was noodzakelijk maar heeft jarenlang, dus veel te lang, aangesleept. Eindelijk ligt er nu een ontwerp klaar dat verbeteringen aanbrengt en onze wetgeving ook in overeenstemming brengt met de geldende Europese richtlijnen.

In de commissie werd eveneens aanvaard dat wijzigingen in de wet die het gevolg zijn van Europese richtlijnen, via een koninklijk besluit kunnen worden aangebracht, dit wil zeggen zonder het Parlement te raadplegen. Ik ben het daarmee eens, zolang het gaat over louter administratieve aanpassingen die geen controversieel karakter hebben. Het mag echter geen gewoonte worden in het Europa van morgen de parlementen buiten spel te zetten. De federale structuur van het toekomstig Europa moet van die aard zijn dat democratische controle door de parlementen van de Europese deelstaten of regio's mogelijk blijft. In dit specifiek geval lijkt het mij echter wel logisch en de tijdswinst die geboekt wordt door de procedure via koninklijke besluiten is ook niet te verwaarlozen. België is reeds voldoende bekend als rode lantaarndrager door het niet tijdig nakomen van verplichtingen inzake Europese richtlijnen.

In het ontwerp schuilt nog een ander mogelijk bevoegdheidsconflict, namelijk tussen de Gewesten en de nationale overheid. Het is immers de Koning die volgens het ontwerp bepaalt welke gewestelijke overheidsdiensten niet verzekeringsplichtig zijn. Volgens de grondwettelijke bepalingen heeft de nationale overheid echter geen zeggenschap over gewestelijke instellingen.

Het ware toch beter dergelijke mogelijke bevoegdheidssperiken uit te sluiten, al denk ik niet dat in deze materie, die zeker niet communautair geladen is, problemen te verwachten zijn.

Voorts heb ik nog een paar technische opmerkingen. In de commissie werd gediscussieerd over de opzeggingstermijn voor de verzekeringen. Deze bedraagt momenteel drie jaar, terwijl de verzekeringsmaatschappij zelf meer mogelijkheden tot verbreking van het contract heeft.

De vraag werd gesteld of de opzeggingstermijn voor de verzekerde niet kan worden teruggebracht tot één jaar. In het ontwerp van wet is deze visie niet behouden, maar de minister heeft wel beloofd deze zaak te bekijken in het kader van een nieuw wetsontwerp tot hervorming van de wet van 11 juni 1874 op de verzekeringsovereenkomsten.

Het is natuurlijk jammer dat het ontwerp van wet dat we nu bespreken en dat toch een vrij fundamentele vernieuwing betekent, op dat vlak niet meteen in de juiste vorm wordt gegoten. Ik had liever gezien dat de gewenste veranderingen nu reeds werden aangebracht.

In de commissie werd ook de invoering van een kleefvignet op de auto gevraagd als bewijs van betaling van de verzekeringspremie.

Kan in deze tijd van computers en communicatie de administratieve organisatie niet zo zijn dat het niet meer mogelijk is een voertuig op de weg te brengen zonder dat aan alle administratieve verplichtingen zoals inschrijving en betaling van verzekering is voldaan?

Ik ben niet echt gekant tegen het aanbrengen van een auto-vignet, als bewijs dat de wagen is verzekerd, omdat er ook voordelen aan kunnen zijn, zoals de vermelding van de verzekeringsmaatschappij en het polisnummer. Maar zoals reeds gezegd, verkies ik de meer moderne informatiemiddelen om alle misbruiken inzake registratie en verzekering uit te sluiten.

Ook inzake de maxima voor stoffelijke schade blijft er voor mij een vraagteken. Dit plafond bedraagt volgens het nieuwe ontwerp 50 miljoen, zijnde iets meer dan 60 miljoen geïndexeerd. Volgens een bepaalde redenering die in de commissie gevolgd

werd, is een verdere verhoging van dit maximum niet nodig omdat dergelijke zaken bijna niet voorkomen.

Volgens een andere redenering in de commissie, zou een hoger maximum kunnen leiden tot hogere door de verzekerde te betalen premies.

Het een is natuurlijk niet met het ander te rijmen, want indien de hogere maxima bijna nooit van toepassing zijn, kunnen zij ook geen invloed hebben op de lasten van de verzekeringsmaatschappijen. Volgens mij moet men in deze materie zeer specifiek te werk gaan en hogere maxima vastleggen voor deze voertuigen die normaal aanleiding kunnen geven tot zeer zware ongevallen met abnormaal hoge stoffelijke schade. Bepaalde vrachtwagens, zeker indien ze geladen zijn met gevaarlijke stoffen, horen thuis in deze categorie.

De toekomstige produkt-aansprakelijkheidsregeling hierbij betrekken, geeft slechts een gedeeltelijk antwoord op het gestelde probleem. Deze produkt-aansprakelijkheid zal immers alleen gelden bij produktfouten en niet bij fouten van menselijk falen. Toch moet ik toegeven dat in het ontwerp van wet de maxima reeds met een factor 10 werden verhoogd, en dat is positief.

Mijn eindconclusie over het hele ontwerp is positief en mijn fractie zal dit ontwerp van wet dan ook aannemen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Claes.

De heer Claes, Vice-Eerste minister en minister van Economische Zaken en het Plan, belast met de herstructurering van het ministerie van Onderwijs. — Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats feliciteer ik de heer Aerts voor zijn bijzonder knap verslag over een uitermate complexe materie. Er deed zich immers een bijkomende moeilijkheid voor in verband met de coördinatie van de teksten.

Ik ben ervan overtuigd dat de verzekeringsmaatschappijen en de juristen in het algemeen de komende jaren nog veel en positief gebruik zullen kunnen maken van dit uitstekend verslag. (Applaus.)

Je voudrais également remercier tous les membres de la commission et plus particulièrement son président, M. Hatry.

Je dirai à M. Hatry, qui a profité de l'occasion — et ce n'est pas un reproche — pour déborder du cadre du présent projet, que je partage ses inquiétudes quant à l'avenir du secteur des assurances en général et des assurances belges, en particulier, dans la perspective de 1992, et cela pour plusieurs raisons.

Je citerai d'abord la structure du capital des différentes sociétés, qu'elles soient plus ou moins connues. Ensuite, le retard incontestable sur le plan de la législation, la loi fondamentale datant du siècle précédent. Nous devons, à mon sens, consentir un effort considérable pour adapter cette loi et, comme je l'ai déjà dit en commission, j'espère que le gouvernement me donnera le feu vert afin que je puisse déposer, avant les vacances parlementaires, un projet en ce sens.

A cette occasion, je précise qu'actuellement un projet traitant des contrats d'assurance, en général, est en préparation et qu'une série de mesures d'ordre législatif sont envisagées afin d'être prêt à affronter l'échéance de 1992.

Un autre facteur provoquant l'inquiétude de M. Hatry, comme la mienne d'ailleurs, est la fiscalité. Je ne dispose pas ici de tous les éléments me permettant de répondre au nom du gouvernement, mais je tiens à préciser que je suis moins pessimiste que M. Hatry. En effet, je suis persuadé que le problème fiscal global du secteur des assurances sera examiné dans le cadre d'une harmonisation au niveau européen, ce qui permettra d'adapter notre position et de procurer, à nos compagnies d'assurances, des moyens de défense.

Il ne faut toutefois pas en conclure que demain, par exemple, le financement du Fonds des handicapés sortira totalement du secteur des assurances. Sans vouloir provoquer une polémique, je rappelle qu'il y a quelques années, on a tenté de privatiser le Fonds des maladies professionnelles, mais que l'on n'a trouvé

aucun candidat réellement prêt à assumer des responsabilités en la matière.

Le Parlement est, je crois, d'accord pour que le pays continue à mener et à développer une politique en faveur des moins valides et des handicapés; le problème subsiste donc. Un débat général sur la fiscalité de ce secteur doit être engagé et le gouvernement doit envisager un échange de vues approfondi avec le Parlement sur les questions posées, avec raison, par M. Hatry.

Mijnheer Geeraerts, ik geef toe dat België vandaag niet de beste Europese leerling is, maar het mag toch ook niet als de rode lantaarndrager worden beschouwd.

In december van vorig jaar heeft de regering een nieuwe werkmethode uitgewerkt om enerzijds de opgelopen achterstand in bepaalde domeinen in te halen en om anderzijds, de termijnen vooropgesteld door de Europese Gemeenschap voor de realisatie van het Witboek, in acht te nemen. Voor die nieuwe werkmethode heeft de regering een monitoringsysteem ingesteld bij Buitenlandse Zaken waar een complete inventaris wordt bijgehouden van alle richtlijnen die nog niet werden vertaald in de Belgische nationale of regionale wetgeving. Ook de nieuwe richtlijnen worden aan deze inventaris toegevoegd. Bovendien wordt bij het uitvaardigen van een nieuwe richtlijn onmiddellijk onderzocht welke moeilijkheden zouden kunnen rijzen bij de omzetting ervan in de Belgische nationale of regionale wetgeving. Voor elke richtlijn wordt ook een zogenoemd modeldepartement aangewezen dat rechtstreeks verantwoordelijk is voor de uitvoering van de richtlijn binnen de bepaalde termijn.

Daarmee zijn alle problemen zeker niet opgelost. Maar het feit dat drie keer per jaar op Buitenlandse Zaken samen met de modeldepartementen een inventaris wordt gemaakt van de evolutie van de besliste programma's doet mij toch denken dat er een redelijke kans is dat binnen afzienbare tijd ons land ook bij de betere Europese leerlingen zal horen omdat zijn achterstand voor een niet onbelangrijk deel zal zijn ingehaald.

Ik dank de heer Dufaux voor de steun die hij ons namens zijn fractie toezegt. Ik hoop dat wij vrij spoedig de gelegenheid zullen hebben om een grondige discussie te voeren over de zo noodzakelijke aanpassing van de basiswetgeving voor de hele sector, waarvoor men zich vandaag nog altijd moet baseren op de wet van 1874. (Applaus.)

De Voorzitter. — Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de bespreking van de artikelen van het ontwerp van wet.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

L'article premier est ainsi rédigé:

Chapitre 1er. — Dispositions préliminaires

Article 1er. Pour l'application de la présente loi on entend:

Par véhicules automoteurs: les véhicules destinés à circuler sur le sol et qui peuvent être actionnés par une force mécanique sans être liés à une voie ferrée; tout ce qui est attelé au véhicule est considéré comme en faisant partie.

Sont assimilées aux véhicules automoteurs, les remorques construites spécialement pour être attelées à un véhicule automoteur en vue du transport de personnes ou de choses et qui sont déterminées par le Roi.

Par cyclomoteurs: les véhicules automoteurs ainsi dénommés par le règlement général sur la police de la circulation routière.

Par assurés: les personnes dont la responsabilité est couverte conformément aux dispositions de la présente loi.

Par personnes lésées: les personnes qui ont subi un dommage donnant lieu à l'application de la présente loi, ainsi que leurs ayants droit.

Hoofdstuk I. — Inleidende bepalingen

Artikel 1. Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder:

Motorrijtuigen: rij- of voertuigen, bestemd om zich over de grond te bewegen en die door een mechanische kracht kunnen worden gedreven, zonder aan spoorstaven te zijn gebonden; al wat aan het rij- of voertuig is gekoppeld, wordt als een deel daarvan aangemerkt.

Met motorrijtuigen worden gelijkgesteld, de door de Koning bepaalde aanhangwagens die speciaal gebouwd zijn om aan een motorrijtuig te worden gekoppeld met het oog op het vervoer van personen of zaken.

Bromfietsen: de in het algemeen reglement op de politie van het wegverkeer aldus genoemde motorrijtuigen.

Verzekerden: zij wier aansprakelijkheid overeenkomstig de bepalingen van deze wet is gedekt.

Benadeelden: zij die schade hebben geleden welke grond oplevert voor de toepassing van deze wet, alsmede hun rechtverkrijgenden.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre II. — De l'assurance obligatoire

Art. 2. § 1er. Les véhicules automoteurs ne sont admis à la circulation sur la voie publique, les terrains ouverts au public et les terrains non publics mais ouverts à un certain nombre de personnes ayant le droit de les fréquenter, que si la responsabilité civile à laquelle ils peuvent donner lieu est couverte par un contrat d'assurance répondant aux dispositions de la présente loi et dont les effets ne sont pas suspendus.

L'obligation de contracter l'assurance incombe au propriétaire du véhicule. Si une autre personne a contracté l'assurance, l'obligation du propriétaire est suspendue pour la durée du contrat conclu par cette autre personne.

L'assurance doit être contractée auprès d'un assureur agréé à cette fin en application de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances.

§ 2. Toutefois, les véhicules automoteurs ayant leur stationnement habituel à l'étranger sont également admis à la circulation en Belgique à la condition que le Bureau agréé ou créé à cette fin en application de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances assume lui-même à l'égard des personnes lésées, la charge de réparer conformément aux dispositions de la présente loi les dommages causés en Belgique par ces véhicules.

Pour l'application de la présente loi, ce Bureau est assimilé à un assureur.

Le Roi détermine quels sont les véhicules qui sont réputés, pour l'exécution de la présente loi, avoir leur stationnement habituel à l'étranger. Il fixe les modalités d'admission de ces véhicules en Belgique et il peut exiger la production d'un certificat international d'assurance.

Lorsque, pour des conducteurs de véhicules ayant leur stationnement habituel dans les pays étrangers que le Roi détermine, le port du certificat international d'assurance n'est pas exigé, l'obligation du Bureau est maintenue même si l'obligation d'assurance n'a pas été respectée.

Hoofdstuk II. — Verplichte verzekering

Art. 2. § 1. Tot het verkeer op de openbare weg en op terreinen die toegankelijk zijn voor het publiek of slechts voor een zeker aantal personen die het recht hebben om er te komen, worden motorrijtuigen alleen toegelaten indien de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe zij aanleiding kunnen geven, gedekt is door een verzekeringsovereenkomst die aan de bepalingen van deze wet voldoet en waarvan de werking niet is geschorst.

De verplichting tot het sluiten van de verzekering rust op de eigenaar van het motorrijtuig. Indien een andere persoon de verzekering heeft aangegaan, is de verplichting van de eigenaar geschorst voor de duur van de overeenkomst die door de andere persoon is gesloten.

De verzekering moet zijn gesloten bij een verzekeraar die daartoe is toegelaten op grond van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen.

§ 2. Niettemin worden motorrijtuigen die gewoonlijk in het buitenland zijn gestald, ook tot het verkeer in België toegelaten, mits een Bureau, daartoe erkend of opgericht op grond van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, zelf tegenover de benadeelden de verplichtingen op zich neemt de schade, door de motorrijtuigen in België toegebracht, overeenkomstig de bepalingen van deze wet te vergoeden.

Voor de toepassing van deze wet wordt dit Bureau met een verzekeraar gelijkgesteld.

De Koning bepaalt welke voertuigen voor de uitvoering van deze wet geacht worden gewoonlijk in het buitenland te zijn gestald. Hij stelt vast op welke wijze die voertuigen in België worden toegelaten en kan overlegging van een internationaal verzekeringsbewijs eisen.

Indien van bestuurders van voertuigen die gewoonlijk zijn gestald in door de Koning nader te noemen vreemde landen, niet wordt geëist dat zij het internationaal verzekeringsbewijs bij zich hebben, blijft de verplichting van het in het eerste lid genoemde Bureau bestaan, zelfs als de verzekeringsplicht niet is nagekomen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. § 1er. L'assurance doit garantir l'indemnisation des personnes lésées chaque fois qu'est engagée la responsabilité civile du propriétaire, de tout détenteur et de tout conducteur du véhicule assuré, de toute personne transportée et de l'employeur des personnes précitées lorsque celles-ci sont exonérées de toute responsabilité en vertu de l'article 18 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, à l'exclusion de la responsabilité civile de ceux qui se seraient rendus maîtres du véhicule par vol ou violence ou par suite de recel.

L'assurance doit garantir, aux conditions que le Roi détermine, les dommages causés aux personnes et aux biens par des faits survenus sur le territoire des Etats déterminés par le Roi. Elle doit garantir les dommages causés aux personnes transportées à quelque titre que ce soit par le véhicule assuré.

Toutefois, peuvent être exclus de l'assurance, les dommages:

1° Au véhicule assuré;

2° Aux biens transportés par ce véhicule à l'exception des vêtements et bagages personnels des personnes transportées; la garantie relative à ces vêtements et bagages personnels peut être limitée à cent mille francs par personne.

L'assurance doit couvrir la responsabilité civile du chef des dommages causés par le véhicule automoteur telle qu'elle résulte de la loi applicable.

L'assurance portant sur une remorque assimilée à un véhicule automoteur par l'article 1er, ne doit couvrir que les dommages causés par la remorque non attelée.

§ 2. La garantie doit être illimitée.

En ce qui concerne les dommages matériels provoqués par un incendie ou une explosion, la garantie peut être limitée à une somme de cinquante millions de francs par sinistre.

Pour les cas prévus à l'article 8, la couverture peut être limitée à cinq cents millions de francs par sinistre.

§ 3. Le présent article n'est pas applicable aux dommages dont la réparation est organisée par la législation relative à la responsabilité civile dans le domaine de l'énergie nucléaire.

En ce qui concerne les dommages matériels non couverts par cette législation et résultant des effets d'un accident nucléaire, au sens de l'article 1er, a, i), de la Convention de Paris du 29 juillet 1960, la garantie peut être limitée à une somme de cinquante millions de francs par sinistre.

§ 4. Le Roi peut adapter le 1er janvier de chaque année les montants visés aux paragraphes précédents en fonction de l'évolution de l'indice des prix à la consommation du royaume en prenant comme base l'indice au 1er janvier 1983.

Art. 3. § 1. De verzekering moet waarborgen dat benadeelden schadeloos worden gesteld in geval van burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de eigenaar, van iedere houder en van iedere bestuurder van het verzekerde motorrijtuig, alsmede van degenen die daarin worden vervoerd en van de werkgever van bovengenoemde personen, wanneer dezen van alle aansprakelijkheid zijn ontheven krachtens artikel 18 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, zulks met uitzondering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van hen die zich door diefstal, geweldpleging of heling de macht over het motorrijtuig hebben verschafte.

De verzekering moet, onder de voorwaarden die de Koning bepaalt, de schade omvatten welke aan personen en aan goederen wordt toegebracht door feiten die voorgevallen zijn op het grondgebied van de Staten die de Koning bepaalt. Hierin is begrepen de schade toegebracht aan personen die, onder welke titel ook, worden vervoerd door het verzekerde motorrijtuig.

Van de verzekering kan niettemin worden uitgesloten, de schade aan:

1° Het verzekerde voertuig;

2° De door dit voertuig vervoerde goederen met uitzondering van de persoonlijke kleding en bagage van de vervoerde personen; de garantie met betrekking tot de persoonlijke kleding en bagage kan beperkt worden tot honderdduizend frank per persoon.

De verzekering moet de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekken voor de schade die het motorrijtuig heeft veroorzaakt, zoals die aansprakelijkheid voortvloeit uit de toepasselijke wet.

De verzekering met betrekking tot een door artikel 1 met een motorrijtuig gelijkgestelde aanhangwagen moet alleen de schade dekken die door de niet gekoppelde aanhangwagen wordt veroorzaakt.

§ 2. De dekking moet onbeperkt zijn.

Voor stoffelijke schade, veroorzaakt door brand of ontplofing, kan de dekking tot vijftig miljoen frank per schadegeval beperkt worden.

In de gevallen bedoeld in artikel 8, kan de dekking worden beperkt tot vijfhonderd miljoen frank per schadegeval.

§ 3. Dit artikel vindt geen toepassing op schade te vergoeden overeenkomstig de wetgeving betreffende de aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie.

Voor de stoffelijke schade die niet door deze wetgeving gedekt is en voortvloeit uit het gevolg is van een kernongeval in de zin van artikel 1, a, i), van het Verdrag van Parijs van 29 juli 1960, kan de dekking worden beperkt tot vijftig miljoen frank per schadegeval.

§ 4. De Koning kan op 1 januari van elk jaar de in de voorgaande paragrafen bedoelde bedragen aanpassen volgens

de ontwikkeling van het indexcijfer der consumptieprijzen van het rijk, met als basis het indexcijfer van 1 januari 1983.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. § 1er. Nul ne peut être exclu du bénéfice de l'indemnisation en raison de sa qualité d'assuré, à l'exception de celui qui est exonéré de toute responsabilité en vertu de l'article 18 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail.

Peuvent toutefois être exclus du bénéfice de l'indemnisation lorsqu'ils n'ont pas subi de lésions corporelles:

— Le conducteur du véhicule;

— Le preneur d'assurance;

— Le propriétaire et le détenteur du véhicule assuré;

— Le conjoint du conducteur, du preneur d'assurance, du propriétaire ou du détenteur de ce véhicule;

— Pour autant qu'ils habitent sous son toit et soient entretenus de ses deniers, les parents ou alliés en ligne directe de l'une des personnes précitées.

§ 2. Peuvent être exclus de l'assurance, les dommages qui découlent de la participation du véhicule à des courses ou concours de vitesse, de régularité ou d'adresse autorisés conformément à l'article 8.

Art. 4. § 1. Niemand kan van het voordeel van de vergoeding uitgesloten worden om reden van zijn hoedanigheid van verzekerde, met uitzondering van degene die van alle aansprakelijkheid ontheven is krachtens artikel 18 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten.

Van het voordeel van de vergoeding kunnen nochtans worden uitgesloten, wanneer ze geen lichamelijke letsels hebben opgelopen:

— De bestuurder van het motorrijtuig;

— De verzekeringnemer;

— De eigenaar en de houder van het verzekerde motorrijtuig;

— De echtgenoot van de bestuurder, van de verzekeringnemer, van de eigenaar of van de houder van dat motorrijtuig;

— De ouders of verwanten in rechte lijn van een van de voornoemde personen, wanneer deze bij hem inwonen en door hem onderhouden worden.

§ 2. Van de verzekering kan worden uitgesloten de schade die voortvloeit uit het deelnemen van het motorrijtuig aan snelheids-, regelmatigheids- of behendigheidsritten of -wedstrijden, waartoe van overheidswege verlof is verleend overeenkomstig artikel 8.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. Si le contrat stipule que l'assuré contribuera personnellement, dans une certaine mesure, au règlement du dommage, l'assureur n'en demeure pas moins tenu envers la personne lésée au paiement de l'indemnité qui, en vertu du contrat, reste à la charge de l'assuré.

Art. 5. Indien de overeenkomst een beding inhoudt dat de verzekerde persoonlijk voor een deel in de vergoeding van de schade zal bijdragen, blijft de verzekeraar niettemin jegens de benadeelde gehouden tot betaling van de schadeloosstelling die krachtens de overeenkomst ten laste van de verzekerde blijft.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. § 1er. L'immatriculation d'un véhicule automoteur est subordonnée à la couverture conforme aux dispositions de la présente loi de la responsabilité civile à laquelle ce véhicule peut donner lieu.

Le Roi réglemente la délivrance et la restitution de la marque d'immatriculation.

Sauf dans les cas prévus à l'article 10, la délivrance de la plaque provinciale d'un cyclomoteur non soumis à l'immatriculation est subordonnée à l'attestation d'un assureur agréé portant sur l'existence d'un contrat d'assurance en cours qui répond aux conditions de la présente loi et couvre le demandeur jusqu'au 31 décembre de l'année dont la plaque porte le millésime.

Les contrats relatifs aux cyclomoteurs non soumis à l'immatriculation doivent couvrir l'année civile; la date de l'échéance annuelle de la prime doit être fixée au 1er janvier et la date de l'expiration du contrat au 31 décembre.

§ 2. Aucun véhicule automoteur ne peut être mis en circulation sur la voie publique sans qu'il soit satisfait aux prescriptions suivantes:

1° Si le véhicule est immatriculé en Belgique, il doit être muni de la marque d'immatriculation correspondant aux mentions du certificat d'immatriculation.

2° Si le véhicule est un cyclomoteur non soumis à l'immatriculation et qu'il a son stationnement habituel en Belgique, il doit être muni de la plaque provinciale portant le millésime de l'année en cours ou celui de l'année suivante.

3° Si le véhicule a son stationnement habituel à l'étranger, le conducteur doit pouvoir établir par les moyens de preuve déterminés par le Roi que le véhicule est admis à circuler en Belgique en vertu de l'article 2 de la présente loi ou en vertu d'un traité international.

Art. 6. § 1. Geen motorrijtuig mag worden ingeschreven als het niet overeenkomstig deze wet is gedekt tegen de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven.

De Koning regelt de afgifte van de kentekenplaten en hun inlevering.

Behalve in de gevallen van artikel 10, mag geen provinciale plaat voor een niet aan inschrijving onderworpen bromfiets worden afgegeven dan tegen overlegging van een bewijs van een toegelaten verzekeraar betreffende het bestaan van een lopende verzekeringsovereenkomst die aan de eisen van deze wet voldoet en de verzoeker dekking geeft tot 31 december van het jaar dat op de kentekenplaat voorkomt.

De verzekeringsovereenkomsten betreffende de niet aan inschrijving onderworpen bromfietsen moeten het kalenderjaar dekken; de datum van de jaarlijkse vervaldag van de premie moet vastgesteld zijn op 1 januari en de datum waarop de verzekering eindigt op 31 december.

§ 2. Geen motorrijtuig mag op de openbare weg in het verkeer worden gebracht indien niet aan de hierna volgende voorschriften is voldaan:

1° Als het motorrijtuig in België is ingeschreven moet het voorzien zijn van een kentekenplaat die overeenstemt met de vermeldingen in het inschrijvingsbewijs.

2° Als het motorrijtuig een niet aan inschrijving onderworpen bromfiets is die gewoonlijk in België is gestald, moet hij voorzien zijn van de provinciale plaat waarop het jaartal van het lopende of van het daarop volgende jaar voorkomt.

3° Als het motorrijtuig gewoonlijk in het buitenland is gestald, moet de bestuurder, aan de hand van de door de Koning bepaalde bewijsmiddelen, kunnen aantonen dat het motorrijtuig krachtens artikel 2 van deze wet of op grond van een internationaal verdrag tot het verkeer in België is toegelaten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. L'assureur remet au preneur de l'assurance un certificat justifiant du contrat d'assurance prévu à l'article 2.

Le Roi peut déterminer les conditions de délivrance et de retrait de ce certificat. Il peut en déterminer la forme et les mentions qui doivent y figurer.

Le Roi peut en outre imposer, selon les conditions qu'il détermine, une vignette à apposer de manière apparente sur le véhicule.

Art. 7. De verzekeraar geeft aan de verzekeringnemer een bewijs af van het bestaan van de verzekeringsovereenkomst bedoeld in artikel 2.

De Koning kan bepalen onder welke voorwaarden het bewijs wordt afgegeven en ingetrokken. Hij kan de vorm ervan bepalen alsook de gegevens die het moet vermelden.

De Koning kan eveneens, volgens de voorwaarden die Hij bepaalt, voorschrijven dat een kleefstrookje zichtbaar wordt aangebracht op het voertuig.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. L'organisation de courses ou de concours de vitesse, de régularité ou d'adresse au moyen de véhicules automoteurs est soumise à une autorisation délivrée par une autorité, désignée par le Roi, qui a pour mission de constater qu'une assurance spéciale répondant aux dispositions de la présente loi, couvre la responsabilité civile des organisateurs et des personnes visées à l'article 3, § 1er.

Cette autorisation ne dispense pas de celles qui sont requises par d'autres dispositions légales ou réglementaires.

En ce qui concerne les courses et concours de vitesse seulement, peuvent être exclus de l'assurance spéciale les dommages causés aux conducteurs et autres occupants des véhicules qui participent à ces courses et concours ainsi que les dommages causés à ces véhicules.

Art. 8. Geen snelheids-, regelmatigheids- of behendighedsrit of -wedstrijd voor motorrijtuigen mag worden georganiseerd dan met een verlof afgegeven door een door de Koning aan te wijzen overheid, die moet vaststellen of de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de organisatoren en van de in artikel 3, § 1, bedoelde personen gedekt is door een bijzondere verzekering die aan de bepalingen van deze wet voldoet.

Dit verlof houdt geen vrijstelling in van enig verder verlof dat krachtens andere wetten en verordeningen moet worden verkregen.

Alleen voor snelheidsritten en -wedstrijden kunnen de schade aan bestuurders en andere inzittenden van de eraan deelnemende motorrijtuigen en de schade aan die motorrijtuigen zelf van de bijzondere verzekering worden uitgesloten.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 9. Les assurés doivent déclarer à l'assureur tous les sinistres dans lesquels le véhicule est impliqué. Le preneur d'assurance doit fournir à l'assureur tous renseignements et tous documents prescrits par le contrat d'assurance. Les assurés autres que le preneur doivent fournir tous les renseignements et documents nécessaires à l'assureur, à la demande de celui-ci.

Le Roi peut fixer des règles concernant la constatation de l'accident par les assurés, la forme et les modalités de la déclaration à l'assureur, et le modèle des documents qui doivent être utilisés à ces fins et dont l'assuré doit être porteur.

Le Roi peut également fixer des règles concernant la constatation de l'accident par les agents qualifiés à cet effet. Il peut notamment établir le modèle du constat à utiliser par ceux-ci et déterminer les renseignements qui doivent être transmis sans délai aux parties intéressées et à leurs assureurs.

Art. 9. De verzekerden moeten van ieder schadegeval waarbij het voertuig betrokken is, mededeling doen aan de verzekeraar. De verzekeringnemer moet aan de verzekeraar alle door de verzekeringsovereenkomst voorgeschreven inlichtingen en bescheiden verschaffen. De overige verzekerden moeten aan de

verzekeraar op zijn verzoek alle nodige inlichtingen en bescheiden verschaffen.

De Koning kan regels stellen betreffende de vaststelling van het ongeval door de verzekerden, de vorm en de wijze van aangifte aan de verzekeraar en het model van de daartoe aan te wenden bescheiden die de verzekerde bij zich moet hebben.

De Koning kan regels stellen betreffende de vaststelling van het ongeval door de ambtenaren die daartoe bevoegd zijn. Hij kan onder meer het model van het formulier bepalen dat door dezen moet worden gebruikt en voorschrijven welke inlichtingen onverwijld aan de betrokken partijen en hun verzekeraars moeten worden gezonden.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre III. — Des véhicules appartenant à l'Etat ou à certains organismes publics

Art. 10. § 1er. L'Etat, les Régions, les Communautés, la Régie des Télégraphes et des Téléphones, la Régie des Voies aériennes, la Société nationale des chemins de fer belges, la Société nationale des chemins de fer vicinaux, la Régie des Transports maritimes et la Régie des Postes ne sont pas tenus de contracter une assurance pour les véhicules leur appartenant ou immatriculés en leur nom.

En l'absence d'assurance, ils couvrent eux-mêmes conformément à la présente loi la responsabilité civile à laquelle le véhicule automoteur peut donner lieu, les exclusions et limitations prévues aux articles 3 et 4 étant applicables si le Roi n'en dispose autrement.

Lorsqu'ils ne sont pas obligés de réparer le dommage, en raison de la responsabilité civile qui leur est propre, ils sont tenus, à l'égard des personnes lésées, dans les mêmes conditions que l'assureur. Ils peuvent en tout cas être mis en cause devant la juridiction répressive, saisie de l'action civile intentée contre l'auteur du dommage.

Ils ont, à l'égard de la personne lésée, les obligations mises à charge du Fonds de garantie par l'article 50 de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances si le conducteur ou le détenteur du véhicule automoteur s'en est rendu maître par vol, violence ou par suite de recel, ou s'il est exonéré de toute responsabilité par suite d'un cas fortuit.

§ 2. Le Roi peut autoriser les organismes d'intérêt public de transport en commun nationaux ou régionaux qu'il désigne à bénéficier du régime applicable à l'Etat.

Toutefois, en ce qui concerne les organismes qui dépendent des Régions, cette autorisation est accordée après avis de celles-ci.

Le Roi fixe les conditions d'octroi et de retrait de cette autorisation, ainsi que les mesures de contrôle nécessaires.

L'autorisation peut notamment être subordonnée au dépôt d'un cautionnement à la Caisse de dépôts et consignations.

Hoofdstuk III. — Voertuigen toebehorend aan de Staat of aan bepaalde openbare instellingen

Art. 10. § 1. De Staat, de Gewesten, de Gemeenschappen, de Regie van Telegrafie en Telefonie, de Regie der Luchtweegen, de Nationale Maatschappij der Belgische spoorwegen, de Nationale Maatschappij van buurtspoorwegen, de Regie voor Maritiem Transport en de Regie der Posterijen zijn niet verplicht een verzekering aan te gaan voor motorrijtuigen die hun toebehoren of op hun naam zijn ingeschreven.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1988-1989
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1988-1989

Als er geen verzekering is, dekken zij zelf, overeenkomstig deze wet de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het motorrijtuig aanleiding kan geven; daarbij zijn de in de artikelen 3 en 4 bedoelde uitsluitingen en beperkingen van toepassing, tenzij de Koning anders bepaalt.

Indien zij niet tot schadevergoeding zijn gehouden uit hoofde van hun eigen aansprakelijkheid, hebben zij jegens de benadeelden dezelfde verplichtingen als de verzekeraar. Zij kunnen in ieder geval in de zaak betrokken worden voor het strafrecht waarbij de burgerlijke rechtsvordering tegen degene die de schade heeft veroorzaakt, aanhangig is.

Zij hebben jegens de benadeelde de verplichtingen die artikel 50 van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen aan het Waarborgfonds oplegt, als de bestuurder of de houder van het motorrijtuig zich door diefstal, geweldpleging of heling daarover de macht heeft verschaffen of als hij van alle aansprakelijkheid is ontslagen wegens toeval of overmacht.

§ 2. De Koning kan de nationale of gewestelijke instellingen van openbaar nut voor gemeenschappelijk vervoer die Hij aanwijst, machtiging verlenen om de voor de Staat geldende regeling toe te passen.

Wat betreft de instellingen die afhangen van de Gewesten, wordt deze machtiging evenwel verleend na advies van deze lasten.

De Koning bepaalt de voorwaarden waaronder die machtiging wordt verleend en ingetrokken, alsook de controlemaatregelen die nodig zijn.

Aan de machtiging kan onder meer de voorwaarde worden verbonden dat zekerheid wordt gesteld bij de Deposito- en Consignatiekas.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. § 1er. Les véhicules automoteurs ayant leur stationnement habituel en dehors du territoire de la Belgique seront dispensés, en Belgique, de l'application de l'article 2 lorsqu'ils seront munis d'une attestation du gouvernement d'un autre Etat constatant que le véhicule appartient à cet Etat ou, s'il s'agit d'un Etat fédéral, à celui-ci ou à l'un de ses pays membres; dans ce dernier cas, l'attestation sera délivrée par le gouvernement fédéral.

§ 2. Cette attestation désignera l'autorité ou l'organisme qui sera chargé de réparer le dommage conformément à la loi belge et qui sera susceptible d'être cité, devant les juridictions compétentes selon cette loi. L'Etat ou le pays auquel appartient ce véhicule se portera garant dudit règlement.

Art. 11. § 1. De motorrijtuigen die gewoonlijk gestald zijn buiten het grondgebied van België, zijn in België vrijgesteld van de toepassing van artikel 2 wanneer zij in het bezit zijn van een verklaring afgegeven door de regering van een andere Staat, waaruit blijkt dat het rijtuig aan die Staat toebehoort of, indien het een federale Staat betreft, dat het aan die Staat of aan een van zijn deelstaten toebehoort; in dit laatste geval wordt de verklaring afgegeven door de federale regering.

§ 2. In die verklaring wordt de autoriteit of de instelling aangewezen die belast is met de vergoeding van de schade overeenkomstig de Belgische wet, en volgens die wet gedagvaard kan worden voor de bevoegde rechter. De Staat of het land waaraan dat rijtuig toebehoort staat in voor de afdoening ervan.

— Adopté.

Aangenomen.

*Chapitre IV. — De l'action de la personne lésée
contre l'assureur**Section Ire. — Dispositions relatives à l'introduction
et à la poursuite de l'action*

Art. 12. L'assurance fait naître au profit de la personne lésée un droit propre contre l'assureur.

S'il y a plusieurs personnes lésées et si le total des indemnités dues excède la somme assurée, les droits des personnes lésées contre l'assureur sont réduits proportionnellement jusqu'à concurrence de cette somme. Cependant, l'assureur qui a versé de bonne foi à une personne lésée une somme supérieure à la part lui revenant, parce qu'il ignorait l'existence d'autres prétentions, ne demeure tenu envers les autres personnes lésées qu'à concurrence du restant de la somme assurée.

*Hoofdstuk IV. — Vordering van de benadeelde
tegenover de verzekeraar**Afdeling I. — Bepalingen betreffende het instellen
en het vervolgen van de vordering*

Art. 12. De verzekering geeft aan de benadeelde een eigen recht tegen de verzekeraar.

Indien er meer dan één benadeelde is en het totaal bedrag van de verschuldigde schadeloosstellingen de verzekerde som overschrijdt, worden de rechten van de benadeelden tegen de verzekeraar naar evenredigheid verminderd tot dat bedrag. Niettemin blijft de verzekeraar die, onbekend met het bestaan van vorderingen van andere benadeelden, te goeder trouw aan een benadeelde een groter bedrag dan het aan deze toekomende deel heeft uitgekeerd, jegens die anderen slechts gehouden tot het beloop van het overblijvende gedeelte van de verzekerde som.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 13. Pour l'application des dispositions de la présente loi, la personne lésée peut citer l'assureur, en Belgique, soit devant le juge du lieu où s'est produit le fait générateur du dommage, soit devant le juge de son propre domicile, soit devant le juge du siège de l'assureur.

Art. 13. Voor de toepassing van deze wet kan de verzekeraar door de benadeelde in België worden gedagvaard, hetzij voor de rechter van de plaats van het feit waaruit de schade is ontstaan, hetzij voor de rechter van de woonplaats van de benadeelde, hetzij voor de rechter van de zetel van de verzekeraar.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 14. § 1er. Le jugement rendu sur une contestation née d'un préjudice causé par un véhicule automoteur n'est opposable à l'assureur, à l'assuré ou à la personne lésée, que s'ils ont été présents ou appelés à l'instance.

Toutefois, le jugement rendu dans une instance entre la personne lésée et l'assuré est opposable à l'assureur, s'il est établi qu'il a, en fait, assumé la direction du procès.

L'assureur peut mettre l'assuré et le preneur d'assurance, s'il est autre que l'assuré, en cause dans le procès qui lui est intenté par la personne lésée.

L'assuré peut mettre l'assureur et le preneur d'assurance en cause dans le procès qui lui est intenté par la personne lésée.

L'assureur peut intervenir volontairement dans le procès intenté par la personne lésée contre l'assuré.

L'assuré peut intervenir volontairement dans le procès intenté par la personne lésée contre l'assureur.

§ 2. Lorsque l'action civile en réparation du dommage causé par un véhicule automoteur est intentée contre l'assuré devant la juridiction répressive, l'assureur peut être mis en cause par la partie lésée ou par l'assuré et peut intervenir volontairement, dans les mêmes conditions que si l'action était portée devant la juridiction civile, sans cependant que la juridiction répressive puisse statuer sur les droits que l'assureur peut faire valoir contre l'assuré ou le preneur d'assurance.

Si l'assuré est autre que le preneur d'assurance, ce dernier peut être appelé à la cause ou intervenir volontairement.

L'assureur et le preneur d'assurance peuvent se faire représenter dans les mêmes conditions que la partie civilement responsable.

Art. 14. § 1. Een vonnis, dat is gewezen in een geschil ter zake van door een motorrijtuig veroorzaakte schade, kan tegen de verzekeraar, tegen de verzekerde of tegen de benadeelde slechts worden ingeroepen, indien zij in het geding partij zijn geweest of daarin zijn geroepen.

Niettemin kan het vonnis dat is gewezen in een geschil tussen de benadeelde en de verzekerde, worden ingeroepen tegen de verzekeraar, indien vaststaat dat deze laatste in feite de leiding van het geding op zich heeft genomen.

De verzekeraar kan de verzekerde en de verzekeringnemer die niet de verzekerde is, in het geding roepen dat door de benadeelde tegen hem is ingesteld.

De verzekerde kan de verzekeraar en de verzekeringnemer in het geding roepen dat door de benadeelde tegen hem is ingesteld.

De verzekeraar kan vrijwillig tussenkomen in een geding dat door de benadeelde tegen de verzekerde is ingesteld.

De verzekerde kan vrijwillig tussenkomen in een geding dat door de benadeelde tegen de verzekeraar is ingesteld.

§ 2. Wanneer de burgerlijke vordering tot vergoeding van de door een motorrijtuig veroorzaakte schade tegen de verzekerde voor het strafgerecht wordt ingesteld, kan de verzekeraar door de benadeelde partij of door de verzekerde in het geding worden geroepen en kan hij ook vrijwillig tussenkomen, onder dezelfde voorwaarden als ware de vordering voor het burgerlijk gerecht gebracht; het strafgerecht kan geen uitspraak doen over de rechten die de verzekeraar tegen de verzekerde of de verzekeringnemer kan doen gelden.

Als de verzekerde niet de verzekeringnemer is, kan deze in het geding geroepen worden of vrijwillig tussenkomen.

De verzekeraar en de verzekeringnemer kunnen zich laten vertegenwoordigen onder dezelfde voorwaarden als de burgerrechtelijk aansprakelijke partij.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 15. § 1er. Toute action de la personne lésée contre l'assureur, dérivant de la présente loi, se prescrit par cinq ans à compter du fait générateur du dommage ou, s'il y a infraction, à compter du jour où celle-ci a été commise.

La prescription est interrompue dès que l'assureur est informé de la volonté de la personne lésée d'obtenir l'indemnisation de son préjudice. Cette interruption cesse au moment où l'assureur fait connaître, par écrit, à la personne lésée, sa décision d'indemnisation ou son refus.

§ 2. L'interruption ou la suspension de la prescription de l'action de la personne lésée contre un assuré entraîne l'interruption ou la suspension de son action contre l'assureur. L'interruption ou la suspension de la prescription de l'action de la personne lésée contre l'assureur entraîne l'interruption ou la suspension de son action contre les assurés.

§ 3. Si la décision définitive est passée en force de chose jugée et admet des réserves, la demande tendant à faire statuer sur leur objet sera recevable pendant trente ans à partir du prononcé.

Art. 15. § 1. Iedere rechtsvordering van de benadeelde tegen de verzekeraar die uit deze wet voortvloeit, verjaart door verloop van vijf jaar te rekenen van het feit waaruit de schade is ontstaan of, in geval van misdrijf, te rekenen van de dag waarop het is gepleegd.

De verjaring wordt gestuit zodra de verzekeraar kennis heeft gekregen van de wil van de benadeelde persoon om herstel van zijn schade te verkrijgen. Deze stuiting houdt op op het ogenblik waarop de verzekeraar aan de benadeelde persoon schriftelijk zijn beslissing of weigering tot vergoeding meedeelt.

§ 2. Stuiting of schorsing van de verjaring van de rechtsvordering van de benadeelde tegen een verzekerde heeft stuiting of schorsing van zijn rechtsvordering tegen de verzekeraar tot gevolg. Stuiting of schorsing van de verjaring van de rechtsvordering van de benadeelde tegen de verzekeraar heeft stuiting of schorsing van zijn rechtsvordering tegen de verzekerden tot gevolg.

§ 3. Indien de eindbeslissing die in kracht van gewijsde is gegaan, voorbehoud voor later in aanmerking neemt, is de eis om over het voorwerp daarvan te beslissen ontvankelijk gedurende dertig jaar na de uitspraak.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 16. Sans préjudice des dispositions de la section 2 du présent chapitre, aucune nullité, aucune exception ou déchéance dérivant de la loi ou du contrat d'assurance ne peut être opposée par l'assureur à la personne lésée.

L'assureur peut se réserver un droit de recours contre le preneur d'assurance et, s'il y a lieu, contre l'assuré autre que le preneur, dans la mesure où il aurait été autorisé à refuser ou à réduire ses prestations d'après la loi ou le contrat d'assurance.

Tout contrat d'assurance conclu en vue de l'exécution de la présente loi est réputé de plein droit, couvrir, à l'égard de la personne lésée, tous les risques qui doivent obligatoirement être assurés.

Art. 16. Onverminderd het bepaalde in afdeling 2 van dit hoofdstuk kan geen uit de wet of uit verzekeringsovereenkomst voortvloeiende nietigheid, verweer of verval door een verzekeraar aan een benadeelde worden tegengeworpen.

Een verzekeraar kan zich een recht van verhaal voorbehouden tegen de verzekeringnemer en, indien daartoe grond bestaat, tegen een verzekerde die niet de verzekeringnemer is, voor zover de verzekeraar volgens de wet of de verzekeringsovereenkomst gerechtigd mocht zijn de uitkering te weigeren of te verminderen.

Een verzekeringsovereenkomst met het oog op de uitvoering van deze wet gesloten, wordt, ten opzichte van de benadeelde, van rechtswege geacht elk risico te dekken dat verplicht verzekerd moet zijn.

— Adopté.

Aangenomen.

Section II. — De l'opposabilité aux personnes lésées des événements ou clauses mettant fin au contrat d'assurance, suspendant celui-ci ou la garantie qui en fait l'objet

Art. 17. En cas de transfert de propriété du véhicule automobile, les stipulations du contrat d'assurance qui ont pour objet de mettre fin, par le seul effet du transfert, à l'assurance portant sur ce véhicule, sont opposables à la personne lésée.

Toutefois, pendant seize jours à dater du transfert et pour autant qu'une autre assurance ne couvre pas le même risque, l'assureur du véhicule automobile dont la propriété a été transférée reste tenu à l'égard de la personne lésée, si le dommage a été causé par :

1° Le véhicule dont la propriété a été transférée, s'il circule même illicitement sous la marque d'immatriculation qu'il portait avant le transfert;

2° Le véhicule utilisé en remplacement de celui dont la propriété a été transférée, s'il circule même illicitement sous la marque d'immatriculation que ce dernier portait avant le transfert.

Afdeling II. — Gevallen waarin gebeurtenissen of bedingen die de verzekeringsovereenkomst beëindigen of schorsen, dan wel de door de overeenkomst geboden dekking schorsen, tegen benadeelden kunnen worden ingeroepen

Art. 17. In geval van overgang van de eigendom van het motorrijtuig kunnen de bedingen van de verzekeringsovereenkomst die ertoe strekken uit kracht van de overgang een einde te maken aan de verzekering betreffende dit motorrijtuig, tegen de benadeelde worden ingeroepen.

Gedurende zestien dagen te rekenen van de overgang en voor zover geen andere verzekering hetzelfde risico dekt, blijft de verzekeraar van het motorrijtuig waarvan de eigendom werd overgedragen, evenwel gehouden tegenover de benadeelde persoon, indien de schade werd veroorzaakt door :

1° Het motorrijtuig waarvan de eigendom is overgegaan, als het, zelfs op ongeoorloofde wijze, aan het verkeer deelneemt onder de kentekenplaat die het vóór de overgang droeg;

2° Het motorrijtuig, gebruikt ter vervanging van dat waarvan de eigendom is overgegaan, als het, zelfs op ongeoorloofde wijze, aan het verkeer deelneemt onder de kentekenplaat die dit laatste vóór de overgang droeg.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 18. L'article 17 n'est pas applicable aux cyclomoteurs.

Ceux-ci sont soumis aux dispositions ci-après :

Si l'assureur a fourni l'attestation exigée pour la délivrance de la plaque provinciale, il couvre à l'égard de la personne lésée les dommages dont le fait générateur est survenu avant la fin de l'année de validité de la plaque provinciale et qui sont causés par tout cyclomoteur muni de cette plaque avec l'autorisation de son titulaire.

Toutefois, l'assureur ne peut être tenu au-delà des dispositions du contrat d'assurance qu'en l'absence d'une autre assurance conforme à la présente loi.

Art. 18. Artikel 17 is niet toepasselijk op bromfietsen.

Deze zijn aan de hierna volgende bepalingen onderworpen :

Heeft de verzekeraar het bewijs afgegeven dat vereist wordt voor de uitreiking van de provinciale plaat, dan dekt hij ten opzichte van de benadeelde de schade ontstaan uit een feit voorgevallen vóór het einde van het op de plaat voorkomende jaar en veroorzaakt door de bromfiets die van die plaat voorzien is met toestemming van de houder ervan.

De verzekeraar kan echter alleen tot meer dan het bepaalde in de verzekeringsovereenkomst gehouden zijn bij het ontbreken van een andere verzekering in overeenstemming met deze wet.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 19. Lorsqu'un véhicule automobile fait l'objet d'une mesure de réquisition civile ou militaire en propriété ou en location, la personne publique au nom de laquelle la réquisition a eu lieu couvre seule, par ce fait et pour la durée de la prise en charge, selon les règles de l'article 10, § 1er, la responsabilité à laquelle le véhicule réquisitionné peut donner lieu.

Art. 19. Wanneer een motorrijtuig door een burgerlijke of militaire autoriteit in eigendom of in huur wordt opgevorderd, dekt de publiekrechtelijke persoon in wiens naam de opvoering is geschied, door dat feit zelf en voor de duur van de ingebruikneming, alleen en volgens de regels van artikel 10, § 1, de aansprakelijkheid waartoe het opgevorderde rijtuig aanleiding kan geven.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre V. — Dispositions pénales

Section Ire. — De la saisie des véhicules

Art. 20. Tout véhicule automoteur mis en circulation sur la voie publique ou sur un des terrains visés à l'article 2, § 1er, est saisi lorsqu'il y a lieu de croire que la responsabilité civile à laquelle il peut donner lieu n'est pas couverte conformément aux dispositions de la présente loi. Sans préjudice des pouvoirs accordés par le Code d'instruction criminelle, cette saisie peut être effectuée par tout officier de police judiciaire et par tout fonctionnaire ou agent de l'autorité publique qualifié pour dresser des procès-verbaux du chef d'infraction à la présente loi.

Une copie du procès-verbal est adressée au propriétaire du véhicule dans les deux jours à compter de celui où son identité a pu être établie.

Le véhicule reste aux risques du propriétaire pendant la durée de la saisie.

Hoofdstuk V. — Strafbepalingen

Afdeling I. — Beslag op motorrijtuigen

Art. 20. Ieder motorrijtuig dat op de openbare weg of op een der in artikel 2, § 1, bedoelde terreinen in het verkeer wordt gebracht, wordt in beslag genomen wanneer er redenen zijn om aan te nemen dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, niet gedekt is overeenkomstig de bepalingen van deze wet. Onverminderd de bevoegdheden verleend door het Wetboek van strafvordering, kan dit beslag worden gelegd door ieder officier van gerechtelijke politie en door ieder ambtenaar of agent van de openbare macht die bevoegd is om proces-verbaal op te maken wegens overtreding van deze wet.

Een afschrift van het proces-verbaal wordt aan de eigenaar van het motorrijtuig gezonden binnen twee dagen na de dag waarop diens identiteit kon worden vastgesteld.

Tijdens de duur van het beslag blijft het rijtuig voor risico van de eigenaar.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 21. Lorsqu'il est justifié qu'au moment où la saisie a été faite, la responsabilité civile à laquelle le véhicule pouvait donner lieu était couverte par une assurance répondant aux dispositions de la présente loi ou lorsque aucune infraction à l'article 22 n'est retenue à charge du propriétaire du véhicule, la saisie est levée par le ministère public, le juge d'instruction, la juridiction d'instruction ou la juridiction de jugement saisie à moins que son maintien ne soit exigé pour un autre motif que le défaut d'assurance.

Dans les autres cas, il faut, pour que la saisie puisse être levée, qu'il soit justifié de la conclusion d'un contrat d'assurance répondant aux dispositions de la présente loi ainsi que du paiement des frais de saisie et de conservation du véhicule. La levée de la saisie peut, en outre, être subordonnée à la fourniture d'une caution ou au versement d'un cautionnement à la Caisse des dépôts et consignations, en vue de garantir la réparation des dommages causés par le véhicule. Le montant de l'engagement

de la caution ou du cautionnement est déterminé par le ministère public, par le juge d'instruction, par la juridiction d'instruction ou la juridiction de jugement saisie; cette garantie ne peut excéder la valeur du véhicule.

Si la saisie se prolonge pendant plus de trois mois, le ministère public saisit par voie de citation le président du tribunal civil statuant selon les formes du référé pour lui demander d'autoriser l'administration de l'Enregistrement et des Domaines à vendre le véhicule. L'ordonnance n'est susceptible d'aucun recours. Si l'autorisation n'est pas donnée, le ministère public peut citer à nouveau un mois après que l'ordonnance a été rendue.

Après prélèvement par l'Etat des frais de saisie et de conservation du véhicule, le produit net de la vente autorisée par le président du tribunal, est substitué au véhicule saisi.

Art. 21. Wanneer bewezen is dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het motorrijtuig aanleiding kon geven ten tijde van het beslag, gedekt was door een verzekering die aan de bepalingen van deze wet voldoet, of wanneer de eigenaar van het motorrijtuig geen overtreding van artikel 22 ten laste wordt gelegd, wordt het beslag door het openbaar ministerie, de onderzoeksrechter, het onderzoeksgerecht of het vonnisgerecht waarbij de zaak aanhangig is, opgeheven tenzij de handhaving daarvan om een andere reden dan het ontbreken van een verzekering vereist is.

In de andere gevallen moet voor opheffing van het beslag bewezen zijn dat een verzekeringsovereenkomst is gesloten overeenkomstig deze wet en dat de beslag- en bewaringskosten voor het motorrijtuig betaald zijn. Aan de opheffing van het beslag kan bovendien de voorwaarde worden verbonden dat een borgtocht wordt gesteld of een zekerheid in de Deposito- en Consignatiekas wordt gestort als waarborg voor de vergoeding van de door het motorrijtuig veroorzaakte schade. Het bedrag tot hetwelk de borg is verbonden, of dat van de zekerheid, wordt vastgesteld door het openbaar ministerie, de onderzoeksrechter, het onderzoeksgerecht of het vonnisgerecht waarbij de zaak aanhangig is; die waarborg mag niet hoger zijn dan de waarde van het motorrijtuig.

Indien het beslag langer duurt dan drie maanden, maakt het openbaar ministerie de zaak, bij dagvaarding, aanhangig bij de voorzitter van de burgerlijke rechtbank, die uitspraak doet volgens de vormen van het kortgeding, om hem te verzoeken het bestuur der Registratie en Domeinen te machtigen het motorrijtuig te verkopen. Tegen die beschikking kan geen enkel rechtsmiddel worden aangewend. Als de machtiging niet is verleend, kan het openbaar ministerie een maand na de beslissing opnieuw dagvaarden.

Na afhouding door de Staat van de beslag- en bewaringskosten voor het motorrijtuig, komt de netto-opbrengst van de verkoop van het motorrijtuig waartoe de voorzitter van de rechtbank machtiging heeft verleend, in de plaats van het in beslag genomen motorrijtuig.

— Adopté.

Aangenomen.

Section II. — Des peines

Art. 22. § 1er. Le propriétaire ou le détenteur d'un véhicule automoteur qui le met en circulation ou tolère qu'il soit mis en circulation dans l'un des endroits prévus à l'article 2, § 1er, sans que la responsabilité civile à laquelle il peut donner lieu soit couverte conformément à la présente loi, ainsi que le conducteur de ce véhicule, sont punis d'un emprisonnement de huit jours à six mois et d'une amende de cent francs à mille francs, ou d'une de ces peines seulement.

Le détenteur et le conducteur du véhicule ne sont punissables, en vertu de l'alinéa 1er, que s'ils savent que la responsabilité civile à laquelle le véhicule peut donner lieu n'est pas couverte conformément à la présente loi.

§ 2. Est puni des peines prévues au § 1er, alinéa 1er, quiconque organise des courses ou concours de vitesse, de régularité ou d'adresse ou y participe, sans être couvert par l'assurance spéciale prévue à l'article 8.

§ 3. Si le propriétaire ou le détenteur est une société, une association ou un organisme jouissant de la personnalité juridique, les peines sont applicables aux administrateurs, gérants ou associés coupables et la société, l'association ou l'organisme propriétaire est civilement responsable du paiement des condamnations pécuniaires.

Afdeling II. — Straffen

Art. 22. § 1. De eigenaar of de houder van het motorrijtuig die het in het verkeer brengt of toelaat dat het in het verkeer wordt gebracht op een van de in artikel 2, § 1, bedoelde plaatsen zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, gedekt is overeenkomstig deze wet, alsmede de bestuurder van dat motorrijtuig, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van honderd frank tot duizend frank, of met een van die straffen alleen.

De houder en de bestuurder van het motorrijtuig zijn krachtens het eerste lid alleen strafbaar als zij weten dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het motorrijtuig aanleiding kan geven, niet gedekt is overeenkomstig deze wet.

§ 2. Hij die snelheids-, regelmatigheids- of behendigheidsritten of -wedstrijden organiseert of eraan deelneemt, zonder dat hij gedekt is door de in artikel 8 bedoelde bijzondere verzekering, wordt gestraft met de straffen gesteld in § 1, eerste lid.

§ 3. Als de eigenaar of de houder een vennootschap, een vereniging of een instelling met rechtspersoonlijkheid is, zijn de straffen toepasselijk op de schuldige bestuurders, zaakvoerders of vennoten, en is de vennootschap, de vereniging of de instelling die eigenaar is, burgerrechtelijk aansprakelijk voor de betaling van de geldelijke veroordelingen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 23. Lorsqu'un véhicule automoteur, autre que ceux soumis aux prescriptions du § 2 de l'article 2, se trouve dans un des lieux indiqués au premier alinéa du § 1er de l'article 2 sans être muni du certificat prévu à l'article 7, le conducteur est puni des peines prévues à l'article 29, alinéa 2 des lois relatives à la police de la circulation routière, coordonnées par l'arrêté royal du 16 mars 1968.

Art. 23. Wanneer een motorrijtuig dat niet onderworpen is aan de voorschriften van artikel 2, § 2, zich bevindt op één van de plaatsen vermeld in artikel 2, § 1, eerste lid, zonder te beschikken over het bewijs bedoeld in artikel 7, wordt de bestuurder gestraft met de straffen bepaald in artikel 29, tweede lid van de bij koninklijk besluit van 16 maart 1968 gecoördineerde wetten betreffende de politie over het wegverkeer.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 24. Dans les cas prévus à l'article 22, les tribunaux peuvent, en outre, prononcer la déchéance du droit de conduire un véhicule automoteur, soit à titre définitif, soit pour une durée de huit jours au moins et de cinq ans au plus.

Les dispositions relatives à la déchéance du droit de conduire contenues dans la législation sur la police de la circulation routière sont applicables à la déchéance du droit de conduire prévue à l'alinéa 1er.

Art. 24. Bovendien kunnen de rechtbanken, in de gevallen bedoeld in artikel 22, voorgoed of voor een duur van ten minste

acht dagen en van ten hoogste vijf jaar de vervallenverklaring uitspreken van het recht om een motorrijtuig te besturen.

De bepalingen betreffende de vervallenverklaring van het recht tot sturen, vervat in de wetgeving op de politie van het wegverkeer, zijn van toepassing op de in het eerste lid bedoelde vervallenverklaring van het recht tot sturen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 25. En condamnant le propriétaire du véhicule automoteur pour infraction à l'article 22 les tribunaux peuvent ordonner que le véhicule saisi soit vendu par l'administration des domaines et que tout ou partie du produit net de la vente recueilli par le greffier soit, après déduction des frais de saisie et de conservation du véhicule automoteur, affecté à la réparation des dommages causés par celui-ci par préférence à toute autre créance. Si le véhicule automoteur a déjà été vendu en application de l'article 21, alinéa 3, la même affectation peut être donnée à tout ou partie du produit de la vente.

Art. 25. Bij veroordeling van de eigenaar van het motorrijtuig wegens overtreding van artikel 22 kunnen de rechtbanken bevelen dat het in beslag genomen motorrijtuig door het bestuur der domeinen zal worden verkocht en dat, na aftrek van de beslag- en bewaringskosten voor het motorrijtuig, de netto-opbrengst van de verkoop die de griffier heeft ontvangen, geheel of ten dele, met voorrang boven iedere andere schuldvordering, bestemd zal worden voor de vergoeding van de door dat rijtuig veroorzaakte schade. Als het motorrijtuig reeds verkocht is overeenkomstig artikel 21, derde lid, kan dezelfde bestemming gegeven worden aan het geheel of een gedeelte van de opbrengst van de verkoop.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 26. Est puni des peines prévues par l'article 29, alinéa 2, des lois relatives à la police de la circulation routière, coordonnées par arrêté royal du 16 mars 1968, le titulaire de la marque d'immatriculation qui, après l'expiration du délai fixé par le Roi, reste en défaut de satisfaire à l'obligation imposée en vertu de l'article 6, § 1er, alinéa 2.

Les mêmes peines sont applicables au propriétaire, au détenteur ou au conducteur en cas d'infraction aux dispositions de l'article 6, § 2.

Le détenteur et le conducteur du véhicule ne sont punissables que s'ils savent que les conditions auxquelles l'article 6, § 2, subordonne la mise en circulation d'un véhicule automoteur ne sont pas remplies.

Art. 26. Met de straffen gesteld in artikel 29, tweede lid, van de bij koninklijk besluit van 16 maart 1968 gecoördineerde wetten betreffende de politie over het wegverkeer, wordt gestraft de houder van de kentekenplaat die, na verloop van de door de Koning bepaalde tijd, niet voldoet aan de verplichting opgelegd krachtens artikel 6, § 1, tweede lid.

Dezelfde straffen zijn toepasselijk op de eigenaar, op de houder of op de bestuurder in geval van overtreding van de bepalingen van artikel 6, § 2.

De houder en de bestuurder van het motorrijtuig zijn slechts strafbaar indien zij weten dat de voorwaarden waaraan artikel 6, § 2, het in het verkeer brengen van een motorrijtuig op de openbare weg heeft verbonden, niet vervuld zijn.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 27. Si, dans les cas prévus à l'article 26, le titulaire de la marque d'immatriculation ou le propriétaire ou le détenteur du véhicule est une société, une association ou un organisme jouissant de la personnalité juridique, les peines sont applicables aux administrateurs, gérants ou associés coupables et la société,

l'association ou l'organisme est civilement responsable du paiement des condamnations pécuniaires.

Art. 27. Als, in de gevallen bepaald in artikel 26, de houder van de kentekenplaat of de eigenaar of de houder van het motorrijtuig een vennootschap, een vereniging of een instelling met rechtspersoonlijkheid is, zijn de straffen toepasselijk op de schuldige bestuurders, zaakvoerders of vennoten en is de vennootschap, de vereniging of de instelling burgerrechtelijk aansprakelijk voor de betaling van de geldelijke veroordelingen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 28. Les dispositions du livre Ier du Code pénal, y compris le chapitre VII et l'article 85, mais à l'exception de l'article 43, alinéa 1er, sont applicables aux infractions prévues par la présente loi.

Art. 28. De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, doch met uitzondering van artikel 43, eerste lid, zijn toepasselijk op de misdrijven bedoeld door deze wet.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 29. Sans préjudice des devoirs incombant aux officiers de police judiciaire, sont qualifiés pour constater les infractions aux dispositions de la présente loi et des règlements pris pour son exécution, les fonctionnaires et agents de l'autorité publique délégués pour surveiller l'exécution de la législation et des règlements sur la police du roulage, ainsi que ceux qui seront spécialement désignés par le Roi.

Les procès-verbaux dressés par ces fonctionnaires et agents font foi jusqu'à preuve contraire.

Art. 29. Tot vaststelling van de overtredingen van deze wet en van de ter uitvoering daarvan vastgestelde verordeningen zijn bevoegd, onverminderd de bevoegdheid der officieren van gerechtelijke politie, de ambtenaren en agenten van de openbare macht die belast zijn met het toezicht op de uitvoering van de wetten en verordeningen op de politie van het wegverkeer, alsmede zij die door de Koning speciaal daartoe worden aange-
wezen.

Processen-verbaal door die ambtenaren en agenten opge-
maakt, leveren bewijs op tot bewijs van het tegendeel.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre VI. — Dispositions transitoires

Art. 30. L'entrée en vigueur de la présente loi a pour effet de modifier de plein droit, dans les limites fixées par ses dispositions, les obligations des assureurs telles qu'elles résultent des conditions générales des contrats en cours.

Ces modifications ne peuvent justifier la résiliation du contrat.

Le ministre des Affaires économiques fixe la majoration tarifaire maximale à laquelle elles peuvent donner lieu.

Hoofdstuk VI. — Overgangsbepalingen

Art. 30. Het in werking treden van deze wet leidt, binnen de grenzen welke haar bepalingen stellen, van rechtswege tot wijziging van de verplichtingen van de verzekeraars, zoals die voortvloeien uit de algemene voorwaarden van de lopende verzekeringsovereenkomsten.

Deze wijzigingen kunnen de opzegging van de overeenkomst niet rechtvaardigen.

De minister van Economische Zaken legt de maximale tariefverhoging vast waartoe zij aanleiding kunnen geven.

— Adopté.

Aangenomen.

Chapitre X. — Dispositions finales

Art. 31. Il ne peut être dérogé aux dispositions de la présente loi par des conventions particulières qui porteraient atteinte aux droits des personnes lésées.

Hoofdstuk X. — Slotbepalingen

Art. 31. Van de bepalingen van deze wet mag niet worden afgeweken door bijzondere overeenkomsten die aan de rechten van benadeelden afbreuk zouden kunnen doen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 32. § 1er. La loi du 1er juillet 1956 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile en matière de véhicules automoteurs, modifiée par la loi du 4 juillet 1972, est abrogée.

§ 2. Les dispositions relatives à l'assurance de la responsabilité civile en matière de véhicules automoteurs figurant dans l'article 28 de l'arrêté-loi du 30 décembre 1946 portant révision et coordination de la législation relative au transport rémunéré de personnes par véhicule automobile, tel qu'il a été modifié par la loi du 20 décembre 1957, sont abrogées dans la mesure où cette responsabilité fait l'objet d'une assurance obligatoire conformément à la présente loi.

§ 3. L'article 3 de l'arrêté-loi du 24 février 1947 étendant l'obligation du contrôle technique aux véhicules automobiles servant au transport de choses pour le compte propre de leur propriétaire est abrogé.

Art. 32. § 1. De wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, gewijzigd bij de wet van 4 juli 1972, wordt opgeheven.

§ 2. De bepalingen betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen die voorkomen in artikel 28 van de besluitwet van 30 december 1946 houdende herziening en coördinatie van de wetgeving betreffende het bezoldigd vervoer van personen door middel van automobielen, zoals het is gewijzigd door de wet van 20 december 1957, worden opgeheven voor zover voor die aansprakelijkheid overeenkomstig deze wet een verplichte verzekering is gesloten.

§ 3. Artikel 3 van de besluitwet van 24 februari 1947 waarbij de verplichting van de technische controle uitgebreid wordt tot de automobielen dienende tot het vervoer van zaken voor rekening van hun eigenaar, wordt opgeheven.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 33. Les dispositions de la présente loi entreront en vigueur aux dates fixées par le Roi.

Art. 33. De bepalingen van deze wet treden in werking op de door de Koning te bepalen tijdstippen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 34. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, adapter les dispositions de la présente loi aux obligations découlant pour la Belgique d'accords et de traités internationaux.

Art. 34. De Koning kan, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de bepalingen van deze wet aanpassen aan de verplichtingen die voor België voortvloeien uit internationale overeenkomsten en verdragen.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN HET WET-BOEK DER SUCCESSIONECHTEN EN VAN HET WET-BOEK DER REGISTRATIE-, HYPOTHEEK- EN GRIFFIERECHTEN, TEN EINDE GELIJSCHAKELING VAN HET GEADOpteERDE KIND MET EEN HUWELIJS KIND TE BEREIKEN

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LE CODE DES DROITS DE SUCCESSION ET LE CODE DES DROITS D'ENREGISTREMENT, D'HYPOTHEQUE ET DE GREFFE, EN VUE DE METTRE SUR UN PIED D'EGALITE L'ENFANT ADOPTE ET L'ENFANT ISSU DU MARIAGE

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek der successie-rechten en van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, ten einde gelijkgeschakeling van het geadopteerde kind met een huwelijks kind te bereiken.

Nous abordons l'examen de la proposition de loi modifiant le Code des droits de succession et le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, en vue de mettre sur un pied d'égalité l'enfant adopté et l'enfant issu du mariage.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

De heer Garcia, rapporteur, verwijst naar zijn verslag.

La parole est à M. de Clippele.

M. de Clippele. — Monsieur le Président, je me réjouis de l'examen par le Sénat de cette proposition qui a pour but de mettre sur un pied d'égalité, sur le plan de la fiscalité successorale, les enfants adoptés et les enfants issus du mariage.

Au cours de ma carrière notariale, j'ai souvent connu des situations dramatiques. Je pense, par exemple, à ces enfants adultérins qui n'ont pas pu être reconnus immédiatement par leur auteur. Au décès de celui-ci, ils ont été considérés comme des personnes étrangères et ils ont de ce fait dû s'acquitter de droits de succession atteignant des taux démentiels.

Vous avez dit en commission, monsieur le ministre, que des abus pourraient se produire comme, par exemple, des adoptions fictives. Nous nous sommes finalement accordés sur le fait que l'adoption devait avoir lieu *in tempore non suspecto*.

Il est exact que des abus sont possibles, mais je vous dirai qu'ils interviennent généralement en réaction contre les prélèvements abusifs de l'Etat belge, qui a déterminé des taux de droits de succession extrêmement élevés.

Savez-vous qu'en ligne indirecte, à partir du septième million — ce qui n'est pas énorme — le taux de taxation atteint 80 p.c. ? Si vous y ajoutez, dans le cas d'un immeuble, les frais d'expertise, de notaire et la marge de sécurité, vous devez conclure à l'expropriation pure et simple.

Lorsque, en tant que notaire, je rencontre des situations de ce type, je conseille à mes clients de renoncer simplement à la succession.

Des taux aussi élevés ne se justifient, monsieur le ministre, ni sur le plan économique ni sur le plan moral.

Sur le plan économique, une personne qui n'a pas d'enfant et qui sait qu'à son décès l'Etat prendra la plus grande partie de son patrimoine n'a le choix qu'entre deux solutions : soit ne plus travailler, soit placer ses fonds à l'étranger, au détriment, bien sûr, de l'économie belge.

Sur le plan moral, c'est une véritable atteinte à la liberté. Quand il s'agit d'une donation portant sur sept millions, le donateur doit payer des droits de donation à peu près équivalents au montant même de la donation.

Tout au long de ma carrière professionnelle, je me suis rendu compte que les personnes qui ont travaillé, qui ont épargné, qui ont consenti des sacrifices leur vie durant pour constituer un petit patrimoine, n'avaient qu'un seul souhait : que ce patrimoine revienne quasiment intact aux héritiers qu'elles désignent. Il faut donc absolument revoir les taux de droits de succession.

M. de Wasseige. — Ce n'est plus de la compétence de l'Etat national, mais des Régions.

M. de Clippele. — C'est exact, monsieur de Wasseige, mais si la présente proposition est votée au Sénat, une concertation devra nécessairement avoir lieu avec les Régions avant que le projet passe à la Chambre. Cela ne signifie cependant pas que les taux de droits de succession sont bloqués *ad vitam aeternam*.

Je désire encore vous citer un petit exemple. Un vieux menuisier m'a un jour consulté et m'a exposé qu'étant jeune, il avait peu de ressources, qu'au fil du temps il était parvenu à épargner et qu'il avait ainsi pu acheter un terrain et construire une maison ainsi qu'un atelier. A la fin de sa vie, il voulait donner le tout au fils de son ouvrier.

L'ensemble pouvait être estimé à dix millions et j'ai calculé que les droits de donation s'élevaient à six millions de francs. J'ai donc dû lui dire que je pouvais passer l'acte, mais qu'à ce moment, il devrait déboursier une somme de six millions. Il m'a dit qu'il ne l'avait pas. Je lui ai répondu qu'il pouvait emprunter, mais il m'a répondu : « Si j'emprunte une telle somme, en tenant compte du remboursement du capital et des intérêts, j'obère la situation de ce jeune homme à qui je souhaitais remettre ces biens. » Ensuite, il s'est mis à pleurer devant moi en me demandant : « Mais pourquoi l'Etat veut-il m'empêcher de faire cette donation ? » A mon corps défendant, devant cette situation que j'estimais de « légitime défense », j'ai mis au point un système compliqué pour pouvoir répondre au souhait de mon client.

Monsieur le ministre, je me permets de saisir cette occasion pour insister sur le fait qu'un effort doit être consenti par les Régions — comme l'a fait remarquer M. de Wasseige — pour revoir le montant des droits de succession, beaucoup trop élevés, spécialement en ligne indirecte. Je suis heureux que ce soit justement un socialiste — M. Erdman — qui a déposé cette proposition de loi concernant les enfants adoptés. Il s'agit d'un premier pas en vue d'égaliser la situation de ces enfants adoptés par rapport aux enfants légitimes. C'est la raison pour laquelle je voterai — ainsi que mon groupe — cette proposition. (*Applaudissements*.)

M. le Président. — La parole est à M. Maystadt, ministre.

M. Maystadt, ministre des Finances. — Monsieur le Président, afin qu'il n'y ait pas de malentendu, je voudrais simplement rappeler que, depuis le vote de la loi à majorité spéciale organisant une nouvelle répartition des compétences entre l'Etat national et les Régions, ces dernières sont seules compétentes pour modifier le tarif des droits de succession.

J'ai eu l'occasion d'indiquer en commission quelles étaient les objections de l'administration à l'égard de la proposition de M. Erdman. Après une discussion approfondie, et d'ailleurs intéressante, votre commission a estimé, à l'unanimité, qu'elle

pouvait passer outre à ces objections. Je m'en remets donc à la sagesse de votre assemblée.

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles de la proposition de loi.

Vraag niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het voorstel van wet.

L'article premier est ainsi rédigé:

Article 1er. L'article 52/2 de l'arrêté royal n° 308 du 31 mars 1936 établissant le Code des droits de succession, confirmé par la loi du 4 mai 1936 et modifié par l'article 6 de la loi du 14 août 1947, est abrogé.

Artikel 1. Artikel 52/2 van het koninklijk besluit nr. 308 van 31 maart 1936 houdende het Wetboek der successierechten, bevestigd bij de wet van 4 mei 1936 en gewijzigd bij artikel 6 van de wet van 14 augustus 1947, wordt opgeheven.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. L'article 132/2 de l'arrêté royal du 30 novembre 1939 contenant le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, confirmé par la loi du 16 juin 1947 et modifié par l'article 5 de la loi du 14 août 1947, est abrogé.

Art. 2. Artikel 132/2 van het koninklijk besluit nr. 64 van 30 november 1939 houdende het Wetboek der registratie-, hypotheek en griffierechten, bevestigd bij de wet van 16 juni 1947 en gewijzigd door artikel 5 van de wet van 14 augustus 1947, wordt opgeheven.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

We stemmen straks over het voorstel van wet in zijn geheel.

Mesdames, messieurs, les votes étant prévus à 17 heures, je vous propose d'interrompre ici nos travaux.

Dames en heren, de agenda vermeldt stemmingen te 17 uur. Ik stel u dan ook voor onze werkzaamheden tot dan te onderbreken. (*Instemming.*)

La séance est suspendue.

De vergadering is geschorst.

— *La séance est suspendue à 16 h 40 m.*

De vergadering wordt geschorst te 16 h 40 m.

Elle est reprise à 17 h 10 m.

Ze wordt hervat te 17 h 10 m.

M. le Président. — La séance est reprise.

De vergadering is hervat.

PRESENTATION DE DEUX CANDIDATS A UNE PLACE DE CONSEILLER A LA COUR DE CASSATION

VOORDRACHT VAN EEN DUBBELTAL VOOR EEN AMBT VAN RAADSHEER IN HET HOF VAN CASSATIE

M. le Président. — Il va être procédé au scrutin pour la présentation des candidats à la place vacante de conseiller à la Cour de cassation.

Er wordt nu overgegaan tot de stemming over de voordracht van de kandidaten voor het openstaande ambt van raadsheer in het Hof van cassatie.

Le sort désigne MM. Taminiaux et Dierickx pour remplir avec MM. les secrétaires les fonctions de scrutateurs.

Het lot wijst de heren Taminiaux en Dierickx aan om samen met de secretarissen de functie van stemopnemers te vervullen.

Il sera procédé par deux scrutins séparés au vote pour la présentation du premier et du second candidat.

De stemming over de voordracht van de eerste en van de tweede kandidaat geschiedt bij twee afzonderlijke opnemingen.

Pour éviter toute erreur, j'engage mes honorables collègues à ne déposer leur bulletin dans l'urne qu'au moment même de l'appel de leur nom.

Om elke vergissing te vermijden, zet ik mijn collega's aan hun stembriefje in de bus neer te leggen op het ogenblik dat hun naam wordt afgeroepen.

Nous allons procéder à la nomination du premier candidat.

Wij stemmen over de voordracht van de eerste kandidaat.

Le scrutin est ouvert. Le vote commence par le nom de M. Adriaensens.

De stemming is geopend. Zij begint met de naam van de heer Adriaensens.

— Il est procédé au scrutin.

Er wordt overgegaan tot geheime stemming.

De Voorzitter. — Le scrutin est clos.

De stemming is gesloten.

Il conviendra sans doute au Sénat de poursuivre ses travaux pendant le dépouillement des bulletins.

De Senaat zal waarschijnlijk zijn agenda willen voortzetten terwijl de stemopnemers de stembiljetten nazien. (*Instemming.*)

Il en sera donc ainsi.

Dan is hiertoe besloten.

PROJET DE LOI RATIFIANT L'ARRETE ROYAL DU 24 JUIN 1988 PORTANT CODIFICATION DE LA LOI COMMUNALE SOUS L'INTITULE «NOUVELLE LOI COMMUNALE»

Examen et vote des articles

ONTWERP VAN WET TOT BEKRACHTIGING VAN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 24 JUNI 1988 TOT CODIFI- CATIE VAN DE GEMEENTEWET ONDER HET OP- SCHRIFT «NIEUWE GEMEENTEWET»

Beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen des articles du projet de loi ratifiant l'arrêté royal du 24 juin 1988 portant codification de la loi communale sous l'intitulé «Nouvelle loi communale».

Wij vatten de beraadslaging aan over de artikelen van het ontwerp van wet tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 24 juni 1988 tot codificatie van de gemeentewet onder het opschrift «Nieuwe gemeentewet».

L'article premier est ainsi rédigé:

Article 1er. L'arrêté royal du 24 juin 1988 portant codification de la loi communale sous l'intitulé «Nouvelle loi communale» est ratifié.

Artikel 1. Het koninklijk besluit van 24 juni 1988 houdende codificatie van de gemeentewet onder het opschrift «Nieuwe gemeentewet» wordt bekrachtigd.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. Sont abrogés :

1) L'article 60 du décret du 14 décembre 1789 relatif à la constitution des municipalités;

2) Dans le décret des 22 décembre 1789-janvier 1790 relatif à la constitution des assemblées primaires et des assemblées administratives, à la section III, l'article 2, 1°;

3) Dans le décret des 11-26 février 1790 relatif aux délibérations des assemblées représentatives, municipales et administratives, les mots «représentatives, municipales et administratives»;

4) Dans le décret des 15-28 mars 1790 relatif aux droits féodaux, modifié par la loi du 16 juin 1970, au titre II, l'article 19;

5) Le décret des 20-23 juin 1790 qui autorise les villes, bourgs, villages et paroisses à qui les ci-devant seigneurs ont donné leurs noms de famille, à reprendre leurs noms anciens;

6) Dans l'instruction de l'Assemblée nationale des 12-20 août 1790 concernant les fonctions des assemblées administratives, modifiée par les lois du 10 octobre 1967 et du 5 juillet 1976,

a) Au chapitre premier, paragraphe premier, les alinéas 12, 13, 14 et 15,

b) Au chapitre premier, paragraphe II, les alinéas 4 et 8,

c) Au chapitre premier, paragraphe VIII, au 3, les alinéas 6 et 7,

d) Le chapitre II,

e) Au chapitre VI, les alinéas 6 à 12;

7) Le décret des 14-24 novembre 1790 relatif à la suppression des ci-devant receveurs généraux et particuliers des finances, et à la nomination et au service des receveurs de district;

8) Dans le décret des 26 juillet-3 août 1791 relatif à la réquisition et à l'action de la force publique contre les attroupements, l'article 32;

9) Le décret des 14-15 septembre 1792 portant que les municipalités ne pourront donner d'ordres, ni envoyer de commissaires, ni exercer aucune fonction, que dans leur territoire;

10) L'arrêté du Directoire exécutif du 24 brumaire an V portant suppression des anciennes impositions, tant directes qu'indirectes, établies par le gouvernement autrichien dans les départements réunis par la loi du 9 vendémiaire an IV;

11) L'arrêté du Directoire exécutif du 17 pluviôse an V, qui prescrit les règles à suivre dans les correspondances respectives des agents municipaux et les administrations municipales et départementales;

12) Les articles 4 et 5 de la loi du 21 prairial an V relative à la circulation des grains dans l'intérieur de la République;

13) Les articles 5, 7, 9 à 12, 18 à 69 de la loi du 11 frimaire an VII qui détermine le mode administratif de recettes et dépenses départementales, municipales et communales;

14) L'arrêté du 4 thermidor an X relatif à une convocation extraordinaire des conseils municipaux;

15) L'avis du Conseil d'Etat du 26 août 1806 sur la correspondance des magistrats de l'ordre judiciaire avec les maires et les commissaires de police;

16) L'avis du Conseil d'Etat du 2 juillet 1807 sur les extraits des registres de l'état civil délivrés par des employés des mairies qualifiés de secrétaires;

17) L'avis du Conseil d'Etat du 18 août 1807 sur les rentes pour concession des bancs sous les halles;

18) L'arrêté royal du 18 juin 1815 relatif aux actions judiciaires contre les communes;

19) L'arrêté royal du 9 octobre 1816 sur les mesures à prendre à l'égard de ceux qui sont dépourvus de passeports;

20) L'arrêté royal du 8 avril 1818 relatif à la non-obligation pour les autorités chargées de la nomination des receveurs locaux, de choisir pour ces fonctions les receveurs des contributions directes;

21) L'arrêté royal du 28 septembre 1818 relatif aux cautionnements des receveurs communaux;

22) L'arrêté royal du 23 octobre 1818 déclarant qu'il est dans les attributions des autorités locales d'établir des dispositions particulières de police;

23) L'arrêté royal du 9 avril 1819 relatif à l'établissement et à la perception des divers droits ou taxes municipales;

24) L'arrêté royal du 25 janvier 1826 portant dispositions au sujet de la taxe du pain, modifié par la loi du 16 juin 1970;

25) L'arrêté royal du 14 septembre 1826 concernant la répression du vagabondage dans le plat pays;

26) L'arrêté royal du 26 janvier 1829 qui prescrit de régler la taxe du pain par semaine;

27) La loi communale du 30 mars 1836, modifiée par les lois des 30 juin 1842, 1er juillet 1860, 30 juin 1865, 18 mai 1872, 7 mai 1877, 20 septembre 1884, 30 décembre 1887, 30 juillet 1903, 30 avril 1905, 20 février 1921, 18 octobre 1921, 30 janvier 1924, 1er août 1924, 22 juillet 1932, par l'arrêté royal du 14 août 1933, par l'arrêté royal n° 33 du 10 novembre 1934, par l'arrêté royal n° 124 du 27 février 1935, par l'arrêté royal n° 24 du 26 juillet 1939, par les lois des 22 décembre 1953, 3 juin 1957, 12 juillet 1958, 14 février 1961, 27 juin 1961, 27 juillet 1961, 4 décembre 1961, 29 mars 1962, 27 juin 1962, 10 octobre 1967, 25 juin 1969, 29 juin 1970, 9 juillet 1970, 12 mai 1975, 27 mai 1975, 30 mars 1976, 29 juin 1976, 14 juillet 1976, 16 décembre 1976, 1er mars 1977, 23 juin 1980, 28 juillet 1981, 1er juin 1982, 16 juin 1982, 17 juin 1982, 13 juillet 1983, 14 juillet 1983, 20 juin 1984, 3 décembre 1984, 11 février 1986, 5 août 1986, 8 décembre 1986, 23 décembre 1986, 2 juin 1987 et 6 novembre 1987, à l'exception des dispositions relatives à l'organisation de la tutelle administrative, dans la mesure toutefois où l'article 94 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles le requiert, pour ce qui concerne les communes non visées à l'article 7, alinéa 2, de la même loi spéciale;

28) L'arrêté royal du 15 octobre 1838 dérogeant à l'article 4 du décret du 11 juin 1806 sur les gardes champêtres;

29) Dans la mesure où ils s'appliquent aux communes, les articles 1er et 2 de la loi du 1er juillet 1860 modifiant la loi provinciale et la loi communale en ce qui concerne le serment;

30) L'article 4 de la loi du 26 mai 1882 portant révision du tableau de classification des communes;

31) L'article 59bis du Code rural, y inséré par la loi du 30 janvier 1924;

32) Les articles 1er, 5 et 7 de la loi du 27 août 1921 concernant l'exercice, par les femmes, des fonctions de bourgmestre, d'échevin, de secrétaire ou de receveur communal;

33) Dans la mesure où il s'applique aux communes, l'article 7 de la loi du 21 décembre 1927 relative aux commis de carrière, employés techniciens, agents de police et généralement à tous les préposés des communes et des administrations subordonnées, à l'exception des dispositions relatives à l'organisation de la tutelle administrative, dans la mesure toutefois où l'article 94 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles le requiert, pour ce qui concerne les communes non visées à l'article 7, alinéa 2, de la même loi spéciale;

34) Dans la loi électorale communale, coordonnée le 4 août 1932:

a) L'article 67, modifié par les lois des 29 juin 1970, 5 juillet 1976 et 17 juillet 1985;

b) L'article 68, modifié par les lois des 26 juin 1970, 13 juillet 1970, 5 juillet 1976 et 15 juillet 1982;

- c) L'article 69;
- d) L'article 70, remplacé par l'arrêté royal n° 33 du 10 novembre 1934;
- e) L'article 71;
- f) L'article 72;
- g) L'article 73, remplacé par l'arrêté du Régent du 23 août 1948;
- h) L'article 78;
- i) L'article 79;
- j) L'article 80, remplacé par l'arrêté du Régent du 23 août 1948;
- k) L'article 81, modifié par l'arrêté du Régent du 23 août 1948;
- l) L'article 82, modifié par l'arrêté du Régent du 23 août 1948;
- m) L'article 83;
- 35) Dans la loi du 25 avril 1933 relative à la pension du personnel communal:
 - a) L'article 1er, modifié par les lois des 20 mai 1949 et 29 juin 1976;
 - b) L'article 3, remplacé par l'arrêté royal n° 491 du 31 décembre 1986 et modifié par l'arrêté royal n° 520 du 31 mars 1987;
 - c) L'article 5, modifié par l'arrêté royal n° 491 du 31 décembre 1986;
 - d) L'article 6, remplacé par l'arrêté royal n° 491 du 31 décembre 1986;
 - e) L'article 8, remplacé par l'arrêté royal n° 491 du 31 décembre 1986;
 - f) L'article 9, modifié par la loi du 24 décembre 1948, par l'arrêté royal n° 491 du 31 décembre 1986 et par l'arrêté royal n° 520 du 31 mars 1987;
 - g) L'article 10, modifié par l'arrêté royal n° 281 du 31 mars 1936, par la loi du 29 juin 1976, par l'arrêté royal n° 491 du 31 décembre 1986 et par l'arrêté royal n° 520 du 31 mars 1987;
 - h) L'article 10bis, y inséré par la loi du 20 mai 1949 et modifié par la loi du 5 juillet 1986 et par l'arrêté royal n° 491 du 31 décembre 1986;
 - i) L'article 11, modifié par l'arrêté royal n° 281 du 31 mars 1936 et par l'arrêté royal n° 491 du 31 décembre 1986, en tant qu'il concerne les commissaires de brigades;
 - j) L'article 12, remplacé par l'arrêté royal n° 491 du 31 décembre 1986;
- 36) L'arrêté-loi du 23 décembre 1946 portant création d'une place de secrétaire adjoint dans les communes de plus de 125 000 habitants, à l'exception des dispositions relatives à l'organisation de la tutelle administrative, dans la mesure toutefois où l'article 94 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles le requiert, pour ce qui concerne les communes non visées à l'article 7, alinéa 2, de la même loi spéciale;
- 37) L'article 1er, alinéa 2, de la loi du 21 août 1948 supprimant la réglementation officielle de la prostitution;
- 38) Dans la mesure où ils s'appliquent aux communes, l'article 71, § 1er, remplacé par la loi du 27 juillet 1961 et l'article 72, modifié par la loi du 27 juillet 1961, de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier, à l'exception des dispositions relatives à l'organisation de la tutelle administrative, dans la mesure toutefois où l'article 94 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles le requiert, pour ce qui concerne les communes non visées à l'article 7, alinéa 2, de la même loi spéciale;
- 39) Dans la mesure où il s'applique aux communes, l'article 9 de la loi du 27 juillet 1961 modifiant certaines dispositions du titre IV de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier et rapportant la loi du 28 février 1961 complétant l'article 75 de la loi communale;
- 40) Dans la mesure où il s'applique aux communes, l'article 11 de la loi du 29 juin 1976 modifiant certaines dispositions de

la loi communale, du Code rural, de la législation sur le régime de pensions du personnel communal et assimilé et réglant certaines conséquences des fusions, annexions et rectifications des limites des communes réalisées par la loi du 30 décembre 1975;

41) Dans la mesure où il s'applique aux communes, l'arrêté royal n° 110 du 13 décembre 1982 imposant l'équilibre budgétaire aux provinces, aux communes et aux agglomérations et fédérations de communes, modifié par l'arrêté royal n° 145 du 30 décembre 1982, à l'exception des dispositions relatives à l'organisation de la tutelle administrative, dans la mesure toutefois où l'article 94 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles le requiert, pour ce qui concerne les communes non visées à l'article 7, alinéa 2, de la même loi spéciale.

Art. 2. Opgeheven worden :

- 1) Artikel 60 van het decreet van 14 december 1789 betreffende het instellen van de gemeentebesturen;
- 2) In het decreet van 22 december 1789-januari 1790 «relatif à la constitution des assemblées primaires et assemblées administratives», in afdeling III, artikel 2, 1°;
- 3) In het decreet van 11-26 februari 1790 «relatif aux délibérations des assemblées représentatives, municipales et administratives», de woorden «représentatives, municipales et»;
- 4) In het decreet van 15-28 maart 1790 «relatif aux droits féodaux», gewijzigd bij de wet van 16 juni 1970, in titel II, artikel 19;
- 5) Het decreet van 20-23 juni 1790 «qui autorise les villes, bourgs, villages et paroisses à qui les ci-devant seigneurs ont donné leurs noms de famille, à reprendre leurs noms anciens»;
- 6) In het voorschrift van 12-20 augustus 1790 van de «Assemblée nationale» betreffende de ambtsbezigheden van de administratieve vergaderingen, gewijzigd bij de wetten van 10 oktober 1967 en 5 juli 1976,
 - a) In hoofdstuk I, paragraaf I, de leden 12, 13, 14 en 15;
 - b) In hoofdstuk I, paragraaf II, de leden 4 en 8,
 - c) In hoofdstuk I, paragraaf VIII, in de bepaling onder 3, de leden 6 en 7,
 - d) Hoofdstuk II,
 - e) In hoofdstuk VI, de leden 6 tot 12;
- 7) Het decreet van 14-24 november 1790 «relatif à la suppression des ci-devant receveurs généraux et particuliers des finances, et à la nomination et au service des receveurs de district»;
- 8) In het decreet van 26 juli-3 augustus 1791 «relatif à la réquisition et à l'action de la force publique contre les attroupements», artikel 32;
- 9) Het decreet van 14-15 september 1792 «portant que les municipalités ne pourront donner d'ordres, ni envoyer de commissaires, ni exercer aucune fonction, que dans leur territoire»;
- 10) Het besluit van het «Directoire exécutif» van 24 brumaire jaar V «portant suppression des anciennes impositions, tant directes qu'indirectes, établies par le gouvernement autrichien dans les départements réunis par la loi du 9 vendémiaire an IV»;
- 11) Het besluit van het «Directoire exécutif» van 17 pluviôse jaar V «qui prescrit les règles à suivre dans les correspondances respectives des agents municipaux et les administrations municipales et départementales»;
- 12) De artikelen 4 en 5 van de wet van 21 prairial jaar V «relative à la circulation des grains dans l'intérieur de la République»;
- 13) De artikelen 5, 7, 9 tot 12, 18 tot 69 van de wet van 11 frimaire jaar VII «qui détermine le mode administratif de recettes et dépenses départementales, municipales et communales»;
- 14) Het besluit van 4 thermidor jaar X «relatif à une convocation extraordinaire des conseils municipaux»;
- 15) Het advies van de «Conseil d'Etat» van 26 augustus 1806 «sur la correspondance des magistrats de l'ordre judiciaire avec les maires et les commissaires de police»;

16) Het advies van de « Conseil d'Etat » van 2 juli 1807 « sur les extraits des registres de l'état civil délivrés par des employés des mairies qualifiés de secrétaires »;

17) Het advies van de « Conseil d'Etat » van 18 augustus 1807 « sur les rentes pour concession des bancs sous les halles »;

18) Het koninklijk besluit van 18 juni 1815 « relatif aux actions judiciaires contre les communes »;

19) Het koninklijk besluit van 9 oktober 1816 « sur les mesures à prendre à l'égard de ceux qui sont dépourvus de passe-ports »;

20) Het koninklijk besluit van 8 april 1818 « relatif à la non-obligation pour les autorités chargées de la nomination des receveurs locaux, de choisir pour ces fonctions les receveurs des contributions directes »;

21) Het koninklijk besluit van 28 september 1818 « relatif aux cautionnements des receveurs communaux »;

22) Het koninklijk besluit van 23 oktober 1818 « déclarant qu'il est dans les attributions des autorités locales d'établir des dispositions particulières de police »;

23) Het koninklijk besluit van 9 april 1819 « relatif à l'établissement et à la perception des divers droits ou taxes municipales »;

24) Het koninklijk besluit van 25 januari 1826 houdende de bepalingen over de zetting van het brood, gewijzigd bij de wet van 16 juni 1970;

25) Het koninklijk besluit van 14 september 1826 « concernant la répression du vagabondage dans le plat pays »;

26) Het koninklijk besluit van 26 januari 1829 « qui prescrit de régler la taxe du pain par semaine »;

27) De gemeentewet van 30 maart 1836, gewijzigd bij de wetten van 30 juni 1842, 1 juli 1860, 30 juni 1865, 18 mei 1872, 7 mei 1877, 20 september 1884, 30 december 1887, 30 juli 1903, 30 april 1905, 20 februari 1921, 18 oktober 1921, 30 januari 1924, 1 augustus 1924, 22 juli 1932, bij het koninklijk besluit van 14 augustus 1933, bij het koninklijk besluit nr. 33 van 10 november 1934, bij het koninklijk besluit nr. 124 van 27 februari 1935, bij het koninklijk besluit nr. 24 van 26 juli 1939, bij de wetten van 22 december 1953, 3 juni 1957, 12 juli 1958, 14 februari 1961, 27 juni 1961, 27 juli 1961, 4 december 1961, 29 maart 1962, 27 juni 1962, 10 oktober 1967, 25 juni 1969, 29 juni 1970, 9 juli 1970, 12 mei 1975, 27 mei 1975, 30 maart 1976, 29 juni 1976, 14 juli 1976, 16 december 1976, 1 maart 1977, 23 juni 1980, 28 juli 1981, 1 juni 1982, 16 juni 1982, 17 juni 1982, 13 juli 1983, 14 juli 1983, 20 juni 1984, 3 december 1984, 11 februari 1986, 5 augustus 1986, 8 december 1986, 23 december 1986, 2 juni 1987 en 6 november 1987, met uitzondering van de bepalingen betreffende de organisatie van het administratief toezicht, in de mate evenwel dat artikel 94 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen het vereist, voor wat de gemeenten betreft die niet worden vermeld in artikel 7, tweede lid, van dezelfde bijzondere wet;

28) Het koninklijk besluit van 15 oktober 1838 houdende afwijking van artikel 4 van het decreet van 11 juni 1806 op de veldwachters;

29) In zoverre zij van toepassing zijn op de gemeenten, de artikelen 1 en 2 van de wet van 1 juli 1860 tot wijziging van de provinciewet en de gemeentewet wat de eed betreft;

30) Artikel 4 van de wet van 26 mei 1882 houdende herziening van de tabel van rangschikking der gemeenten;

31) Artikel 59bis van het Veldwetboek, ingevoegd bij de wet van 30 januari 1924;

32) De artikelen 1, 5 en 7 van de wet van 27 augustus 1921 betreffende het uitoefenen van het ambt van burgemeester, schep en gemeentesecretaris of -ontvanger door de vrouwen;

33) In zoverre het van toepassing is op de gemeenten, artikel 7 van de wet van 21 december 1927 betreffende de beroepsklerken, technische bedienden, politieagenten en in 't algemeen al de aangestelden der gemeenten en der daarvan afhankende besturen, met uitzondering van de bepalingen betreffende de organisatie van het administratief toezicht, in de mate evenwel dat artikel 94 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming

der instellingen het vereist, voor wat de gemeenten betreft die niet worden vermeld in artikel 7, tweede lid, van dezelfde bijzondere wet;

34) In de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932:

a) Artikel 67, gewijzigd bij de wetten van 29 juni 1970, 5 juli 1976 en 17 juli 1985;

b) Artikel 68, gewijzigd bij de wetten van 26 juni 1970, 13 juli 1970, 5 juli 1976 en 15 juli 1982;

c) Artikel 69;

d) Artikel 70, vervangen bij het koninklijk besluit nr. 33 van 10 november 1934;

e) Artikel 71;

f) Artikel 72;

g) Artikel 73, vervangen bij het besluit van de Regent van 23 augustus 1948;

h) Artikel 78;

i) Artikel 79;

j) Artikel 80, vervangen bij het besluit van de Regent van 23 augustus 1948;

k) Artikel 81, gewijzigd bij het besluit van de Regent van 23 augustus 1948;

l) Artikel 82, gewijzigd bij het besluit van de Regent van 23 augustus 1948;

m) Artikel 83;

35) In de wet van 25 april 1933 omtrent de pensioenregeling van het gemeentepersoneel:

a) Artikel 1, gewijzigd bij de wetten van 20 mei 1949 en 29 juni 1976;

b) Artikel 3, vervangen bij het koninklijk besluit nr. 491 van 31 december 1986 en gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 520 van 31 maart 1987;

c) Artikel 5, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 491 van 31 december 1986;

d) Artikel 6, vervangen bij het koninklijk besluit nr. 491 van 31 december 1986;

e) Artikel 8, vervangen bij het koninklijk besluit nr. 491 van 31 december 1986;

f) Artikel 9, gewijzigd bij de wet van 24 december 1948, bij het koninklijk besluit nr. 491 van 31 december 1986 en bij het koninklijk besluit nr. 520 van 31 maart 1987;

g) Artikel 10, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 281 van 31 maart 1936, bij de wet van 29 juni 1976, bij het koninklijk besluit nr. 491 van 31 december 1986 en bij het koninklijk besluit nr. 520 van 31 maart 1987;

h) Artikel 10bis, ingevoegd bij de wet van 20 mei 1949 en gewijzigd bij de wet van 5 juli 1986 en bij het koninklijk besluit nr. 491 van 31 december 1986;

i) Artikel 11, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 281 van 31 maart 1936 en bij het koninklijk besluit nr. 491 van 31 december 1986, in zoverre het betrekking heeft op de brigade-commissarissen;

j) Artikel 12, vervangen bij het koninklijk besluit nr. 491 van 31 december 1986;

36) De besluitwet van 23 december 1946 tot instelling van een betrekking van adjunct-secretaris in de gemeenten met meer dan 125 000 inwoners, met uitzondering van de bepalingen betreffende de organisatie van het administratief toezicht, in de mate evenwel dat artikel 94 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen het vereist, voor wat de gemeenten betreft die niet worden vermeld in artikel 7, tweede lid, van dezelfde bijzondere wet;

37) Artikel 1, tweede lid, van de wet van 21 augustus 1948 tot afschaffing van de officiële reglementering van de prostitutie;

38) In zoverre zij van toepassing zijn op de gemeenten, artikel 71, § 1, vervangen bij de wet van 27 juli 1961, en

artikel 72, gewijzigd bij de wet van 27 juli 1961, van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel, met uitzondering van de bepalingen betreffende de organisatie van het administratief toezicht, in de mate evenwel dat artikel 94 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen het vereist, voor wat de gemeenten betreft die niet worden vermeld in artikel 7, tweede lid, van dezelfde bijzondere wet;

39) In zoverre het van toepassing is op de gemeenten, artikel 9 van de wet van 27 juli 1961 tot wijziging van sommige bepalingen van titel IV van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel en tot intrekking van de wet van 28 februari 1961 houdende aanvulling van artikel 75 van de gemeentewet;

40) In zoverre het van toepassing is op de gemeenten, artikel 11 van de wet van 29 juni 1976 tot wijziging van sommige bepalingen van de gemeentewet, het Veldwetboek, de wetgeving op de pensioenregeling van het gemeentepersoneel en het daarmee gelijkgestelde personeel en tot regeling van sommige gevolgen van de samenvoegingen, aanhechtingen en wijzigingen van grenzen van gemeenten verwezenlijkt door de wet van 30 december 1975;

41) In zoverre het van toepassing is op de gemeenten, het koninklijk besluit nr. 110 van 13 december 1982 waarbij het begrotingsevenwicht wordt opgelegd aan de provincies, aan de gemeenten en aan de agglomeraties en federaties van gemeenten, gewijzigd bij het koninklijk besluit nr. 145 van 30 december 1982, met uitzondering van de bepalingen betreffende de organisatie van het administratief toezicht, in de mate evenwel dat artikel 94 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen het vereist, voor wat de gemeenten betreft die niet worden vermeld in artikel 7, tweede lid, van dezelfde bijzondere wet.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. Dans l'article 11, alinéa 1er, de la loi du 25 avril 1933 relative à la pension du personnel communal, les mots « Les dispositions qui précèdent » sont remplacés par les mots « Les articles 157 à 166 de la nouvelle loi communale ».

Art. 3. In artikel 11, eerste lid, van de wet van 25 april 1933 omtrent de pensioenregeling van het gemeentepersoneel, worden de woorden « Bovenstaande bepalingen » vervangen door de woorden « De artikelen 157 tot 166 van de nieuwe gemeentewet ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Dans l'article 47bis, inséré dans la loi du 26 juillet 1971 organisant les agglomérations et les fédérations de communes, par la loi du 4 juin 1976, le § 1er est remplacé par la disposition suivante:

« § 1er. Les articles 156 à 168 de la nouvelle loi communale sont applicables aux membres du personnel des agglomérations et des fédérations de communes ainsi qu'à leurs ayants droit. »

Art. 4. In artikel 47bis, in de wet van 26 juli 1971 houdende organisatie van de agglomeraties en de federaties van gemeenten ingevoegd bij de wet van 4 juni 1976, wordt § 1 vervangen door de volgende bepaling:

« § 1. De artikelen 156 tot 168 van de nieuwe gemeentewet zijn van toepassing op de personeelsleden van de agglomeraties en federaties van gemeenten en op hun rechtverkrijgenden. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. Dans l'article 37 de la loi du 29 juin 1976 modifiant certaines dispositions de la loi communale, du Code rural, de la législation sur le régime de pensions du personnel communal et assimilé et réglant certaines conséquences des fusions,

annexions et rectifications des limites des communes réalisées par la loi du 30 décembre 1975, les mots « conformément aux dispositions de la loi du 25 avril 1933 relative à la pension des agents communaux et des dispositions législatives qui la modifient » sont remplacés par les mots « conformément aux articles 156 à 168 de la nouvelle loi communale ».

Art. 5. In artikel 37 van de wet van 29 juni 1976 tot wijziging van sommige bepalingen van de gemeentewet, het Veldwetboek, de wetgeving op de pensioenregeling van het gemeentepersoneel en het daarmee gelijkgestelde personeel en tot regeling van sommige gevolgen van de samenvoegingen, aanhechtingen en wijzigingen van grenzen van gemeenten verwezenlijkt door de wet van 30 december 1975, worden de woorden « overeenkomstig de bepalingen van de wet van 25 april 1933 omtrent de pensioenregeling van het gemeentepersoneel en de wettelijke bepalingen tot wijziging ervan » vervangen door de woorden « overeenkomstig de artikelen 156 tot 168 van de nieuwe gemeentewet ».

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. Le Roi peut modifier les dispositions législatives existantes pour les mettre en concordance avec la nouvelle loi communale.

Il peut modifier la nouvelle loi communale pour la mettre en concordance avec les dispositions législatives qui la modifieraient implicitement.

Art. 6. De Koning kan de bestaande wetsbepalingen wijzigen om ze in overeenstemming te brengen met de nieuwe gemeentewet.

Hij kan de nieuwe gemeentewet wijzigen om deze in overeenstemming te brengen met de wetsbepalingen waardoor zij impliciet zou worden gewijzigd.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. La présente loi entre en vigueur le 1er juin 1989, à l'exception de l'article 6 qui entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 7. Deze wet treedt in werking op 1 juni 1989, met uitzondering van artikel 6 dat in werking treedt de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé dans un instant au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen zo dadelijk over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI MODIFIANT LA NOUVELLE LOI COMMUNALE

Examen et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN DE NIEUWE GEMEENTEWET

Beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous abordons l'examen des articles du projet de loi modifiant la nouvelle loi communale.

Wij vatten de beraadslaging aan over de artikelen van het ontwerp van wet houdende wijziging van de nieuwe gemeentewet.

L'article premier est ainsi rédigé :

Article 1er. L'article 96 de la nouvelle loi communale est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 96. Au plus tard sept jours francs avant la séance au cours de laquelle le conseil communal est appelé à délibérer du budget, d'une modification budgétaire ou des comptes, le collège remet à chaque conseiller communal un exemplaire du projet de budget, du projet de modification budgétaire ou des comptes.

Le projet est communiqué tel qu'il sera soumis aux délibérations du conseil, dans la forme prescrite et accompagné des annexes requises pour son arrêt définitif, à l'exception, pour ce qui concerne les comptes, des pièces justificatives. Le projet de budget et les comptes sont accompagnés d'un rapport.

Le rapport comporte une synthèse du projet de budget ou des comptes. En outre, le rapport qui a trait au budget définit la politique générale et financière de la commune et synthétise la situation de l'administration et des affaires de la commune ainsi que tous éléments utiles d'information, et celui qui a trait aux comptes synthétise la gestion des finances communales durant l'exercice auquel ces comptes se rapportent.

Le jour et l'heure de la séance du conseil sont annoncés au moins cinq jours francs avant la séance, par voie d'affichage.

La séance du conseil communal est publique.

Avant que le conseil délibère, le collège des bourgmestre et échevins commente le contenu du rapport. »

Artikel 1. Artikel 96 van de nieuwe gemeentewet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Art. 96. Uiterlijk zeven vrije dagen vóór de vergadering gedurende welke de gemeenteraad dient te beraadslagen over de begroting, over een begrotingswijziging of over de rekeningen, doet het college aan elk gemeenteraadslid een exemplaar toekomen van het ontwerp van begroting, van het ontwerp van begrotingswijziging of van de rekeningen.

Het ontwerp wordt overgemaakt zoals het zal onderworpen worden aan de beraadslagingen van de raad, in de voorgescreven vorm en vergezeld van de bijlagen die vereist zijn voor zijn definitieve vaststelling, met uitzondering van de bewijsstukken, wat de rekeningen betreft. Het ontwerp van begroting en de rekeningen zijn vergezeld van een verslag.

Het verslag bevat een synthese van het ontwerp van begroting of van de rekeningen. Bovendien geeft het verslag dat betrekking heeft op de begroting, het algemeen en financieel beleid van de gemeente aan en een overzicht van de toestand van het bestuur en van de gemeentezaken, alsook alle nuttige informatiegegevens, en geeft het verslag dat betrekking heeft op de rekeningen een overzicht van het beheer van de gemeentefinanciën gedurende het dienstjaar waarop die rekeningen betrekking hebben.

Dag en uur van de vergadering van de raad worden ten minste vijf vrije dagen vóór de vergadering door aanplakking aangekondigd.

De vergadering van de gemeenteraad is openbaar.

Vooraleer de raad beraadslaagt, geeft het college van burgemeester en schepenen een toelichting bij de inhoud van het verslag. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 2. § 1er. Les articles 117 et 118 de la même loi en deviennent respectivement l'article 117, alinéa premier, et l'article 117, alinéa deux.

§ 2. Dans l'article 117, alinéa deux, les mots « le décret ou l'ordonnance » sont ajoutés après les mots « par la loi ».

§ 3. Les articles 119 à 135 de la même loi en deviennent respectivement les articles 118 à 134.

Le chapitre IV du titre II de la même loi en devient le chapitre V.

Chapitre IV. — Des attributions des communes en général

Art. 135. § 1er. Les attributions des communes sont notamment : de régir les biens et revenus de la commune; de régler et d'acquitter celles des dépenses locales qui doivent être payées des deniers communs; de diriger et faire exécuter les travaux publics qui sont à charge de la commune; d'administrer les établissements qui appartiennent à la commune, qui sont entretenus de ses deniers, ou qui sont particulièrement destinés à l'usage de ses habitants.

§ 2. De même, les communes ont pour mission de faire jouir les habitants des avantages d'une bonne police, notamment de la propreté, de la salubrité, de la sûreté et de la tranquillité dans les rues, lieux et édifices publics.

Plus particulièrement, et dans la mesure où la matière n'est pas exclue de la compétence des communes, les objets de police confiés à la vigilance et à l'autorité des communes sont :

1° Tout ce qui intéresse la sûreté et la commodité du passage dans les rues, quais, places et voies publiques; ce qui comprend le nettoiement, l'illumination, l'enlèvement des encombrements, la démolition ou la réparation des bâtiments menaçant ruine, l'interdiction de rien exposer aux fenêtres ou autres parties des bâtiments qui puisse nuire par sa chute, et celle de rien jeter qui puisse blesser ou endommager les passants, ou causer des exhalaisons nuisibles; la police de la circulation routière, en tant qu'elle s'applique à des situations permanentes ou périodiques, ne tombe pas sous l'application du présent article;

2° Le soin de réprimer les atteintes à la tranquillité publique, telles que les rixes et disputes accompagnées d'ameutement dans les rues; le tumulte excité dans les lieux d'assemblée publique, les bruits et attroupements nocturnes qui troublent le repos des habitants;

3° La maintien du bon ordre dans les endroits où il se fait de grands rassemblements d'hommes, tels que les foires, marchés, réjouissances et cérémonies publiques, spectacles, jeux, cafés, églises et autres lieux publics;

4° L'inspection sur la fidélité du débit des denrées pour la vente desquelles il est fait usage d'unités ou d'instruments de mesure, et sur la salubrité des comestibles exposés en vente publique;

5° Le soin de prévenir, par les précautions convenables, et celui de faire cesser par la distribution des secours nécessaires, les accidents et fléaux calamiteux, tels que les incendies, les épidémies et les épizooties;

6° Le soin de remédier aux événements fâcheux qui pourraient être occasionnés par la divagation des animaux malfaisants ou féroces. »

Art. 2. § 1. De artikelen 117 en 118 van dezelfde wet worden respectievelijk artikel 117, eerste lid, en artikel 117, tweede lid.

§ 2. In artikel 117, tweede lid, worden de woorden « het decreet of de ordonnantie » ingevoegd tussen de woorden « bij de wet » en « uitdrukkelijk bepaald ».

§ 3. De artikelen 119 tot en met 135 van dezelfde wet worden respectievelijk de artikelen 118 tot en met 134.

Hoofdstuk IV van titel II van dezelfde wet wordt hoofdstuk V.

Hoofdstuk IV. — Bevoegdheden van de gemeenten in 't algemeen.

Art. 135. § 1. Tot de bevoegdheden van de gemeenten behoren inzonderheid : het beheer van de goederen en inkomsten van de gemeente; de vaststelling en de verrichting van de plaatselijke uitgaven die met de gelden van de gemeente dienen te worden betaald; het ontwerpen en het doen uitvoeren van de openbare werken die ten laste van de gemeente vallen; het beheer van de inrichtingen die aan de gemeente toebehoren, die op haar kosten

worden onderhouden of die in het bijzonder bestemd zijn voor het gebruik van haar inwoners.

§ 2. De gemeenten hebben ook tot taak het voorzien, ten behoeve van de inwoners, in een goede politie, met name over de zindelijkheid, de gezondheid, de veiligheid en de rust op openbare wegen en plaatsen en in openbare gebouwen.

Meer bepaald, en voor zover de aangelegenheid niet buiten de bevoegdheid van de gemeenten is gehouden, worden de volgende zaken van politie aan de waakzaamheid en het gezag van de gemeenten toevertrouwd:

1° Alles wat verband houdt met een veilig en vlot verkeer op openbare wegen, straten, kaden en pleinen, hetgeen omvat de reiniging, de verlichting, de opruiming van hindernissen, het slopen of herstellen van bouwvallige gebouwen, het verbod om aan ramen of andere delen van gebouwen enig voorwerp te plaatsen dat door zijn val schade kan berokkenen, of om wat dan ook te werpen dat voorbijgangers vermondungen of schade kan toebrengen of dat schadelijke uitwasemingen kan veroorzaken; voor zover de politie over het wegverkeer betrekking heeft op blijvende of periodieke toestanden, valt zij niet onder de toepassing van dit artikel;

2° Het tegengaan van inbreuken op de openbare rust, zoals vechtpartijen en twisten met volksoptocht op straat, tumult verwekt in plaatsen van openbare vergadering, nachtgerucht en nachtelijke samenscholingen die de rust van de inwoners verstoren;

3° Het handhaven van de orde op plaatsen waar veel mensen samenkomen, zoals op jaarmarkten en markten, bij openbare vermakelijkheden en plechtigheden, vertoningen en spelen, in drankgelegenheden, kerken en andere openbare plaatsen;

4° Het toezicht op een juiste toemeting bij het slijten van waren (waarvoor meeteenheden of meetwerktuigen gebruikt worden) en op de hygiëne van openbaar te koop gestelde eetwaren;

5° Het nemen van passende maatregelen om rampen en plagen, zoals brand, epidemieën en epizootieën te voorkomen en het verstrekken van de nodige hulp om ze te doen ophouden;

6° Het verhelpen van hinderlijke voorvallen waartoe rondzwervende kwaadaardige of woeste dieren aanleiding kunnen geven.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. L'article 238 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 238. L'exercice financier des communes correspond à l'année civile.

Sont seuls considérés comme appartenant à un exercice les droits acquis à la commune et les engagements pris à l'égard de ses créanciers pendant cet exercice, quel que soit l'exercice au cours duquel ils sont soldés. »

Art. 3. Artikel 238 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 238. Het financiële dienstjaar van de gemeente komt overeen met het burgerlijk jaar.

Behoren tot een dienstjaar alleen de rechten verkregen door de gemeente en de verplichtingen aangegaan ten opzichte van de schuldeisers tijdens dit dienstjaar, ongeacht het dienstjaar waarin zij worden vereffend. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. L'article 239 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 239. Le Roi arrête les règles budgétaires, financières et comptables des communes, ainsi que celles relatives aux modalités d'exercice des fonctions de leurs comptables. »

Art. 4. Artikel 239 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 239. De Koning bepaalt de begrotings-, de financiële en de boekhoudkundige voorschriften van de gemeenten, evenals deze betreffende de nadere regels voor de uitoefening van de taken van hun rekenplichtigen. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. § 1er. L'article 240, alinéa 2, de la même loi est abrogé.

§ 2. A l'article 240 de la même loi, dont l'alinéa 1er actuel formera le § 1er, il est ajouté un § 2, rédigé comme suit:

« § 2. Pour les communes de la région de langue allemande, les communes énumérées à l'article 7 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, ainsi que les communes de Comines-Warneton et de Fourons, les comptes sont transmis à l'autorité de tutelle visée à l'article 244, § 3, dans le mois de leur adoption par le conseil communal. »

§ 3. L'article 240, § 1er, de la même loi est remplacé par la disposition suivante: « § 1er. Chaque année, au cours du premier trimestre, le conseil communal se réunit pour procéder au règlement des comptes annuels de l'exercice précédent.

Ces comptes annuels comprennent le compte budgétaire, le compte de résultat et le bilan.

Le rapport visé à l'article 96 est joint aux comptes. »

Art. 5. § 1. Artikel 240, tweede lid, van dezelfde wet wordt opgeheven.

§ 2. In artikel 240 van dezelfde wet, waarvan het huidige eerste lid § 1 zal vormen, wordt een § 2 ingevoegd, luidend als volgt:

« § 2. Voor de gemeenten van het Duitse taalgebied, de gemeenten genoemd in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, evenals de gemeenten Komen-Waasten en Voeren, worden de rekeningen binnen de maand nadat zij door de gemeenteraad werden aangenomen aan de in artikel 244, § 3, vermelde toezichthoudende overheid voorgelegd. »

§ 3. Artikel 240, § 1, van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« § 1. De gemeenteraad vergadert in de loop van het eerste kwartaal van ieder jaar om de rekeningen van het voorgaande dienstjaar vast te stellen.

Die rekeningen omvatten de begrotingsrekening, de resultatenrekening en de balans.

Het verslag bedoeld in artikel 96 wordt bij de rekeningen gevoegd. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. L'article 241 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 241. § 1er. Le conseil communal se réunit chaque année le premier lundi du mois d'octobre pour délibérer sur le budget des dépenses et des recettes de la commune pour l'exercice suivant.

§ 2. Pour les communes de la région de langue allemande, les communes énumérées à l'article 7 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, ainsi que pour les communes de Comines-Warneton et de Fourons, le budget est transmis à l'autorité de tutelle visée à l'article 244, § 3, dans le mois de son adoption par le conseil communal. »

Art. 6. Artikel 241 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 241. § 1. De gemeenteraad vergadert ieder jaar op de eerste maandag van oktober om te beraadslagen en te besluiten

over de begroting van uitgaven en ontvangsten der gemeente voor het volgende dienstjaar.

§ 2. Voor de gemeenten van het Duitse taalgebied, de gemeenten genoemd in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, evenals de gemeenten Komen-Waasten en Voeren, wordt de begroting binnen de maand nadat zij door de gemeenteraad werd aangenomen aan de in artikel 244, § 3, vermelde toezichthoudende overheid voorgelegd.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 7. L'article 242 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 242. Les budgets et les comptes sont déposés à la maison communale où quiconque peut toujours en prendre connaissance sans déplacement.

Cette possibilité de consultation est rappelée par voie d'affiches apposées à la diligence du collège des bourgmestre et échevins dans le mois qui suit l'adoption des budgets et des comptes par le conseil communal. La durée de l'affichage ne peut être inférieure à dix jours. »

Art. 7. Artikel 242 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 242. De begrotingen en rekeningen worden neergelegd op het gemeentehuis, waar eenieder er altijd ter plaatse kennis van kan nemen.

Op die mogelijkheid van inzage wordt gewezen door middel van aanplakbiljetten die door de zorg van het college van burgemeester en schepenen worden aangebracht binnen een maand nadat de begrotingen en rekeningen door de gemeenteraad zijn aangenomen. Dat bericht blijft ten minste tien dagen aangeplakt. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. L'article 246 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 246. Pour les communes de la région de langue allemande, les communes énumérées à l'article 7 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, ainsi que les communes de Comines-Warneton et de Fourons, lorsque, par suite de circonstances imprévues, l'administration communale aura reconnu la nécessité de faire une dépense qui n'est pas allouée à son budget, elle fera l'objet d'une demande spéciale à la députation permanente du conseil provincial. »

Art. 8. Artikel 246 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 246. Voor de gemeenten van het Duitse taalgebied, de gemeenten genoemd in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, evenals voor de gemeenten Komen-Waasten en Voeren, wanneer het gemeentebestuur ten gevolge van onvoorziene omstandigheden een uitgave noodzakelijk acht, waarvoor geen krediet op de begroting voorkomt, richt het te dien einde een bijzondere aanvraag aan de bestendige deputatie van de provincieraad. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 9. L'article 247 de la même loi est remplacé par la disposition suivante:

« Art. 247. Aucun paiement sur la caisse communale ne peut avoir lieu qu'en vertu d'une allocation portée au budget, le cas échéant arrêtée conformément à l'article 244, ou d'un crédit spécial, le cas échéant approuvé conformément à l'article 246. »

Art. 9. Artikel 247 van dezelfde wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

« Art. 247. Geen betaling uit de gemeentekas mag geschieden dan op grond van een op de begroting voorkomende post, in voorkomend geval vastgesteld overeenkomstig artikel 244, of op grond van een bijzonder krediet, in voorkomend geval overeenkomstig artikel 246 goedgekeurd. »

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 10. § 1er. Dans l'article 248 de la même loi, les alinéas 1er et 2 sont remplacés par la disposition suivante, qui formera le § 1er;

« § 1er. Aucun article des dépenses du budget ne peut être dépassé; et aucun transfert ne peut avoir lieu. »

§ 2. Dans le même article, les alinéas 3 et 4 forment un § 2; ce § 2 est complété par l'alinéa suivant:

« Il peut être disposé des allocations ainsi transférées sans nouvelle intervention du conseil communal. »

§ 3. Dans ce même § 2:

1° Dans l'alinéa 1er, les mots « pour solder la créance est transférée à l'exercice suivant » sont remplacés par les mots « pour solder la dépense est transférée à l'exercice suivant par décision du collège des bourgmestre et échevins, qui sera annexée au compte de l'exercice clos »;

2° L'alinéa 2 est abrogé.

§ 4. Dans le même article, l'alinéa 5 actuel est remplacé par la disposition suivante:

« § 3. Pour les communes de la région de langue allemande, les communes énumérées à l'article 7 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, ainsi que les communes de Comines-Warneton et de Fourons, la députation permanente du conseil provincial peut en outre autoriser des dépassements d'articles de dépenses du budget et d'autres transferts que ceux visés au § 2.

Il peut être disposé des allocations transférées en vertu du § 2 sans l'autorisation de la députation permanente. »

Art. 10. § 1. In artikel 248 van dezelfde wet worden het eerste en het tweede lid vervangen door de volgende bepaling, die § 1 zal vormen:

« § 1. Geen artikel van de uitgaven der begroting mag worden overschreden en geen overschrijving mag geschieden. »

§ 2. In hetzelfde artikel vormen het derde en het vierde lid een § 2; deze § 2 wordt aangevuld door het volgende lid:

« Over de aldus overgeschreven kredieten mag beschikt worden zonder een nieuwe beslissing van de gemeenteraad. »

§ 3. In diezelfde § 2:

1° In het eerste lid worden de woorden « om de schuldvorde-ring af te betalen, naar het volgende dienstjaar overgeschreven » vervangen door de woorden « om de uitgave te vereffenen naar het volgende dienstjaar overgeschreven door middel van een beslissing van het college van burgemeester en schepenen; deze laatste moet bij de rekening over het afgesloten dienstjaar worden gevoegd »;

2° Het tweede lid wordt opgeheven.

§ 4. In hetzelfde artikel wordt het huidige vijfde lid vervangen door de volgende bepaling:

« § 3. Voor de gemeenten van het Duitse taalgebied, de gemeenten bedoeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, evenals voor de gemeenten Komen-Waasten en Voeren kan de bestendige deputatie van de provincieraad daarenboven het overschrijden van artikelen van de uitgaven der begroting en andere overschrijvingen dan die bedoeld in § 2, toelaten.

Over de krachtens § 2 overgeschreven kredieten mag worden beschikt zonder de toelating van de bestendige deputatie.»

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 11. Sont abrogés:

1° Le décret du 14 décembre 1789 relatif à la constitution des municipalités;

2° Le titre XI du décret des 16-24 août 1790 sur l'organisation judiciaire.

Art. 11. Opgeheven worden:

1° Het decreet van 14 december 1789 betreffende het instellen van de gemeentebesturen;

2° Titel XI van het decreet van 16 en 24 augustus 1790 betreffende de rechterlijke organisatie.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 12. § 1er. La présente loi entre en vigueur le 1er juin 1989 à l'exception de:

1° L'article 3;

2° L'article 5, § 3;

3° L'article 10, § 3.

§ 2. Les articles visés au § 1er, 1° à 3°, entrent en vigueur le 1er janvier 1995, sans préjudice toutefois:

1° De leur application éventuelle dans le cadre des opérations budgétaires antérieures à leur entrée en vigueur mais afférentes à l'exercice qui commence à cette date;

2° De l'application des dispositions qu'ils modifient ou abrogent aux opérations comptables postérieures à leur entrée en vigueur mais afférentes à l'un des exercices antérieurs à cette date.

§ 3. Le Roi peut, pour les communes dont le conseil communal en aura fait la demande par une délibération communiquée au gouverneur de province au plus tard le 1er juillet de l'année qui précède la date proposée, arrêter une date anticipée d'entrée en vigueur, cette date devant être le 1er janvier d'une des années 1990 à 1994.

Art. 12. § 1. Deze wet treedt in werking op 1 juni 1989, met uitzondering van:

1° Artikel 3;

2° Artikel 5, § 3;

3° Artikel 10, § 3.

§ 2. De artikelen vermeld in § 1, 1° tot en met 3°, treden in werking op 1 januari 1995, onverminderd:

1° De eventuele toepassing ervan in het kader van de budgettaire maatregelen genomen vóór de inwerkingtreding ervan maar behorend tot het dienstjaar dat op die datum begint;

2° De toepassing van de bepalingen die zij wijzigen of opheffen inzake boekhoudkundige verrichtingen volgend op de inwerkingtreding ervan maar behorend tot een van de voorgaande dienstjaren.

§ 3. Voor de gemeenten waarvan de gemeenteraad zulks heeft gevraagd bij een raadsbesluit dat aan de provinciegouverneur is medegedeeld uiterlijk 1 juli van het aan de voorgestelde datum voorafgaande jaar kan de Koning een vervroegde datum van inwerkingtreding vaststellen, met dien verstande dat die datum de 1ste januari van een van de jaren 1990 tot 1994 moet zijn.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé dans un instant au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen zo dadelijk over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 3, § 1er, DES LOIS COORDONNÉES SUR LE CONSEIL D'ÉTAT

Votes réservés

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 3, § 1, VAN DE GECOORDINEERDE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE

Aangehouden stemmingen

M. le Président. — Nous devons procéder maintenant au vote réservé sur l'amendement du gouvernement à l'article unique de la proposition de loi modifiant l'article 3, paragraphe 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat.

Wij moeten thans stemmen over het aangehouden amendement van de regering bij het enig artikel van het voorstel van wet tot wijziging van artikel 3, paragraaf 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Je mets cet amendement aux voix.

Ik breng dit amendement in stemming.

— L'amendement, mis aux voix par assis et levé, est adopté.

Het amendement, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt aangenomen.

M. le Président. — Je mets aux voix l'article unique dans la rédaction proposée par le gouvernement.

Ik breng het aldus door de regering opgestelde enig artikel in stemming.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé dans un instant au vote sur l'ensemble de la proposition de loi.

We stemmen straks over het voorstel van wet in zijn geheel.

ORDRE DES TRAVAUX

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — Mesdames, messieurs, la commission du Travail parlementaire propose pour la semaine prochaine l'ordre du jour ci-après:

Jeudi, 1er juin 1989, le matin à 10 heures.

1. Projet de loi contenant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de l'année budgétaire 1989.

Projet de loi ajustant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de l'année budgétaire 1988.

2. Projet de loi instaurant de nouvelles mesures en faveur des victimes de la guerre.

3. Projet de loi portant des mesures en faveur des bénéficiaires du statut de l'incorporé de force dans l'armée allemande et de leurs ayants droit.

4. Projet de loi portant approbation de la Convention Benelux concernant la coopération transfrontalière entre collectivités ou autorités territoriales, faite à Bruxelles le 12 septembre 1986.

5. Proposition de loi modifiant le régime des prestations familiales en faveur des travailleurs indépendants.

Proposition de loi assimilant les allocations familiales des travailleurs indépendants à celles du régime des travailleurs salariés.

L'après-midi à 15 heures et le soir à 19 heures.

1. Prises en considération.

2. Questions orales.

3. Reprise de l'ordre du jour du matin.

A 17 heures: Votes nominatifs.

4. Interpellations.

Vendredi, 2 juin 1989, l'après-midi à 14 heures et éventuellement le soir à 19 heures.

Projet de loi contenant le budget du ministère des Affaires économiques pour l'année budgétaire 1989.

Dames en heren, de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden stelt voor toekomstige week volgende agenda voor:

Donderdag, 1 juni 1989, 's ochtends te 10 uur.

1. Ontwerp van wet houdende de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1989.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1988.

2. Ontwerp van wet houdende instelling van nieuwe maatregelen ten behoeve van de oorlogsslachtoffers.

3. Ontwerp van wet houdende maatregelen ten gunste van de personen die het statuut bezitten van de verplicht ingelijfde bij het Duitse leger en hun rechthebbenden.

4. Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Benelux-Overeenkomst inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale samenwerkingsverbanden of autoriteiten, opge maakt te Brussel op 12 september 1986.

5. Voorstel van wet tot wijziging van de gezinsbijslagregeling voor zelfstandigen.

Voorstel van wet waarbij de regeling inzake kinderbijslag voor zelfstandigen gelijkgesteld wordt met de regeling voor werknemers.

's Namiddags te 15 uur en 's avonds te 19 uur.

1. Inoverwegingen.

2. Mondelinge vragen.

3. Hervatting van de agenda van de ochtendvergadering.

Te 17 uur: Stemmingen.

4. Interpellaties.

Vrijdag, 2 juni 1989, 's namiddags te 14 uur en eventueel 's avonds te 19 uur.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Economische Zaken voor het begrotingsjaar 1989.

Is de Senaat het eens met deze regeling van de werkzaamheden?

Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre des travaux? (*Assentiment.*)

Dan is hiertoe besloten.

Il en est ainsi décidé.

INOVERWEGINGNEMING

Stemming

PRISE EN CONSIDERATION

Vote

De Voorzitter. — In verband met de inoverwegingneming van voorstellen van wet had ik de leden die opmerkingen hebben te maken, verzocht mij die te doen kennen.

J'avais prié les membres qui auraient des observations à formuler concernant la prise en considération de propositions de loi de me les faire connaître.

De heer Lallemand heeft gevraagd niet in overweging te nemen het voorstel van wet van de heer Suykerbuyk c.s. houdende afsluiting van de gevolgen van sommige oorlogsmisdrijven.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1988-1989
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1988-1989

M. Lallemand a demandé de ne pas prendre en considération la proposition de loi de M. Suykerbuyk et consorts tendant à faire cesser les effets des condamnations pour certaines infractions commises en temps de guerre.

Het woord is aan de heer Luyten.

De heer Luyten. — Mijnheer de Voorzitter, het feit dat voor de inoverwegingneming van dit voorstel de stemming wordt gevraagd, roept bij ons herinneringen op aan vroegere momenten waar buiten alle gewoonten in deze zaal stemmen werden gevraagd. Dit samen met een gebeuren op 1 mei, is de reden waarom ik hier het woord wens te voeren in een poging om bepaalde gewoonten van bepaalde mensen misschien toch te doen keren.

Ik heb ooit eens de wens uitgesproken dat, indien ik één gave mocht bewaren gedurende mijn hele leven, het die van de ontroerbaarheid zou zijn. Het Parlement en het politiek milieu in het algemeen is niet bijzonder aangewezen om die bede te kunnen realiseren.

Op 1 mei jongstleden ben ik nog eens zeer diep ontroerd geweest, toen ik met een groep Polen West-Vlaanderen bezocht. Wij gingen, zoals klassiek is, naar Brugge en daarna ook naar Diksmuide. Daar bezochten wij «le boyau de la mort» en het monument van de IJzertoren. Daarna begaven wij ons naar het kerkhof van Vladslo. Ik weet niet of dit buiten de Westvlamingen velen iets zegt. Het is het beroemde kerkhof met de beelden van de Duitse socialiste, Käthe Kollwitz, die onder de nazi's monddood was gemaakt, maar na de oorlog van 1914-1918 op het graf van haar twintigjarige gesneuvelde zoon de beelden van een ineengezakte moeder en een treurende vader zette. In het gezelschap was een Pool die in Breslau woonde. Hij behoorde tot diegenen die uit Breslau verdreven waren als gevolg van het Katyn-akkoord gesloten tussen Stalin en Hitler. Wie de geschiedenis kent, weet dat Molotov en von Ribbentrop er toen nog net in geslaagd waren de beslissing te nemen om Polen te verdelen.

Bij het beeld van Käthe Kollwitz hebben wij, vijftig jaar na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, een moment van verzoening beleefd tussen Polen en Duitsers.

Het voorstel van collega Suykerbuyk gaat in feite niet verder dan het initiatief dat Koning Boudewijn heeft genomen toen hij vijftientwintig jaar Koning was — volgend jaar is hij veertig jaar Koning van het land — samen met vooraanstaande christenen en humanisten. Naar aanleiding van dat initiatief heeft de gemeenteraad van Antwerpen, onder impuls van professor Derinne, auteur van *Repressie zonder maat of einde* en van oud-senator Geldolf, vrijwel unaniem een tekst goedgekeurd die in feite niet veel verder gaat dan het voorstel van de heer Suykerbuyk.

Wie stonden achter het initiatief: mensen als Coppieters, die sommigen nog hebben gekend, Dr. Jur Albert Aerts, drie jaar politiek gevangene in Duitsland, alle Vlamingen bekend als de advocaat en de wijze rechter uit de processen van de serie «Beschuldigde, sta op» van de televisie. Stonden er eveneens achter: de heer Van Wilderode, en als vrijzinnige, ridder Victor, liberale strekking, ex-senator Dequeecker, de heer Pilaet, hoofd van de binnenlandse verzetsstrijdkrachten van de provincie Antwerpen, professor Verhulst en professor Gerlo.

Nu men in ons land van pacificatie spreekt, richt ik me vooral tot de Waalse leden, waarmee ik een zeer goed contact heb.

Mevrouw Herman zei ooit dat wij over de grond van de zaak zelfs niet akkoord moeten gaan, maar dat wij een gesprek moeten kunnen beginnen vijftig jaar nadat de oorlog in West-Europa begon.

De tekst van die vooraanstaande christenen en humanisten eindigt als volgt: «Men ijvert vurig voor amnestie in het buitenland», ... — en dit is zelfs geen amnestie — «... waar ze vaak reeds een feit is, o.m. in de landen van het Oostblok ...». In het Oostblok geeft men nu toe dat Stalin miljoenen mensen heeft

vermoord. Katyn wordt niet langer geloofwaardig. Een heel beschaamd Europa zou best een aantal bladzijden omdraaien.

Die christenen en humanisten schrijven eveneens: « Wij zijn niet fier op ons land, dat op de duur alleen zal zijn in Europa om de uiterste hardvochtigheid en onverzoenlijkheid te betonen. »

Dat bedoelde ik toen we moesten stemmen, en nog onder de indruk van de verzoeningsplechtigheid tussen Duitsers en Polen op het kerkhof van Vlaslo bij de treurende ouders van Käthe Kollwitz. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Dillen.

De heer Dillen. — Mijnheer de Voorzitter, telkens ik in het Parlement of reeds daarvoor via de dagbladen vernam dat een menselijkheidsvoorstel of een voorstel tot het inoverwegingnemen ervan werd aangevochten, heb ik me afgevraagd of men intellectueel wel begrijpt waarover het gaat.

Het ging bij dergelijke voorstellen niet, en het gaat vandaag ook niet bij het voorstel van de heer Suykerbuyk, om gelijk of ongelijk. Het gaat ook niet om het uitspreken van een historisch oordeel. Het gaat alleen maar om een menselijke geste, een geste van het hart. Het gaat niet om leed tegen leed af te wegen. Het gaat niet om misdaad tegen misdaad te plaatsen. Het gaat alleen om menselijkheid. Als een dergelijk menselijkheidsvoorstel wordt aangevochten door degenen die vaak zo hoog te paard zitten als het gaat over de verdraagzaamheid, pluralisme, openheid, breeddenkendheid en medemenselijkheid, dan moet ik bitter vaststellen dat precies zij de sectairen zijn, de echte onverdraagzamen, de echte bekrompenen, de fanatici van de haat, de gevangenen van hun wraakgedachten. (*Hevig protest op de socialistische banken.*)

Daarom citeer ik hier één enkel geval, niet uit het Vlaams-nationalistische kamp, maar wel het geval van iemand die vanuit zijn persoonlijke optiek zijn Belgisch vaderland heeft gediend, iemand die de jongste maanden opnieuw een beetje meer in de actualiteit is gekomen — nog veel te weinig echter —, iemand die na zijn wedervaren repressie persoonlijk zeer goed bevriend is geworden met een van de meest vooraanstaande na-oorlogse Waalse socialisten, Victor Larock, iemand die in de actualiteit is gekomen door het verschijnen van zijn roman *L'homme qui n'avait pas compris*: Robert Poulet.

Ik maak van de gelegenheid even gebruik om te onderstrepen wat de voorzitter van de Krijgsraad in 1945 reeds beklemtoonde, namelijk dat wanneer iemand gehandeld heeft *en communion d'idées* met de Koning, hij moet worden vrijgesproken. Robert Poulet kende een ander lot dan de vrijpraak. Hij zat meer dan drie jaar in de dodencel. Ik wijs erop dat het historisch onderzoek zoveel jaren later heeft bewezen dat het als een paal boven water staat dat Robert Poulet inderdaad heeft gehandeld *en communion d'idées* met de Koning.

Ik onderstreep nogmaals dat het hier in het algemeen niet gaat om gelijk of ongelijk, dat het niet gaat om het loochenen van gruwelijkheden. Laten wij toch tot menselijke bezinning komen, ook en zeker voor Robert Poulet, die een paar maanden geleden nog op de rand van de dood zweefde en op 4 september aanstaande — ik hoop het voor hem en voor ons — 95 wordt. Laten wij beseffen dat deze man recht heeft op meer dan een menselijke geste, recht heeft op meer dan genade, recht heeft op meer dan amnestie, recht heeft op meer dan een herstel van rechten, recht heeft op rechtsherstel. Ik pleit voor de herziening van zijn proces en voor de inoverwegingneming van het voorstel-Suykerbuyk.

Ik onderstreep eveneens dat Poulet een in Frankrijk algemeen — ook door tientallen verzetsmensen — gewaardeerd literair criticus, romanschrijver, essayist, dichter, toneelschrijver en moralist is. Ik heb hem bovendien persoonlijk leren kennen als een man van een zeldzame persoonlijke integriteit en karakter. Zal de echo in deze zaal het woord van Leopold II zijn « Klein land, kleine mensen »? Ik besluit niet met deze cynische woorden, maar verwijs naar het voorbeeld van de Franse advocate, Odette Moreau, die jaren in Ravensbrück opgesloten zat en later getuigde: « Wij hebben daar niet gezeten opdat men Brasillach zou terechtstellen. »

M. le Président. — La parole est à M. Dehousse.

M. Dehousse. — Monsieur le Président, la position du groupe socialiste est fixée de longue date. Elle n'a pas varié au cours des années et elle ne variera pas.

Nous avons toujours compris que des mesures individuelles pouvaient et devaient être prises à certains égards et dans certaines circonstances. Elles l'ont été. Si ce n'avait été le cas, on ne trouverait pas, sous la plume des dépositaires de la proposition de loi qui retient actuellement notre attention, la phrase qui précise que les « séquelles de la répression » doivent être traitées, et je cite, « dans la mesure très limitée où elles se font encore sentir aujourd'hui ». Ceci constitue une raison supplémentaire de s'en tenir aux mesures individuelles et de ne pas céder sur les principes, c'est-à-dire de ne pas accepter de mesures générales. C'est pourtant là ce qui nous est demandé.

Notre conviction est renforcée, paradoxalement peut-être pour certains, par le temps qui s'écoule; en effet, ce même passage du temps conduit tous les gouvernements, quels qu'ils soient, à répondre trop souvent qu'il est encore impossible actuellement, en raison des difficultés budgétaires, de régler tant de problèmes pratiques, pourtant modestes, en faveur des victimes de la guerre. (*Applaudissements.*)

Dès lors, nous ne voyons pas pourquoi des mesures générales devraient être prises en faveur des auteurs de la guerre alors que les problèmes des victimes ne sont toujours pas réglés par des mesures générales elles aussi.

Enfin, sans vouloir polémiquer avec M. Dillen, nous regrettons, à propos de la communion d'esprit et de « l'humanisme » qu'il a évoqués, qu'il ait entraîné la question dans le domaine communautaire. En effet, à cet égard, notre esprit se tourne, hélas, principalement vers la France. En termes de « communion d'esprit », nous préférons Anne Frank à M. Le Pen. Que M. Dillen et ses semblables sachent bien que, pour nous, les événements vécus par Anne Frank ne sont pas encore des « détails de l'Histoire ». (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Gijs.

De heer Gijs. — Mijnheer de Voorzitter, ik betreur dat de drie voorgaande sprekers een debat hebben geopend dat eigenlijk maar zou mogen plaatshebben na de inoverwegingneming van het wetsvoorstel.

Herhaaldelijk heb ik een dergelijk scenario meegemaakt en telkens tot mijn verbazing vastgesteld dat men gebruik maakt van inhoudelijke argumenten om te pleiten tegen of voor een inoverwegingneming.

Bij mijn weten heeft de CVP-fractie nooit tegen een inoverwegingneming van een wetsvoorstel gestemd. Er zijn drie redenen om een inoverwegingneming te weigeren: ten eerste, de ongrondwettigheid van een voorstel, ten tweede, het eventuele belachelijk karakter van een voorstel, ten derde, een aanslag tegen de algemeen aanvaarde goede zeden.

Uitgaande van deze drie criteria en ervan uitgaande dat het begrip « goede zeden » vrij subjectief is, heeft de CVP-fractie zelfs nooit voorstellen verworpen waarvan ze de grondwettigheid betwijfelde. De recente gebeurtenissen hebben dat immers bewezen. De CVP-fractie heeft nooit een inoverwegingneming verworpen van wetsvoorstellen die enigszins belachelijk waren — die zijn er nochtans geweest —, noch van wetsvoorstellen die onze morele gevoelens diep kwetsten.

In welke toestand zouden we terecht komen, indien niet meer zou worden aanvaard dat aan een van die drie criteria moet voldaan zijn alvorens wij weigeren een wetsvoorstel in overweging te nemen. Wij kunnen ons daarbij niet laten leiden door gevoelens vóór of tegen de inhoud van het wetsvoorstel. Derhalve vraag ik de leden van de Senaat om hun argumenten pro en contra te bewaren tot na de inoverwegingneming en vóór de eventuele behandeling van het wetsvoorstel in commissie of tot de bespreking in openbare vergadering.

Er wordt misbruik gemaakt — dat is reeds herhaaldelijk gebeurd — van deze procedure van inoverwegingneming om

voortijdig inhoudelijke argumenten te gebruiken. Wij moeten de orthodoxie van de inoverwegingneming respecteren. De CVP zal derhalve — zoals in het verleden — de inoverwegingneming van het wetsvoorstel goedkeuren. (*Applaus bij de CVP.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal mij beperken tot de stemverklaring van de SP-fractie.

Ik maak er de heer Gijs op attent dat wanneer men een inoverwegingneming van een voorstel van wet ter discussie brengt, daar vanzelfsprekend een reden voor is.

Het is een traditie dat over de fel omstreden en zeer gevoelige aangelegenheid zoals de nasleep van de oorlogsmisdrijven, waarover de meningen nog altijd zeer sterk uiteenlopen, de leden van de SP-fractie individueel en vrij kunnen stemmen.

Ik het verleden heeft de SP-fractie op geen enkel moment standpunten ingenomen die er zouden kunnen toe leiden dat er voor onrechtvaardige gevallen geen individuele maatregelen zouden kunnen worden genomen.

Ik herinner eraan dat socialistische ministers van Justitie vroeger individuele aanpassingen mogelijk hebben gemaakt. Onze fractie houdt zich aan de termen van het regeerakkoord dat een passus over deze materie bevat. Wij kunnen ons echter niet akkoord verklaren met voorstellen die op bepaalde domeinen algemene amnestie verlenen. Dientengevolge zullen de leden van mijn fractie zich in geweten uitspreken over deze inoverwegingneming. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Herman.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Mijnheer de Voorzitter, de beste definitie van democratie is het recht op oppositie. Als wij de inoverwegingneming zouden weigeren omdat een meerderheid ten gronde tegen een voorstel gekant is — en ik spreek me zeker niet ten gronde uit, dat is een andere discussie — dan zou er nooit een voorstel van de oppositie voor bespreking in aanmerking komen. Dit zou de negatie van de democratie zijn, en dat willen wij niet, wij die zo graag de parlementaire democratie in eer houden. Het is wel duidelijk dat bij sommigen de gevoelens over deze materie zo zwaar doorwegen dat zij aan deze algemene definitie van democratie geen gehoor kunnen geven. Ik zal mijn fractie geen stemdiscipline opleggen, maar ik meen dat de meerderheid van mijn fractie akkoord gaat met mijn standpunt.

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Aelvoet.

Mevrouw Aelvoet. — Mijnheer de Voorzitter, namens Agalev-Ecolo verklaar ik dat wij zowel in de Kamer als in de Senaat altijd alle voorstellen inzake amnestie of eerherstel in overweging hebben genomen omdat wij van oordeel zijn dat het democratisch debat ook daarover ten gronde moet worden gevoerd. De inoverwegingneming houdt natuurlijk geen enkele appreciatie in ten aanzien van de strekking zelf van het voorstel. Wij zijn helemaal niet bang om een gesprek daarover te voeren. Naar de publieke opinie toe kan dit zelfs een educatief effect hebben. Hierover een gesprek weigeren, blijven weigeren, is een element van historische appreciatie aan de publieke opinie onthouden. Wij denken dat dat eerder een nadeel dan een voordeel is.

De Voorzitter. — Wij stemmen nu over de inoverwegingneming van het voorstel van wet van de heer Suykerbuyk houdende de afsluiting van de gevolgen van sommige oorlogsmisdrijven.

Nous passons au vote sur la prise en considération de la proposition de loi de M. Suykerbuyk tendant à faire cesser les effets des condamnations pour certaines infractions commises en temps de guerre.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

124 leden zijn aanwezig.

124 membres sont présents.

68 stemmen neen.

68 votent non.

54 stemmen ja.

54 votent oui.

2 onthouden zich.

2 s'abstiennent.

Derhalve is het voorstel van wet niet in overweging genomen.

En conséquence, la proposition de loi n'est pas prise en considération.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Antoine, Aubecq, Barzin, Bayenet, Mme Blomme, MM. Boël, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Cerexhe, Content, Mme Coorens, MM. De Bremaeker, de Clippele, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Désir, de Wasseige, Deworme, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Gevenois, Glibert, Grosjean, Guillaume, Hatry, Henneuse, Henrion, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kenzeler, Langendries, Larcier, Mme Lieten-Croes, MM. Mainil, Marchal, Mathot, Minet, Moens, S. Moureaux, Paque, Pécriaux, Peetermans, Petitjean, Pinoie, Pouillet, Schellens, Schoeters, Seeuws, Simonet, Sprockeels, Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Vandenhoute, Vanlerberghe et Verschueren.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

Mme Aelvoet, MM. Appeltans, Arts, Bens, Bockstal, Bosmans, Capoen, Chabert, Claeys, Cooreman, Crucke, De Backer, De Belder, De Bondt, De Cooman, Deneir, Deprez, De Seranno, Didden, Dillen, A. Geens, Geeraerts, Gijs, Gryp, Mmes Harnie, Herman-Michielsens, MM. Janzegers, Jan Leclercq, Leemans, Luyten, Mmes Nélis, Panneels-Van Baelen, MM. Pataer, Pede, Priëls, Mme Staels-Dompas, MM. Suykerbuyk, Tant, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Apeeren, Vandekerckhove, Vandermarliere, Vanhaverbeke, Van Hooland, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Vanroy, Verhaegen, Weyts et Swaelen.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Desmedt et De Wulf.

M. le Président. — Aucune observation n'ayant été formulée quant aux autres propositions, puis-je considérer qu'elles sont prises en considération et renvoyées aux diverses commissions indiquées par le bureau?

Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de andere voorstellen. Ik neem dus aan dat zij in overweging zijn genomen en worden verwezen naar de commissies die door het bureau zijn aangeduid. (*Instemming.*)

Ces propositions sont donc prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées.

Dan zijn de voorstellen in overweging genomen en naar de aangeduide commissies verwezen.

La liste de ces propositions, avec indication des commissions auxquelles elles sont renvoyées, paraîtra en annexe aux *Annales parlementaires* de la présente séance.

De lijst van die voorstellen, met opgave van de commissies waarnaar ze zijn verwezen, zal als bijlage bij de *Parlementaire Handelingen* van heden verschijnen.

COMMUNICATION DE M. LE PRÉSIDENT

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

M. le Président. — Voici le résultat du scrutin pour la désignation du premier candidat à une place vacante de conseiller à la Cour de cassation.

Hier volgt de uitslag van de geheime stemming ter aanwijzing van de eerste kandidaat voor het openstaande ambt van raadsheer in het Hof van cassatie:

Nombre de votants: 125.

Aantal stemmenden: 125.

Bulletin blanc ou nul: 1.

Blanco- of ongeldige stembriefje: 1.

Votes valables: 124.

Geldige stemmen: 124.

Majorité absolue: 63.

Volstreckte meerderheid: 63.

M. Simonet obtient 100 suffrages.

De heer Simonet bekomt 100 stemmen.

M. Godefroid obtient 24 suffrages.

De heer Godefroid bekomt 24 stemmen.

En conséquence, M. Simonet ayant obtenu la majorité absolue des suffrages est proclamé premier candidat.

Bijgevolg wordt de heer Simonet die de volstreckte meerderheid der stemmen bekomen heeft tot eerste kandidaat uitgeroepen.

Etant donné qu'il ne reste qu'un seul candidat, le Sénat sera sans doute d'accord pour ne pas procéder au scrutin.

Daar slechts één kandidaat overblijft, zal de Senaat wellicht akkoord gaan om geen tweede stemming te houden. (*Instemming.*)

En conséquence, M. Godefroid est proclamé deuxième candidat.

Bijgevolg wordt de heer Godefroid tot tweede kandidaat uitgeroepen.

Il sera donné connaissance de ces présentations au ministre de la Justice et au procureur général près la Cour de cassation.

Van deze voordracht zal kennis worden gegeven aan de minister van Justitie en aan de procureur-generaal bij het Hof van cassatie.

ONTWERP VAN WET TOT BEKRACHTIGING VAN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 24 JUNI 1988 TOT CODIFICATIE VAN DE GEMEENTEWET ONDER HET OPSCHRIFT « NIEUWE GEMEENTEWET »

Stemming

PROJET DE LOI RATIFIANT L'ARRETE ROYAL DU 24 JUIN 1988 PORTANT CODIFICATION DE LA LOI COMMUNALE SOUS L'INTITULE « NOUVELLE LOI COMMUNALE »

Vote

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp van wet tot bekrachtiging van het koninklijk besluit van 24 juni 1988 tot codificatie van de gemeentewet onder het opschrift « Nieuwe gemeentewet ».

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi ratifiant l'arrêté royal du 24 juin 1988 portant codification de la loi communale sous l'intitulé « Nouvelle loi communale ».

Het woord is aan mevrouw Herman voor een stemverklaring.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Mijnheer de Voorzitter, wij stemmen natuurlijk in met het principe van de codificatie van de gemeentewet, die de gemeentemandarissen een goed werkinstrument verschaft. Dit instrument moet echter correct zijn. Dit is nu niet het geval vermits de minister niet is ingegaan op onze suggestie om het ontwerp vooralsnog aan te passen. Wij zullen het ontwerp dan ook niet aannemen.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

123 membres sont présents.

123 leden zijn aanwezig.

100 votent oui.

100 stemmen ja.

9 votent non.

9 stemmen neen.

14 s'abstiennent.

14 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

Mme Aelvoet, MM. Antoine, Appeltans, Arts, Bayenet, Bens, Mme Blomme, MM. Bouchat, Bourgeois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Cerehe, Chabert, Claeys, Content, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, De Belder, De Bondt, De Bremaeker, De Cooman, Dehousse, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, De Seranno, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Dierickx, Donnay, Dufaux, Egelmeyers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagother, A. Geens, Geeraerts, Gevenois, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mme Harnie, MM. Hofman, Holsbeke, Hotyat, Janzegers, Kenzeler, Langendries, Larcier, Jan Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Mathot, Minet, Moens, S. Moureaux, Mmes Nélis, Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Pouillet, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Vandekerckhove, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Vanroy, Verhaegen, Verschueren, Weyts et Swaelen.

Ont voté non:

Neen hebben gestemd:

MM. Bosmans, De Backer, Mme Herman-Michielsens, MM. Laverge, Pede, Peetermans, Sprockeels, Van Aperen et Vandermarliere.

Se sont abstenus:

Onthouden hebben zich:

MM. Aubecq, Barzin, Boël, de Clippele, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Désir, Desmedt, Glibert, Hatry, Henneuse, Henrion, Petitjean, Simonet et Vandenhoute.

M. le Président. — M. Henneuse est prié de faire connaître les motifs de son abstention.

M. Henneuse. — Monsieur le Président, j'ai pairé avec M. Decléty.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE WIJZIGING
VAN DE NIEUWE GEMEENTEWET

Stemming

PROJET DE LOI MODIFIANT LA NOUVELLE
LOI COMMUNALE

Vote

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp van wet houdende wijziging van de nieuwe gemeentewet.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi modifiant la nouvelle loi communale.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

122 leden zijn aanwezig.

122 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Il sera soumis à la sanction royale.

Aan de stemming hebben deelgenomen :

Ont pris part au vote :

Mme Aelvoet, MM. Antoine, Appeltans, Arts, Barzin, Bayenet, Bens, Bockstal, Boël, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Chabert, Claeys, Content, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, De Backer, De Belder, De Bondt, De Bremaeker, de Clippele, De Cooman, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, De Seranno, Désir, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Dierickx, Dillen, Donnay, Dufaux, Egelsemeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flaghothier, A. Geens, Geeraerts, Gevenois, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mme Harnie, MM. Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hofman, Holsbeke, Horyat, Janzegers, Kenzeler, Langendries, Larcier, Laverge, Jan Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Mathot, Minet, Moens, S. Moureaux, Mmes Nélis, Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Pede, Peetermans, Petitjean, Pinoie, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Simonet, Sprockeels, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Vandekerckhove, Vandenhaute, Vandermarliere, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Vanroy, Verhaegen, Verschueren, Weyts et Swaelen.

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 3,
§ 1, VAN DE GECOORDINEERDE WETTEN OP DE
RAAD VAN STATE

Stemming

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 3, § 1er,
DES LOIS COORDONNÉES SUR LE CONSEIL D'ÉTAT

Vote

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het voorstel van wet tot wijziging van artikel 3,

paragraaf 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi modifiant l'article 3, paragraphe premier, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

123 leden zijn aanwezig.

123 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Aan de stemming hebben deelgenomen :

Ont pris part au vote :

Mme Aelvoet, MM. Antoine, Appeltans, Arts, Barzin, Bayenet, Bens, Bockstal, Boël, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Chabert, Claeys, Content, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, De Backer, De Belder, De Bondt, De Bremaeker, de Clippele, De Cooman, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, De Seranno, Désir, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Dierickx, Dillen, Donnay, Dufaux, Egelsemeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flaghothier, A. Geens, Geeraerts, Gevenois, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mme Harnie, MM. Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hofman, Holsbeke, Horyat, Janzegers, Kenzeler, Langendries, Larcier, Laverge, Jan Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Mathot, Minet, Moens, S. Moureaux, Mmes Nélis, Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Pede, Peetermans, Petitjean, Pinoie, Poulet, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Simonet, Sprockeels, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Vandekerckhove, Vandenhaute, Vandermarliere, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Vanroy, Verhaegen, Verschueren, Weyts et Swaelen.

ONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE VERPLICHTE
AANSPRAKELIJKHEIDSVERZEKERING INZAKE MO-
TORRIJTUIGEN

Stemming

PROJET DE LOI RELATIF A L'ASSURANCE OBLIGATOIRE
DE LA RESPONSABILITE EN MATIERE DE VEHICULES
AUTOMOTEURS

Vote

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp van wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi relatif à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

120 leden zijn aanwezig.

120 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het geamendeerde ontwerp van wet zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Le projet de loi amendé sera transmis à la Chambre des représentants.

Aan de stemming hebben deelgenomen:

Ont pris part au vote:

Mme Aelvoet, MM. Antoine, Appeltans, Arts, Barzin, Bayenet, Bens, Bockstal, Boël, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Chabert, Claeys, Content, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, De Backer, De Belder, De Bondt, De Bremaeker, de Clippele, De Cooman, Dehousse, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, De Seranno, Désir, Desmedt, de Wasseige, Deworme, De Wulf, Didden, Dierickx, Dillen, Donnay, Dufaux, Egelmeeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, A. Geens, Geeraerts, Gevenois, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Mme Harnie, MM. Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hofman, Holsbeke, Hotyat, Janzegers, Kenzeler, Langendries, Larcier, Laverge, Jan Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Mathot, Minet, Moens, S. Moureaux, Mmes Nélis, Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Pede, Peetermans, Petitjean, Pinoie, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Simonet, Sprockeels, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Vandekerckhove, Vandenhaute, Vandermarliere, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Van-nieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Vanroy, Verhaegen, Verschueren, Weyts et Swaelen.

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN HET WET-BOEK DER SUCCESSIERECHTEN EN VAN HET WET-BOEK DER REGISTRATIE-, HYPOTHEEK- EN GRIFFIERECHTEN, TEN EINDE GELIJSCHAKELING VAN HET GEADOpteERDE KIND MET EEN HUWELIJS KIND TE BEREIKEN

Stemming

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LE CODE DES DROITS DE SUCCESSION ET LE CODE DES DROITS D'ENREGISTREMENT, D'HYPOTHEQUE ET DE GREFFE, EN VUE DE METTRE SUR UN PIED D'EGALITE L'ENFANT ADOPTE ET L'ENFANT ISSU DU MARIAGE

Vote

De Voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek der successierechten en van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, ten einde gelijkschakeling van het geadopteerde kind met een huwelijks kind te bereiken.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi modifiant le Code des droits de succession et le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe,

en vue de mettre sur un pied d'égalité l'enfant adopté et l'enfant issu du mariage.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

114 leden zijn aanwezig.

114 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Aan de stemming hebben deelgenomen:

Ont pris part au vote:

Mme Aelvoet, MM. Antoine, Appeltans, Arts, Barzin, Bayenet, Bens, Bockstal, Boël, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Chabert, Claeys, Content, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, De Backer, De Belder, De Bondt, De Bremaeker, de Clippele, De Cooman, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, De Seranno, Désir, Desmedt, De Wulf, Didden, Dierickx, Donnay, Dufaux, Egelmeeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, A. Geens, Geeraerts, Gevenois, Gijs, Glibert, Grosjean, Gryp, Mme Harnie, MM. Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Hofman, Holsbeke, Hotyat, Janzegers, Kenzeler, Langendries, Larcier, Laverge, Jan Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Marchal, Mathot, Minet, Moens, Mmes Nélis, Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Pede, Peetermans, Petitjean, Pinoie, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Simonet, Sprockeels, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Van Aperen, Vandekerckhove, Vandenhaute, Vandermarliere, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Van-nieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Vanroy, Verhaegen, Verschueren, Weyts et Swaelen.

INTERPELLATIE VAN DE HEER JANZEGERS TOT DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «HET EXTRA VERLOF VOOR DIENSTPLICHTIGEN-JEUGDLEIDERS IN 1989»

Stemming over de eenvoudige motie

INTERPELLATION DE M. JANZEGERS AU MINISTRE DE LA DEFENSE NATIONALE SUR «LE CONGE SUPPLEMENTAIRE EN 1989 AUX MILICIENS DIRIGEANTS DE JEUNESSE»

Vote sur la motion pure et simple

De Voorzitter. — Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Janzegers werden twee moties ingediend.

Mesdames, messieurs, deux motions ont été déposées en conclusion de l'interpellation de M. Janzegers.

De ene, de eenvoudige motie, door de heer Henneuse, mevrouw Hanquet en de heer De Bremaeker luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Janzegers en het antwoord van de minister van Landsverdediging,

Gaat over tot de orde van de dag.»

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Janzegers et la réponse du ministre de la Défense nationale,

Passe à l'ordre du jour. »

De andere, door mevrouw Aelvoet, de heer Desmedt, mevrouw Nélis, de heren de Beul en Hasquin, mevrouw Herman-Michielsens en de heer Dierickx luidt:

« De Senaat,

Gehoord hebbende de interpellatie van de heer Janzegers en het antwoord van de minister van Landsverdediging,

Verzoekt de regering het probleem van het verlof van jeugdleiders-dienstplichtigen zo spoedig mogelijk op te lossen zoals beloofd in de regeringsverklaring en zoals het gevraagd wordt door de betrokken jeugdorganisaties. »

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Janzegers et la réponse du ministre de la Défense nationale,

Invite le gouvernement à résoudre dans les meilleurs délais le problème des congés des miliciens-moniteurs de jeunesse, comme l'a promis la déclaration gouvernementale et comme l'ont demandé les organisations de jeunesse concernées. »

Overeenkomstig ons reglement moeten wij stemmen over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

Conformément à notre règlement, nous devons procéder au vote sur la motion pure et simple qui bénéficie de la priorité.

Het woord is aan de heer Pataer voor een stemverklaring.

De heer Pataer. — Mijnheer de Voorzitter, de eenvoudige motie zal door de SP-fractie worden goedgekeurd om redenen die u kunt vermoeden.

Na overleg met mijn fractie zal ik mij zelf bij de stemming onthouden. Dit geeft mij de gelegenheid toe te lichten waarom de andere, op het eerste gezicht sympathieke, gemotiveerde motie door ons niet werd ondertekend. Wij vonden het debat dat daaraan is voorafgegaan vrij overbodig, gelet op de verklaring van de minister van Landsverdediging gevolg te zullen geven, naar de geest van het regeerakkoord, aan de resolutie die enkele dagen geleden over dezelfde materie in de Kamer bijna unaniem werd aangenomen. Door deze resolutie wordt het verlof van de miliciens-jeugdleiders voor 1989 met 15 pct. verhoogd. Geen enkele minister van Landsverdediging vóór hem heeft dergelijke stappen gedaan. Wij verheugen ons daarover en vertrouwen erop dat de minister de problematiek van de dienstplichtige jeugdleiders met dezelfde welwillendheid zal blijven behartigen. (Applaus.)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Janzegers voor een stemverklaring.

De heer Janzegers. — Mijnheer de Voorzitter, in verband met bepaalde opmerkingen — ik wil hiermede antwoorden op de uiteenzetting van de heer Pataer — inzake de opportuniteit van mijn interpellatie over het probleem van de dienstplichtigen-jeugdleiders op donderdagavond 11 mei en van de ingediende gemotiveerde motie ter zake, wil ik het volgende verklaren: Op diezelfde donderdag was er 's namiddags een vergadering van alle betrokken jeugdorganisaties met vertegenwoordigers van de CVP, de SP, de Volksunie en van mijn partij, mijnheer Pataer, de afgevaardigden van uw partij waren daar dus ook! Op mijn vraag ter zake werd unaniem beslist dat, los van de behandeling van hetzelfde probleem door de Kamer, de interpellatie en het indienen van een motie in de Senaat, zouden plaatsvinden.

De Voorzitter. — Mijnheer Janzegers, ik wil u even doen opmerken dat het hier gaat om een verklaring vóór de stemming, het geven van redenen waarom men voor of tegen stemt. Het gaat niet om het heropenen van een debat met de heer Pataer

of met andere leden van de vergadering over de grond van de zaak.

U beschikt over twee minuten spreektijd.

De heer Janzegers. — Mijnheer de Voorzitter, dat bepaalde kamerleden een ondertekende verbintenis niet nakomen is hun zaak. Dat de betrokken jeugdorganisaties nogal bitter reageren op die politieke soepelheid of flexibiliteit lijkt ons normaal. Dat dit gebeurd is, is naar ons gevoel geen goede zaak voor ons imago bij de bevolking.

Wij, groenen, wensen ons consequent te houden aan gemaakte afspraken. Vandaar dat wij de eenvoudige motie zullen verwerpen en de gemotiveerde motie goedkeuren. Deze motie is trouwens een warm voorbeeld van solidariteit van collega's Nederlandstaligen en Franstaligen, uit regerings- en oppositiepartijen met het Vlaamse Jeugdwerk. Een verwerping van deze gemotiveerde motie, die gewoon naar de regeringsbeloften van mei 1988 verwijst, zal niet zo sympathiek overkomen bij het jeugdwerk. (Applaus.)

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

102 leden zijn aanwezig.

102 membres sont présents.

80 stemmen ja.

80 votent oui.

18 stemmen neen.

18 votent non.

4 onthouden zich.

4 s'abstiennent.

Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

En conséquence, la motion pure et simple est adoptée.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Antoine, Appeltans, Arts, Bayenet, Bens, Mme Blomme, M. Bockstal, Mme Cahay-André, MM. Capoen, Chabert, Claeys, Content, Cooreman, Mme Coorens, MM. Crucke, De Belder, De Bondt, De Cooman, Dehousse, Delloy, De Loor, Deneir, Deprez, De Seranno, Deworme, De Wulf, Didden, Donnay, Dufaux, Egelmeers, Eicher, Erdman, Falise, Flagother, A. Geens, Geeraerts, Gevenois, Grosjean, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kenzeler, Langendries, Larcier, Jan Leclercq, Leemans, Mme Lieten-Croes, MM. Marchal, Mathot, Minet, Moens, S. Moureaux, Pécriaux, Pinoie, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Suykerbuyk, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mme Truffaut, MM. Valkeniers, Vandekerckhove, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Rompuy, Vanroy, Verhaegen, Verschueren, Weyts et Swaelen.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

Mme Aelvoet, MM. Boël, De Backer, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Desmedt, Dierickx, Dillen, Gryp, Mme Harnie, MM. Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, M. Janzegers, Mme Nélis, MM. Sprockeels, Vaes, Van Aperen et Vandenhaute.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Henneuse, Luyten, Pataer et Mme Tyberghien-Vandenbussche.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

Mevrouw Tyberghien-Vandenbussche. — Mijnheer de Voorzitter, de reden waarom wij ons hebben onthouden is dat de minister een fundamentele oplossing heeft beloofd voor de jeugdleiders via het aangekondigde statuut van de miliciens. Wij hebben de nadruk er willen op leggen dat wij slechts gedeeltelijk akkoord gaan met de huidige oplossing.

INTERPELLATIE VAN DE HEER PATAER TOT DE STAATSSECRETARIS VOOR LEEFMILIEU EN MAATSCHAPPELIJKE EMANCIPATIE OVER «DE TOEPASSING VAN DE ZOGENAAMDE SEVESO-WET VAN 21 JANUARI 1987»

INTERPELLATION DE M. PATAER AU SECRETAIRE D'ETAT A L'ENVIRONNEMENT ET A L'EMANCIPATION SOCIALE SUR «L'APPLICATION DE LA LOI DITE «DE SEVESO» DU 21 JANVIER 1987»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Pataer tot de staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie over «de toepassing van de zogenaamde Seveso-wet van 21 januari 1987».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Pataer. — Mijnheer de Voorzitter, het milieurecht wordt blijkbaar stilaan voer voor gespecialiseerde juristen. Ik heb mij laten wijsmaken dat milieusecretariaten als paddestoelen uit de grond schieten zoals er jaren geleden sociale secretariaten werden opgericht om de werkgevers, de ondernemers en de patroons wegwijs te helpen maken.

Alle betrokkenen, vooral de verontreinigende bedrijven, klagen steen en been over het onoverzichtelijke karakter van de nogal chaotisch gegroeide milieuwetgeving. Sommigen zullen dit, enigszins versluierd, een «organisch groeiproces» noemen.

*De heer Toussaint, eerste ondervoorzitter,
treedt als voorzitter op*

De verklaring voor dit fenomeen is gekend. De milieuwetten zijn broksgewijs tot stand gekomen, nadat de figuurlijke druppel — soms zeer brandbare druppel — de emmer telkens opnieuw deed overlopen. Na iedere ramp of na ieder ophefmakend schandaal ontstond bijna meteen een plus minus op maat gesneden reglementering of wetgeving.

De industrie heeft het argument van de onduidelijkheid, die dikwijls gepaard gaat met tegenstrijdigheden en overlappingsen, steevast gebruikt in haar verdediging wanneer een toezichthoudende overheid of het gerecht haar op de vingers durfde te tikken. Overigens, als we een Antwerps politierechter mogen geloven die enkele jaren geleden bekendheid verwierf als parketmagistraat door zijn optreden in milieuzaken, zijn de klachten van heel wat nijveraars over de rechtsonzekerheid in milieuzaken nogal hypocriet vermits ze die troebele situatie ook zeer op prijs stellen.

Zoals ik heb aangekondigd, wil ik het hier hebben over de zogenoemde «Seveso-wet». Deze wet is in elk geval een perfecte illustratie — tot in de naamgeving toe — van mijn en ons aller vaststelling dat milieuwetten meestal het produkt zijn van mediagevoelige gebeurtenissen.

Ongevallen met gevaarlijke chemische industriële activiteiten als deze in Flixborough in 1974, Beck in 1975, Seveso in 1976, Bhopal in 1984 en Basel veroorzaakt door Sandoz in 1986 hebben de publieke opinie in beroering gebracht en — dan pas — de Europese en de nationale overheden ertoe aangezet om preventieve maatregelen te nemen teneinde het risico op dergelijke ongevallen terug te dringen en de gevolgen ervan te beperken.

Het was het ongeval dat zich voordeed van 10 tot 12 juli 1976 door de uitstoot van het giftige gas «dioxine» uit de uitlaatbuizen van Hoffmann-Laroche in het Italiaanse Seveso, dat de aandacht van de overheden van heel de Europese Gemeen-

schap heeft toegespitst op de noodzaak de diverse wetgevingen inzake de bescherming van mens en omgeving tegen de gevaren van industriële ongevallen én te versterken én te harmoniseren. Het heeft tenslotte nog heel wat voeten in de aarde gehad vooraleer de spontane en unanieme opwelling om er iets aan te doen resulteerde in afdwingbare normen voor onze nationale gemeenschap.

Op 19 juli 1979 werd door de Commissie van de EG een voorstel van richtlijn opgesteld dat door de Raad van ministers als «Seveso»-richtlijn werd aangenomen op 24 juli 1982. Op 4 november 1985, dit wil zeggen na de catastrofe van Bhopal, werd een eerste voorstel tot wijziging van de basisrichtlijn door de Commissie bij de Raad ingediend, met de bedoeling de drempelwaarden voor bepaalde gevaarlijke stoffen te verlagen. Dit voorstel werd door de Raad aangenomen op 19 maart 1987, dit wil zeggen na de chemische ramp van Bazel met de memorabele verontreiniging van de Rijn. En als ik me niet vergis werd op 22 maart 1988, dus na de totstandkoming van onze eigen wet van 21 januari 1987, een tweede voorstel tot wijziging door de Commissie bij de Raad ingediend. Dit voorstel, waarbij het ongeval bij Sandoz wellicht een rol heeft gespeeld en dat bij mijn weten nog niet als richtlijn werd uitgevaardigd, zou tot doel hebben het toepassingsgebied van de oorspronkelijke richtlijn uit te breiden en te verscherpen wat de opslag van gevaarlijke stoffen betreft, alsmede wat de voorlichting van het publiek betreft.

Ik wou die verschillende fasen op een rijtje zetten om te kunnen beklemtonen hoe belangrijk het is om de Europese richtlijnen inzake milieubescherming strikt en vooral tijdig in ons eigen wettelijk arsenaal op te nemen, willen we niet hopeloos achterop hinken.

Tegelijk is dit natuurlijk een uitnodiging aan het adres van de staatssecretaris om, in antwoord op deze interpellatie, ons duidelijk te maken waar we precies aan toe zijn. Ik denk trouwens dat u, mevrouw de staatssecretaris, een gelukkige bewindsvrouw moet zijn.

Nadat u onlangs nog, als allereerste, de jaarlijkse KWB-prijs «De Grote Stap Voorwaarts» mocht ontvangen omdat «uw progressief en vrijmoedig beleid de milieuproblematiek aan gewicht heeft doen winnen in de politieke en economische milieus», krijgt u nu de gelegenheid — dank zij deze interpellatie — uiteen te zetten hoe u ervoor zorgt dat een bepaalde wet in de realiteit wordt uitgevoerd. Maar u zal ook wel begrijpen dat onze kritische vragen daarom niet hoeven te worden afgezwakt.

Herinneren we er nog even aan dat de basisrichtlijn drie onderdelen bevat:

1. Maatregelen van preventie van zware ongevallen, geldend voor een ruim gamma van inrichtingen;
2. Kennisgeving aan de overheid van bepaalde industriële activiteiten met een bijzonder risico, de bijzondere verplichtingen inzake de rampenplanning en de controle door de overheid van een beperkt gamma van inrichtingen;
3. Informatie-uitwisseling tussen de EG-lid-staten.

Wij willen hier vooral de nadruk leggen op artikel 4 van de richtlijn dat bepaalt dat de nodige maatregelen moeten worden getroffen opdat de exploitanten te allen tijde in staat zijn de bevoegde overheid aan te tonen dat zij zorg hebben gedragen voor het vaststellen van de bestaande risico's van zware ongevallen, voor het nemen van de passende veiligheidsmaatregelen en voor de veiligheidsvoorlichting, -training en -uitrusting van personeel op de werkvloer.

Daarmee wordt erop gewezen — en dit vind ik heel belangrijk — dat de grens tussen milieu in en milieu rond het bedrijf meer en meer een kunstmatige grens is. Het verheugt mij dat dit inzicht ook groeit in de vakbeweging en dat tevens de minister van Tewerkstelling en Arbeid daarop onlangs nog de nadruk heeft gelegd.

De basisrichtlijn moest uiterlijk op 8 januari 1984 zijn omgezet in intern recht; een termijn die we niet hebben gerespecteerd. De eerste herzieningsrichtlijn moest uiterlijk op 19 september 1988 zijn omgezet in intern recht, terwijl de tweede herzienings-

richtlijn uiterlijk op 1 juni 1990 moet worden opgenomen in de nationale wetgeving. Zullen we het dit keer wel halen?

De omzetting van de Seveso-richtlijn in de Belgische wetgeving is een zeer delicate en omstreden aangelegenheid gebleken omwille van enerzijds de problemen van bevoegdheidsverdeling tussen de nationale en gewestelijke overheden en anderzijds de gebrekkige coördinatie op nationaal vlak.

Er mag niet uit het oog worden verloren dat de externe rampenplanning nauw verband houdt met de civiele bescherming waarvoor de nationale minister van Binnenlandse Zaken bevoegd blijft. Er moet ook op gewezen worden dat het buitenland beleid vooralsnog een nationale bevoegdheid is en dat de executieven van de Gewesten dienen te worden betrokken bij de onderhandelingen voor aangelegenheden waarvoor zij bevoegd zijn. Dit is uitvoerig aan bod gekomen tijdens het Senaatsdebat in de loop van 1986.

De discussies over de bevoegdheden waren nooit uit de lucht bij de behandeling van de wet van 21 januari 1987, te meer omdat ondertussen ook beide Gewesten de basis legden voor de uitvoering van de Seveso-richtlijn. Het Vlaamse Gewest deed dit via het decreet van 28 juni 1985 op de milieuvergunning, dat bij mijn weten nog steeds geen uitvoeringsbesluiten heeft gekregen, en het Waalse Gewest via een besluit van 11 december 1986.

Het Vlaamse decreet verschilt op enkele punten van de nationale wet.

Twee verschillen zijn belangrijk:

Voor het opstellen van het « veiligheidsrapport » zal een beroep moeten worden gedaan op een college van deskundigen. Deze eis wordt niet gesteld door de nationale wetgeving. Daar wordt, integendeel, de visie verdedigd dat de veiligheidsrapportering een verantwoordelijkheid moet blijven van de exploitant, wat niet uitsluit dat hij zich voor bepaalde aspecten laat bijstaan door externe deskundigen. Van erkende deskundigen is er evenwel geen sprake.

Wat het ogenblik betreft waarop de kennisgeving voor een nieuwe installatie moet worden ingediend, bepaalt het decreet dat dit moet gebeuren bij het indienen van de aanvraag voor het bekomen van de milieuvergunning, dus ettelijke maanden vóór met de bouw wordt begonnen, en wellicht meer dan een jaar vóór er sprake is van het in gebruik nemen van de installatie, hoewel volgens de nationale wet het rapport moet zijn ingediend drie maanden vóór de start van de exploitatie.

Dit zijn twee voorbeelden die mijn standpunt enigszins kracht bijzetten.

Voegen we daar nog aan toe dat vrij onlangs, op 14 april 1989, collega Taminiaux in de Waalse Gewestraad een voorstel van decreet heeft ingediend « relatif aux établissements classés eu égard à leurs risques et nuisances pour l'environnement », met onder meer de bedoeling de huidige bevoegdheden, in deze materie, van de nationale staatssecretaris voor Leefmilieu toe te vertrouwen aan een « Office wallon des établissements à haut risque », die in het voorstel van decreet wordt bestempeld als « l'unique interlocuteur des exploitants ». Dit initiatief roept op zijn minst de vraag op of dit zo maar kan, zonder voorafgaand samenwerkingsakkoord, zoals voorgeschreven door de bijzondere wet van 8 augustus 1988.

Uiteindelijk werd een ander voorgelegd aan het overlegcomité regering-executieven en kwam er op 9 december 1986 een compromis tot stand in de vorm van een protocol tussen de staatssecretaris voor Leefmilieu en de bevoegde ministers van het Vlaamse en het Waalse Gewest. Dit protocolakkoord vertoont alle kenmerken van een compromis. Het is op heel wat punten duister en voor verschillende interpretaties vatbaar. Het spreekt op bepaalde punten de wet van 21 januari 1987 tegen en de rechtskracht ervan is niet duidelijk, aangezien het niet werd gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*, of het moet mijn aandacht zijn ontsnapt.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1988-1989
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1988-1989

Tot slot zijn twee nationale ministers, die instaan voor bepaalde aspecten van de tenuitvoerlegging van de Seveso-richtlijn niet bij het protocol betrokken, namelijk de minister van Tewerkstelling en Arbeid en de minister van Binnenlandse Zaken.

Ook de coördinatie in de nationale overheid blijkt niet erg geslaagd te zijn. Hoewel het de bedoeling was van de wet van 21 januari 1987 om te komen tot een gecoördineerde uitvoering van de Seveso-richtlijn, is de relatie van deze wet met artikel 723quinquies van het ARAB, dat niet werd opgeheven, vrij duister. Dit artikel werd in het ARAB ingevoerd bij koninklijk besluit van 1 februari 1985.

Om die onduidelijkheid te illustreren, geef ik enkele voorbeelden:

De algemene maatregelen van preventie en beperking van ongevallen, die gelden voor het ruime gamma installaties en opslagplaatsen, zijn opgenomen in het ARAB, doch niet in de wet van 21 januari 1987.

De kennisgevingsverplichting voor het beperkt gamma van installaties en opslagplaatsen met groot risico, is zowel geregeld door het ARAB, als door de wet van 21 januari 1987. De inhoudseisen van de wet zijn evenwel meer verregaand dan deze van het ARAB. Het toepassingsgebied van de wet werd reeds aangepast aan de eerste herzieningsrichtlijn, terwijl dit voor het ARAB — nog — niet het geval is. Voor bestaande installaties moet de kennisgeving luidens het ARAB worden ingediend uiterlijk op 8 juli 1989, terwijl dit voor de wet 21 maart 1989 is, en zelfs 21 september 1988 wanneer we er het « protocolakkoord » bij betrekken.

De meldingsplicht bij zwaar ongeval komt zowel voor in het ARAB als in de wet. Toch zijn er verschillen. De meldingsplicht van het ARAB geldt voor alle installaties en opslagplaatsen onderworpen aan de richtlijn; de meldingsplicht van de wet geldt alleen voor de installaties en opslagplaatsen die onderworpen zijn aan de kennisgeving. Uiteraard verschillen de administraties waar de melding moet geschieden. Tenslotte is er een verschil inzake toezicht en sancties tussen het ARAB en de wet.

Tijdens de bespreking van de wet van 21 januari 1987 in het Parlement heeft de staatssecretaris verklaard dat het koninklijk besluit van 1 februari 1985 uiteraard in het geheel van de verordeningen zal moeten worden opgenomen met toepassing van de nieuwe wet. Ze verklaarde verder dat de wet aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid een aanvullende wettelijke grondslag zou geven om ter zake ordenend op te treden. Mocht zulks niet het geval zijn, dan zou volgens de staatssecretaris de exploitant aan de nationale overheid twee kennisgevingen moeten doen wat volstrekt onaanvaardbaar zou zijn. Meer dan twee jaar later kunnen we alleen constateren dat het onaanvaardbare kennelijk aanvaardbaar is geworden.

Voor de op de datum van inwerkingtreding van de wet, namelijk 21 maart 1987, bestaande industriële installaties en opslagplaatsen die vallen onder de basisrichtlijn, zijn de fabrikanten verplicht de kennisgeving te doen binnen twee jaar na de inwerkingtreding van de wet, dus vóór 21 maart 1989, de lente van dit jaar. Het is vooral het verstrijken van die datum dat mij heeft geïnspireerd om deze interpellatie te houden die ik in de loop van de maand april heb aangevraagd.

Voor nieuwe installaties wordt voorgeschreven dat de kennisgeving moet zijn ingediend drie maanden vóór met de activiteit wordt gestart. Het is niet zo duidelijk of diezelfde termijn ook geldt voor elke wijziging van een industriële activiteit die een belangrijke invloed kan hebben op de risico's voor zware ongevallen.

De wet wijst de staatssecretaris voor Leefmilieu aan als de bevoegde instantie belast met de inontvangstneming van de kennisgeving en van alle inlichtingen die moeten worden verstrekt krachtens de uitvoeringsbepalingen van de wet. De staatssecretaris zorgt dan op haar beurt voor een verdere verspreiding van de kennisgeving en de inlichtingen naar de ministers van

Tewerkstelling en Arbeid en van Binnenlandse Zaken en de voorzitters van de gewestelijke executieven.

Ik kom nu tot enkele, naar mijn mening, pertinente vragen. Enkele weken geleden hebt u in de Kamer, in antwoord op een mondelinge vraag, medegedeeld dat het gros van de betrokken ondernemingen rond de vooropgestelde datum van 21 maart, de voorgeschreven rapportering hebben vervuld. Bij het indienen van mijn interpellatieverzoek had ik maar weet van enkele industrieën die aan die verplichting hadden voldaan. Het ziet er dus naar uit dat een aantal hun dossiers op de valreep hebben ingestuurd. De staatssecretaris zal ons nu, neem ik aan, een zo juist mogelijk beeld geven van de stand van zaken.

Hoeveel ondernemingen hebben tot op heden hun wettelijk voorgeschreven verplichtingen nagekomen en hoeveel hebben dit niet gedaan? Bent u er zeker van dat de ondernemingen die beweren dat hun activiteiten geen risico op zware ongevallen inhouden, niet onder de toepassing vallen van de meldingsplicht? Wordt ter zake een onderzoek ingesteld?

Vanzelfsprekend wensen wij ook te vernemen welke verontschuldigheden door de nalatige fabrikanten — als die er zijn — worden ingeroepen en welke maatregelen werden genomen om, in voorkomend geval, de nalatige ondernemers tot de orde te roepen.

Ik neem ook aan dat die aanmaningen of vermaningen niet uitsluitend zijn gebeurd in de dagen die voorafgingen aan het begin van de lente... en dat de voorbije twee jaar de betrokken ondernemingen geregeld werden herinnerd aan de verplichte kennisgeving omtrent de zware risico's. Zware risico's vragen nu eenmaal een constante zorg van iedereen die ter zake verantwoordelijkheid draagt. Een pure administratief-bureaucratische benadering is hier uiteraard volstrekt uit den boze.

Graag hadden we ook iets vernomen over de manier waarop de binnengekomen dossiers nu zullen worden behandeld en op hun degelijkheid en waarachtigheid zullen worden getoetst. Hoeveel man- en vrouwkracht zijn er binnen de administratie van leefmilieu beschikbaar voor de analyse van de dossiers? Hoeveel tijd zal er nodig zijn om deze dossiers door te lichten en er de nodige operationele besluiten uit te trekken?

Artikel 7, paragraaf 2, van de wet van 1987 bepaalt dat de minister van Binnenlandse Zaken tot taak heeft de bevolking van de risicozones in te lichten over de veiligheidsmaatregelen en over de wijze waarop zij zich in geval van ramp dienen te gedragen. Rampen die zich — zoals iedereen beseft — ieder ogenblik kunnen voordoen.

Samen met de civiele bescherming moet hij ook de rampenplannen opstellen. Hij moet alvorens deze inlichtingen te verspreiden de staatssecretaris voor Leefmilieu hiervan in kennis stellen. Dit belangrijk onderdeel van de Seveso-wet dreigt natuurlijk ook in het gedrang te komen indien de basisrapportering gebrekkig en onvolledig gebeurt. Het zou ons dan ook interesseren hoeveel basisrapporten door u, mevrouw de staatssecretaris, aan de minister van Binnenlandse Zaken reeds werden overgezonden.

Artikel 17 van de wet bepaalt dat de door de Koning aangewezen ambtenaren toezicht houden op de uitvoering van de wet en zijn toepassingsbesluiten. Vanzelfsprekend zijn deze ambtenaren zeer belangrijk om correct de wet toe te passen vermits zij bevoegd zijn om bij het vervullen van hun opdracht over te gaan tot elk onderzoek en elke controle die vereist is. Bij ons weten werden tot op heden nog geen enkele van deze ambtenaren aangewezen. Hoe is dit te verklaren en wat zijn daarvan de gevolgen?

Tenslotte, moeten we betreuren dat de Seveso-wet op een essentieel punt nog niet is uitgevoerd. Ik bedoel het bij koninklijk besluit uitvaardigen van de algemene criteria die zullen toelaten, de mogelijk door een ongeval getroffen zone rond elk risicovol bedrijf te definiëren. En daarmee is de kous dan nog niet af, want vervolgens moeten die zones voor elk van die bedrijven bij ministerieel besluit worden vastgelegd.

Tot zolang dit niet is gebeurd, kan ook niet worden voorzien in wat de wet nochtans verplicht maakt, zoals het meedelen van de voorafgaande kennisgeving aan een aangrenzend gewest of

buurland die van de brokken kunnen delen en het opmaken van een rampenplan door de minister van Binnenlandse Zaken.

Mevrouw de staatssecretaris, op 8 april jongstleden — ik heb er reeds op gezinspeeld — hebt u ergens op de Schelde tussen Temse en Dendermonde, een enigszins ondeugend beeldhouwwerk in ontvangst mogen nemen met de sprekende titel «Uitkijken». Het is u van harte gegund. Ik twijfel er niet aan dat u bestendig uitkijkt dat aan uw bevoegdheden niet wordt geknabbelend en dat ons milieu alsmaar «schoner» wordt. Wij kijken alvast uit naar een antwoord waarbij u ons een ruime blik zult gunnen achter de gordijnen of zijn het de rolluiken van uw eigen diensten. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Nélis.

Mme Nélis. — Monsieur le Président, M. Pataer vient de nous rappeler excellemment l'historique de la directive européenne du 24 juin 1982 dite «directive de Seveso» et les implications posées par son application dans notre pays.

Les écologistes, inquiets du développement inconsidéré de l'industrie à hauts risques qui fausse l'équilibre écologique et bloque les cycles naturels par les engrais, pesticides et substances de toutes sortes, sont évidemment attentifs aux mesures pouvant intervenir pour réduire les risques posés par l'industrie chimique.

Cette directive Seveso, si elle ne remet pas fondamentalement tout en question, a du moins le mérite d'imposer une série d'obligations aux industries dangereuses pour prévenir les accidents majeurs mais aussi pour permettre aux pouvoirs publics d'organiser un plan de secours à l'extérieur des entreprises.

En Belgique cependant, l'application de cette directive se complique du fait de notre système de répartition des compétences entre l'Etat et les Régions. La Fondation Roi Baudouin a d'ailleurs consacré une étude à ce sujet en mars 1986. A ce jour, cette directive Seveso n'est toujours pas appliquée. Pour nous, ce retard est inacceptable.

Les modifications intervenues, en janvier dernier, dans la répartition des compétences entre l'Etat central et les Régions vont-elles enfin accélérer cette application? Plusieurs ministres sont toujours concernés, ce qui ne simplifie rien.

La loi du 21 janvier 1987 impose aux fabricants des activités industrielles l'obligation de présenter une notification contenant les informations relatives aux substances stockées et aux situations éventuelles qui peuvent se présenter en cas d'accident majeur.

Pour les activités industrielles existant au moment de l'entrée en vigueur de cette loi, les fabricants devaient présenter cette notification avant le 10 mars 1989. On peut se demander si ce délai était vraiment justifié, alors que notre pays accuse déjà un si grand retard dans l'application de cette directive et que les entreprises avaient bénéficié de deux années pour se mettre en ordre.

Quoi qu'il en soit, j'aimerais, madame le secrétaire d'Etat, que vous nous confirmiez que toutes les notifications vous ont bien été transmises à ce jour. Si certaines entreprises ne sont toujours pas en règle, des mesures ont-elles été prises à leur égard? Fera-t-on une enquête auprès de celles qui estiment ne pas devoir être considérées comme des entreprises à hauts risques pour s'assurer qu'effectivement les quantités stockées ou utilisées sont inférieures aux normes autorisées?

J'aimerais notamment recevoir confirmation que les entreprises des zonings industriels de Seneffe-Manage et Feluy, où sont concentrées une dizaine d'industries à hauts risques, répondent, en tous points, aux critères imposés et sont bien visées par la loi du 21 janvier 1987.

Cette loi prévoyait également de déterminer, sur une base scientifique, les zones susceptibles d'être affectées par un accident majeur. Il vous appartient, madame le secrétaire d'Etat, de préparer un arrêté royal pour définir les critères relatifs à l'établissement de ces zones. Cet arrêté est-il en préparation? Peut-on attendre sa publication incessamment?

Enfin et pour en terminer, comment s'organisera la concertation entre les différents ministres concernés, tant nationaux que régionaux, pour mettre sur pied un plan d'urgence dans ces zones?

Les associations de protection de l'environnement y seront-elles associées?

Comment la population sera-t-elle informée sur les mesures prévues par ce plan d'urgence et sur le comportement à adopter en cas d'accident? La directive européenne, non seulement insiste sur la formation et l'information des personnes travaillant sur le site, mais aussi sur l'information des personnes devant bénéficier des personnes susceptibles d'être affectées, à l'extérieur de l'entreprise, par un accident majeur.

J'espère, madame le secrétaire d'Etat, que vos réponses me persuaderont que notre pays sera, à bref délai, enfin en conformité avec la directive Seveso. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Smet.

Mevrouw Smet, staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie, toegevoegd aan de Eerste minister. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de interpellant en mevrouw Nélis voor wat zij gezegd hebben over deze belangrijke wetgeving waarvan de toepassing in een startfase treedt.

Ik stel voor mijn antwoord in twee te splitsen. In een eerste gedeelte zou ik een aantal randopmerkingen willen formuleren bij het inleidend betoog van senator Pataer, om vervolgens, in het tweede deel, meer specifiek op zijn vragen in te gaan. Ik zal ook op één van de opmerkingen van mevrouw Nélis terugkomen.

De heer Pataer legt in zijn inleiding de nadruk op artikel 4 van de basisrichtlijn inzake de risico's van zware ongevallen bij bepaalde industriële activiteiten.

Sta me toe eerst te preciseren dat de wet van 21 januari 1987 dit artikel 4 niet heeft uitgevoerd, wel artikel 5. Waarom, en wat is het verschil tussen beide artikelen? Ik zal eerst toelichten wat artikel 5 inhoudt. Daarbij verwijs ik naar de bijlagen die ook betrekking hebben op artikel 4.

Bijlage I somt een limitatieve reeks op van installaties die bestemd zijn om via scheikundige of fysische procédés stoffen te bekomen. Terloops gezegd, de latere richtlijnen die de basisrichtlijnen wijzigen slaan meestal op wijzigingen van de bijlagen.

Bijlage II heeft enkel betrekking op de opslag van stoffen en somt een beperkte reeks van deze stoffen op waarbij in twee kolommen hoeveelheden aangegeven worden. De eerste kolom heeft betrekking op relatief kleine hoeveelheden, de tweede kolom op ten minste het tienvoud van de in de eerste kolom vastgestelde hoeveelheid.

Bijlage III vermeldt een vrij uitgebreide lijst van stoffen die bij de in bijlage I opgesomde installaties betrokken kunnen worden, met daaraan gekoppeld de minimaal vereiste hoeveelheden die nodig zijn om in aanmerking te komen.

Bijlage IV vermeldt geen stoffen, maar somt criteria op: zeer giftig, giftig, ontvlambaar en ontplofbaar.

Al die gegevens geven een kwalificatie van de geveiseerde bedrijven.

Artikel 5 verplicht tot het indienen van een kennisgevingsdossier. Het betreft inrichtingen die voldoen aan ten minste één van de volgende voorwaarden:

a) Eén of meer procédés aanwenden, bedoeld in bijlage I, waarbij één of meer stoffen uit bijlage III betrokken zijn in de aldaar vermelde minimale hoeveelheden en die een risico voor zwaar ongeval inhouden.

b) De afzonderlijke opslag van stoffen uit bijlage II in de minimale hoeveelheden aangegeven in de tweede kolom. Die voorwaarden verwijzen weer naar de bijlagen.

Artikel 5 heeft dus betrekking op een vrij klein aantal bedrijven. Voor ons land een zestigtal.

Artikel 4 van de richtlijn houdt daarentegen de verplichting in voor sommige exploitanten te allen tijde aan de bevoegde

overheden te kunnen aantonen dat zij zorg gedragen hebben voor het vaststellen van de bestaande risico's voor zware ongevallen, voor het nemen van de passende veiligheidsmaatregelen en voor de veiligheidsvoorlichting, -training en -uitrusting van het personeel ter plaatse.

Het gaat hierbij over inrichtingen die voldoen aan een van de volgende voorwaarden:

a) Eén of meer procédés aanwenden bedoeld in bijlage I waarbij één of meer stoffen kunnen betrokken zijn die beantwoorden aan de criteria van bijlage IV en die een risico voor zwaar ongeval bieden.

b) De afzonderlijke opslag van stoffen uit bijlage II maar in de minimale hoeveelheden aangegeven in de eerste kolom.

Aangezien enerzijds, wat de industriële procédés betreft, de betrokken stoffen niet beperkt zijn tot deze die voorkomen op de limitatieve lijst van bijlage III, maar moeten beantwoorden aan algemene criteria en anderzijds, wat de afzonderlijke opslag betreft, het om kleinere hoeveelheden van de betrokken stoffen gaat, is het duidelijk dat het aantal bedrijven dat moet kunnen aantonen maatregelen getroffen te hebben veel groter is dan het aantal bedrijven dat een kennisgeving moet doen.

De reden waarom artikel 4 van de richtlijn — dus het kunnen aantonen — niet in de wet van 21 januari 1987 werd opgenomen is een gevolg van het feit dat, in tegenstelling tot de Gewesten en tot het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, de nationale minister die voor het leefmilieu bevoegd is, geen bevoegdheid bezit om controle uit te oefenen over de realiteit van genoemde voorzorgsmaatregelen.

Dit verklaart ook waarom artikel 4 van de richtlijn wel uitgevoerd is door artikel 723quinquies, 3, van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming, wat het aspect bescherming van het personeel betreft, en door artikel 27bis, 3, van het besluit van 11 december 1986 van de Waalse Gewestexecutieve, wat de leefmilieu-aspecten van de politie op de als gevaarlijk, ongezond en hinderlijk ingedeelde inrichtingen betreft.

Inderdaad, deze politie bezit ook nog aspecten in verband met de bescherming van de werknemers (zie Titel I van het algemeen reglement op de arbeidsbescherming). Deze aspecten zijn niet geregionaliseerd.

In verband met de omzetting naar Belgisch recht van de aanpassingen van de richtlijn 82/510/EEG, kan ik mededelen dat dit voor de eerste wijzigingsrichtlijn 87/216/EEG van 19 maart 1987 gebeurd is met het koninklijk besluit van 1 oktober 1987, gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 7 november 1987.

Deze richtlijn heeft betrekking op de uitbreiding van de lijst van stoffen en op een verlaging van de normen inzake de toegestane hoeveelheden, dus op een wijziging van de bijlagen. Deze omzetting gebeurde ruimschoots vóór de uiterst toegestane datum van 19 september 1988.

Wat de tweede wijzigingsrichtlijn 88/610/EEG van 24 november 1988 betreft, gebeurde de omzetting nog niet. Die richtlijn heeft betrekking op de informatie aan het publiek, enerzijds, en op een uitbreiding van de lijst van stoffen en toegestane hoeveelheden, anderzijds. De uitvoering van het eerste deel van die richtlijn gebeurt op basis van de wet waarover wij reeds beschikken. Op dat punt moeten wij dus geen koninklijk besluit uitvaardigen.

Het tweede deel van die richtlijn moet nog worden uitgevoerd. De uiterst toegestane datum hiervoor is 1 juli 1990. Wij hebben dus nog even tijd. Wij zullen dat deel van de richtlijn vanzelfsprekend tegen die tijd uitvoeren.

In zijn inleiding maakte senator Pataer eveneens gewag van de afwezigheid van de minister van Tewerkstelling en Arbeid en van de minister van Binnenlandse Zaken bij de handelingen inzake het protocol-akkoord tussen de regering enerzijds, en de Executieve van het Waalse Gewest en de Vlaamse Executieve anderzijds, betreffende de wederzijdse verplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van sommige bepalingen van de wet van 21 januari 1987. Dit is normaal, aangezien overlappings van bevoegdheden van de ministers van Tewerkstelling en

Arbeid en van Binnenlandse Zaken enerzijds, en van de Executieve anderzijds, in de uitvoering van de wet duidelijk onbestaande zijn. Het was dus belangrijk het protocol te sluiten met de staatssecretaris van Leefmilieu.

Ik geef toe dat er voor de coördinatie van de nationale overheid zelf tot op heden tussen het koninklijk besluit van 1 februari 1985 tot invoering in titel III van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming van een hoofdstuk VI — «Bijzondere maatregelen in verband met bepaalde industriële activiteiten» (artikel 723quinquies) en de wet op sommige punten inderdaad onverenigbaarheden bestaan.

Het betreft in het bijzonder drie aspecten van niet-overeenkomst.

1. De bevoegde autoriteiten voor het in ontvangst nemen van het kennisgevingsdossier.

Volgens de wet van 21 januari 1987 is dit de nationale minister bevoegd voor het leefmilieu.

Volgens artikel 723quinquies van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming zijn dit de administratie van de arbeidsveiligheid en de administratie van de arbeidshygiëne en -geneeskunde.

2. De uiterste datum van overmaking van het volledige kennisgevingsdossier.

Volgens de wet is dit 20 maart 1989 en volgens artikel 723quinquies is dit 8 juli 1989.

3. De lijst met inlichtingen die het kennisgevingsdossier moet bevatten. Ter uitvoering van de wet gaat het om de lijst opgelegd bij het koninklijk besluit van 6 november 1987. Volgens artikel 723quinquies gaat het om de vrij algemene gegevens waarvan in de richtlijn sprake is.

Indien deze verschillen bestaan dan is dit niet enkel te verklaren door de verschillende ogenblikken waarop het besluit werd getroffen en de wet werd aangenomen, maar ook doordat de wettelijke basis voor het besluit geheel verschillend is, met name de wet van 10 juni 1952 betreffende de gezondheid en de veiligheid van de werknemers, alsmede de salubriteit van het werk en van de werkplaatsen. Bij de voordracht van ontwerpen van uitvoeringsbesluiten aan de Koning, is de minister van Tewerkstelling en Arbeid inderdaad verplicht rekening te houden met de adviezen verstrekt door de sociale partners, verenigd in de Hoge Raad voor veiligheid, gezondheid en verftraaiing van de werkplaatsen. Dit verklaart ten andere ook waarom ik tijdens de parlementaire voorbereidingen van de wet van 21 januari 1987 gewag maakte van een aanvullende wettelijke grondslag voor de minister van Tewerkstelling en Arbeid. Naar ik evenwel vernomen heb wordt binnen het departement van Tewerkstelling en Arbeid een ontwerp van koninklijk besluit voorbereid dat genoemde onverenigbaarheden zou verhelpen. In de praktijk blijken er, noch in mijn departement of in dat van de minister van Tewerkstelling en Arbeid, noch in de industrie moeilijkheden te bestaan.

In het tweede deel van mijn antwoord ga ik nader in op de specifieke vragen van senator Pataer. De termijnen voor het indienen van kennisgevingen in verband met de wijzigingen van bestaande industriële activiteiten, de teksten van de wet en van het uitvoeringsbesluit laten op het eerste gezicht aan duidelijkheid te wensen over.

Uit een combinatie van de verschillende artikelen blijkt echter dat uiteindelijk eenzelfde termijn in acht moet worden genomen. Ik zou voorlezing kunnen doen van de verschillende artikelen, maar voor een interpellatie gaat dit te ver. Ik kan u wel de geschreven tekst bezorgen. Eenzelfde termijn van voorafgaande kennisgeving als die bij indienststelling van nieuwe industriële activiteiten, namelijk drie maanden, is vereist voor elke wijziging van industriële activiteiten die een belangrijke invloed kan hebben op de risico's van zware ongevallen. De richtlijn stelt in artikel 9.2 dergelijke wijzigingen overigens uitdrukkelijk gelijk met nieuwe industriële activiteiten.

Na de wetgeving, de wijzigingen aan de wetgeving ten gevolge van richtlijnen, en de coördinatie op nationaal vlak met de Gewesten te hebben besproken, is thans starten het belangrijkste.

Zoals u weet bepaalde de wet dat de kennisgevingsdossiers door bestaande bedrijven binnen de twee jaar moesten worden ingediend. Die dossiers moesten in de maand maart binnenkomen.

Er wordt beweerd, onder meer ook in de Kamer van volksvertegenwoordigers, dat slechts een zeer beperkt aantal bedrijven een dossier heeft ingeleverd. Dat is niet correct. Wij ontvingen vóór 21 maart, datum waarop de kennisgevingsdossiers moesten binnen zijn, 34 bedrijfsdossiers. Sedertdien, van 21 maart tot vandaag, ontvingen wij nog 13 bijkomende notificatiedossiers.

Zoals ik reeds meldde in mijn antwoord op de dringende mondelinge vraag van volksvertegenwoordiger Cuyvers op 13 maart 1989 moeten mijn diensten nog uitmaken in hoever sommige bedrijven een kennisgeving indienden voor elk van hun eventuele activiteiten. Het is juist dat enkele bedrijven meerdere kennisgevingsplichtige installaties op dezelfde vestigingsplaats uitbaten. Verder kan ik mededelen dat 9 bedrijven om uitstel verzochten en dat 11 bedrijven lieten weten dat zij niet kennisgevingsplichtig zijn.

De redenen waarom 9 bedrijven om uitstel verzochten zijn vrij uiteenlopend: in zes gevallen was het externe studiebureau overbelast of waren er problemen mee; in één geval was de veiligheidsdeskundige die de zaak coördineerde ziek; in één geval ging het om de recente overname van de industriële activiteit van een ander bedrijf; in het laatste geval zou de installatie in de loop van 1989 worden vervangen.

Inzake dossiers hebben wij dus zeer gunstige resultaten geboekt. Men heeft immers al het mogelijke gedaan om de dossiers tijdig binnen te krijgen, onder andere nog een herinneringsbrief die in februari 1989 naar de bedrijven werd gestuurd. Ook het fenomeen van de bewustzijnsverandering in de bedrijfswereld beïnvloedt deze resultaten gunstig.

Tegenover degenen die de termijn van het indienen van het kennisgevingsdossier overschrijden heb ik een soepele houding aangenomen. Er wordt contact opgenomen met de bedrijven om na te gaan wanneer het dossier mag worden verwacht. Als de termijnoverschrijding niet al te gortig is wacht ik liever op een goed dossier dan hen te verplichten binnen de twee weken een dossier in te leveren. Dat zou dan onvolledig zijn, en nadien zouden wij die bedrijven toch een nieuw dossier moeten vragen.

In mijn administratie werken in de cel leefmilieu slechts twee mensen die deze dossiers kunnen behandelen. Ik til daar niet zwaar aan omdat wij nu op de eerste plaats «brievenbus spelen». Wij moeten ervoor zorgen dat de kennisgeving bij ons terecht komt. Vanuit mijn departement worden er dan exemplaren verstuurd naar andere diensten.

Ten tweede, het departement van Tewerkstelling en Arbeid heeft een vaste werkgroep van 7 burgerlijke ingenieurs en waaraan de ingenieur die bevoegd is voor de sector waarin het kennisgevingsplichtig bedrijf gevestigd is, wordt toegevoegd. Zij kijken gezamenlijk, in overleg met mijn werkgroep de dossiers na. Er zijn dus in totaal 10 personen die zich daarmee bezig houden.

Ik wil nog even repliceren op wat mevrouw Nélis heeft gezegd.

Vous avez parlé, madame Nélis, du retard considérable intervenu dans l'application de la directive Seveso. C'est inexact.

Si nous avons, plus tard que prévu, inséré dans la loi, la directive européenne, il ne faut pas oublier que les délais mentionnés dans la loi belge sont beaucoup plus courts que ceux envisagés dans cette directive. Dès lors, si la transcription peut être estimée tardive, vis-à-vis de la loi belge, elle ne l'est pas si l'on se réfère aux délais indiqués dans cette directive.

Pour ce qui est de son application proprement dite, le délai de deux ans accordé aux entreprises existantes afin de préparer leur dossier de notification, est dépassé depuis le 21 mars. Comme je l'ai déjà indiqué, la plupart des entreprises, à l'exception de neuf auxquelles un délai supplémentaire a été accordé, ont déjà introduit leur dossier; ceux-ci sont actuellement soumis à l'examen et de mes services et de ceux relevant du département de l'Emploi et du Travail.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pataer.

De heer Pataer. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de staatssecretaris oprecht voor haar omstandig antwoord dat mij alvast tot één bedenking inspireert. Zou het niet de moeite waard zijn voor het zeer ruime geïnteresseerd publiek een informatiebrochure uit te geven?

Ik heb de indruk dat het zelfs voor een staatssecretaris die zich al jaren met de zaak bezighoudt nog altijd een ingewikkelde materie is. Dat is het ook voor de velen op wie deze wetgeving toepasselijk is.

Er blijven toch nogal wat onduidelijkheden bestaan. Dat hebt u trouwens toegegeven.

Er is alvast één vraag die ik vrij concreet heb geformuleerd en waarop ik geen antwoord heb gekregen, namelijk, hoe het zit met het zenden van reeds binnengekomen dossiers aan uw collega van Binnenlandse Zaken die toch toevoegd is voor een heel belangrijk aspect in deze materie, het uittekenen en het in toepassing brengen van de rampenplannen.

Mevrouw Smet, staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie, toegevoegd aan de Eerste minister. — Mag ik daarop onmiddellijk antwoorden, mijnheer Pataer? De dossiers kunnen maar worden overgezonden nadat is geconstateerd dat zij voldoen aan de criteria die in de wet worden vastgelegd. Dat veronderstelt dat elk dossier wordt nagekeken en vervolledigd. Daarna moeten ze worden bezorgd aan de andere medeverantwoordelijke ministers. Dat wil zeggen dat de minister van Binnenlandse Zaken nog even zal moeten wachten tot de dossiers helemaal zijn nagekeken.

De heer Pataer. — Daaruit moet worden afgeleid dat dit nog heel wat tijd in beslag zal nemen. U heeft toegegeven dat de beschikbare vrouw- en mankracht om de dossiers door te nemen niet aan de hoge kant ligt. U hebt wel gezegd dat dit voor het ogenblik niet zo belangrijk is vermits uw departement hooguit brievenbus speelt. Zelfs wanneer wij de ambtenaren voor wie u niet bevoegd bent, namelijk de ingenieurs van Tewerkstelling en Arbeid, meetellen zijn er toch nog altijd niet veel personen die zich ermee bezighouden.

Ik wens hen veel goede moed, maar ik vrees dat hen een grote, zo niet een onmogelijke taak te wachten staat om dit alles op een relatief korte termijn klaar te krijgen.

M. le Président. — L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

INTERPELLATION DE M. VANDENHAUTE AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT A L'ENVIRONNEMENT ET A L'EMANCIPATION SOCIALE SUR « L'EFFET DE SERRE RESULTANT DE LA POLLUTION ATMOSPHERIQUE »

INTERPELLATIE VAN DE HEER VANDENHAUTE TOT DE STAATSSECRETARIS VOOR LEEFMILIEU EN MAATSCHAPPELIJKE EMANCIPATIE OVER « HET BROEIKASTEFFECT ALS GEVOLG VAN DE LUCHTVERONTREINIGING »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Vandenhautte au secrétaire d'Etat à l'Environnement et à l'Emancipation sociale sur « l'effet de serre résultant de la pollution atmosphérique ».

La parole est à l'interpellateur.

M. Vandenhautte. — Monsieur le Président, vous n'ignorez pas que l'accumulation dans l'atmosphère de « gaz à effet de serre », tels que le dioxyde de carbone, le méthane, les oxydes azotés et les chlorofluor-carbones, appelés communément CFC, risquent de provoquer les modifications écologiques les plus graves causées par l'activité de l'homme sur la terre.

En effet, si les tendances actuelles se poursuivent, la température de la terre risque d'augmenter de 1,5 à 3,1 degrés, au cours des quarante prochaines années. Les conséquences pour notre

planète seraient, de toute évidence, désastreuses, cette augmentation de la température risquant d'entraîner un accroissement des précipitations, la fonte d'une partie importante des glaces polaires, ainsi que des modifications profondes du climat et de la végétation. J'estime qu'il est de notre devoir, en tant que mandataires politiques, d'agir rapidement et avec détermination car nous sommes les garants du devenir de notre planète et des générations futures.

Aujourd'hui, l'Europe et plus particulièrement notre pays semblent essentiellement concentrer leurs efforts — ce que confirment les médias — sur les dégâts causés par une utilisation inconsidérée des CFC.

Ainsi, en 1989, alertés par les tout derniers rapports selon lesquels la réduction de 50 p.c. des CFC serait insuffisante pour enrayer la destruction progressive de la couche d'ozone, les dirigeants des pays européens, réunis à Londres, ont décidé de prendre de nouvelles mesures visant à appliquer un plan de réduction ultra rapide de l'utilisation et de la production de CFC.

Ce mardi 2 mai, vous assistiez à une conférence ministérielle de niveau international qui devait décider du bannissement définitif des CFC.

Aussi, je me permettrai de vous poser les questions suivantes :

1. Quelle est la position de la Belgique face au bannissement définitif des CFC?

2. Quelles sont, à brève échéance, les mesures qui vont être adoptées par la Belgique pour mettre fin à l'utilisation inconsidérée des CFC?

Dans quel laps de temps comptez-vous faire adopter ce type de mesures? De quelles sanctions comptez-vous les assortir?

3. Un plan émanant du gouvernement prévoit-il un produit de substitution? Le cas échéant, une étude scientifique a-t-elle été envisagée pour étudier les qualités de ce produit? Dans l'affirmative, quels sont les résultats de cette étude?

4. Un accord international pour la protection de l'atmosphère devrait être signé incessamment. La Belgique sera-t-elle partie prenante à cet accord?

5. Les pays en voie de développement exigent des compensations économiques pour compenser le coût plus élevé des substituts des CFC.

Pouvez-vous déjà, à l'heure actuelle, mesurer l'ampleur de ces exigences? Quelle est la position de la Belgique face à celles-ci?

De plus, je tiens à vous rappeler que les CFC ne sont pas les seuls gaz à effet de serre. En effet, ceux-ci n'interviennent qu'à concurrence de 20 p.c. dans cet effet, contre 55 p.c. pour le CO₂ et 25 p.c. pour les autres gaz. Peu de gens le savent.

En réalité, c'est l'accumulation de l'ensemble de ces gaz qui risque d'entraîner un réchauffement irréversible de notre planète. Dès lors, pour assurer la sauvegarde de la terre, il faut que des mesures soient également prises à l'égard de ces types de gaz.

Aussi, je me permets de vous poser les questions suivantes :

1. En premier lieu, une étude scientifique a-t-elle été réalisée en Belgique, qui permettrait de définir de façon précise l'impact de ces gaz sur le réchauffement de l'atmosphère? Si oui, quel est le résultat de ce rapport et de quel service émane-t-il?

2. Des mesures préventives ont-elles déjà été adoptées en Belgique pour réduire ce taux de concentration? Si oui, de quels types? Si non, quand comptez-vous prendre des initiatives en ce domaine?

3. Existe-t-il en Belgique des contrôles systématiques des entreprises polluantes, ces fameux contrôles dont on parle tant mais qui, à première vue, n'existent pas. Si oui, quelles mesures peuvent être envisagées contre les entreprises dépassant les normes prévues?

Je conclurai, madame le secrétaire d'Etat, en formant des vœux pour qu'à l'image des responsables de la République fédérale d'Allemagne, le pouvoir politique belge prenne également et au plus vite ses responsabilités.

En tout cas, c'est le but essentiel de mon intervention et j'attends avec intérêt votre réponse. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Smet, secrétaire d'Etat.

Mme Smet, secrétaire d'Etat à l'Environnement et à l'Emancipation sociale, adjoint au Premier ministre. — Monsieur le Président, je remercie M. le sénateur Vandenhoute de son interpellation sur un problème qui nous concerne ou devrait nous concerner tous.

Les changements climatiques, ou l'effet de serre, seront de toute évidence l'un des défis majeurs que nous devrons relever dans les prochaines décennies.

Même si l'existence et l'ampleur du réchauffement de la planète ne font pas l'unanimité dans le monde scientifique, le principe de précaution nous oblige à nous attaquer à ce problème. Il s'agit d'un problème mondial, qui requiert une approche mondiale, elle aussi. Cette dernière doit s'inscrire dans le contexte d'une collaboration internationale qui doit mener à la limitation des rejets de ces gaz responsables du ralentissement dans l'atmosphère des rayons du soleil réfléchis par la terre.

L'effet d'échauffement pourrait provoquer la fonte de la calotte glaciaire, responsable à son tour d'un changement climatique susceptible d'influencer, en plusieurs parties du globe, la végétation naturelle et la production agricole. Le Programme des Nations Unies pour l'environnement a pris en charge la coordination de l'action internationale relative au changement climatique.

En ce qui concerne la limitation des rejets de chlorofluorocarbones, l'action est menée dans le cadre de la Convention de Vienne et du Protocole de Montréal sur la protection de la couche d'ozone. Les CFC n'appauvrissent pas seulement la couche d'ozone, mais provoquent aussi l'effet de serre. C'est une raison supplémentaire pour limiter davantage leur production et leur utilisation et pour renforcer le Protocole entré en vigueur le 1er janvier 1989.

Lors de la première réunion des parties contractantes, du 2 au 5 mai 1989, j'ai adopté les points de vue suivants :

1° L'utilisation des CFC visés par le Protocole doit être arrêtée le plus rapidement possible. Dans cette optique, une réduction de 85 p.c. pour 1995 et un bannissement complet pour 1998 semblent constituer un objectif réaliste.

2° Cette mesure ne peut conduire à un accroissement non contrôlé de la consommation de produits de substitution dont le facteur d'appauvrissement de la couche d'ozone est certes moins élevé mais qui produisent, eux aussi, un effet de serre.

3° Les pays industrialisés doivent aider les pays en voie de développement à atteindre les mêmes objectifs, sans que leur développement en soit, le moins du monde, altéré.

Une révision du Protocole sera préparée, sur la base des opinions exprimées au cours de la réunion. Nous espérons nous prononcer sur le nouveau texte l'année prochaine. J'ai demandé que les propositions d'aide aux pays du tiers monde soient également présentées. A l'heure actuelle, les implications financières sont, en effet, inconnues.

En ce qui concerne la Belgique, nous n'avons pas attendu un accord international pour prendre des mesures visant le bannissement progressif des CFC.

Nous avons, en première instance, opté pour le système des conventions conclues sur une base volontaire avec les secteurs industriels concernés qui ont tous consenti un effort maximal. Ce système souple permet de saisir immédiatement toute nouvelle possibilité de limitation de l'utilisation des CFC au fur et à mesure de la mise au point de nouvelles techniques ou de nouveaux produits de substitution.

L'expérience acquise dans le cadre de ces conventions peut ensuite servir de base, dans un second temps, à une approche réglementaire.

A titre d'information, je voudrais vous signaler que, cette semaine encore, les membres de la commission de l'Industrie de

la Chambre ont approuvé, presque à l'unanimité, cette approche et la politique menée. La Chambre a fait de même cet après-midi.

Comment se présente le contenu de ces conventions ?

1° Il est convenu avec le secteur des aérosols que l'utilisation des CFC diminuerait de 90 p.c. pour la fin de 1989. Les CFC ne pourront plus être utilisés que dans quelques applications médicales et informatiques pour lesquelles aucun produit de remplacement n'est disponible à ce jour. La situation est claire dans ce secteur, et les dispositions de l'accord volontaire seront, par conséquent, transposées dans la réglementation et assorties des sanctions prévues par la loi sur la pollution atmosphérique.

2° Pour le secteur du froid, l'objectif est une réduction de 25 p.c. pour 1991, 50 p.c. pour 1993 et 100 p.c. pour 1995.

3° En ce qui concerne le secteur des mousses synthétiques, la réduction prévue est de 25 p.c. pour 1992, d'au moins 50 p.c. pour 1995 et le bannissement pour la fin du siècle. L'engagement a été pris de procéder selon un rythme plus rapide que celui prévu par la Convention.

Globalement, notre pays s'est doté dès à présent d'un programme pour réaliser les objectifs internationaux en matière de diminution de l'utilisation des CFC. La validité et l'acceptabilité des produits de remplacement sont également discutées dans le cadre de la concertation prévue par les conventions volontaires. Ces mêmes produits sont bien entendu soumis également aux réglementations belges et européennes, et plus particulièrement à la procédure de notification qui impose une étude toxicologique et écotoxicologique complète avant leur commercialisation.

Cela explique que certaines substances mises au point ne sont toujours pas commercialisées.

Il existe, comme je l'ai souligné et comme vous l'avez fait remarquer, d'autres gaz ayant un effet de serre. Le Programme des Nations Unies pour l'environnement a fait de ce problème l'une de ses priorités jusqu'à la fin de ce siècle, voire au-delà.

La Journée mondiale de l'environnement que nous organisons à Bruxelles le 5 juin, en collaboration avec le Programme des Nations Unies pour l'environnement, est consacrée aux changements climatiques. Nous voulons attirer l'attention de tous — public, industries et milieux politiques — sur ce problème ainsi que sur l'urgence de prendre des mesures.

La première chose à faire est de poursuivre les recherches au sujet des conséquences entraînées par les changements climatiques.

Pour produire des résultats, cette recherche doit se dérouler d'une manière coordonnée.

C'est dans cette perspective que j'ai pris l'initiative d'organiser un colloque scientifique à l'occasion de la Journée mondiale de l'environnement le 5 juin prochain. Ce colloque permettra d'établir les contacts nécessaires entre les chercheurs belges et les autorités internationales.

N'oublions pas, en effet, que les universités et les services publics belges effectuent des recherches dans ce domaine, notamment en ce qui concerne les déterminations des concentrations des gaz de serre, les calculs des modèles d'accroissement de leur concentration et l'impact de l'élévation du niveau de la mer en Belgique. Ces secteurs ne peuvent apporter la réponse complète à la question de savoir quel est l'impact exact des gaz de serre sur les changements climatiques. Ils doivent être intégrés dans un cadre plus large, le Programme des Nations Unies pour l'environnement, par exemple.

Subsiste, bien entendu, la question de savoir ce qu'on peut faire en attendant de disposer de plus de certitudes scientifiques. A cet égard, le grand problème est que le principal responsable de l'effet de serre est le dioxyde de carbone, produit final normal d'une bonne combustion de tout combustible fossile. Sa formation ne peut donc être évitée.

Cela signifie qu'il faudra s'attacher en tout premier lieu à réduire la consommation d'énergie et à stimuler autant que possible l'utilisation rationnelle et efficace des matières premières.

Des études, encore à réaliser, devront démontrer dans quelle mesure une révision complète de la politique énergétique s'impose.

D'autres gaz de serre possibles sont les composés chlorés produits par l'industrie et libérés en cas de pollution ou d'utilisation.

En fonction de leur rôle, prouvé ou suspecté, dans l'effet de serre, ils pourront être réglementés à l'avenir, à l'instar des CFC.

Je me dois toutefois de signaler que, dans ce cas, le contrôle et les actions entreprises sont également de la compétence des Régions.

Je confirme enfin que le gouvernement accueillera positivement toute initiative internationale susceptible de contribuer à la protection de l'atmosphère et d'aboutir à une mise en œuvre plus rationnelle des moyens disponibles à cet effet à l'échelle mondiale. (*Applaudissements.*)

M. le Président. — La parole est à M. Vandenhaute.

M. Vandenhaute. — Monsieur le Président, je remercie Mme le secrétaire d'Etat de sa large information sur un des aspects du devenir de notre planète.

Même si l'assemblée n'est pas aussi nombreuse que le sujet traité le mériterait, puis-je vous demander, madame le secrétaire d'Etat, de bien vouloir faire une éventuelle réévaluation de cet important dossier au début de la prochaine session parlementaire?

M. le Président. — La parole est à Mme Smet, secrétaire d'Etat.

Mme Smet, secrétaire d'Etat à l'Environnement et à l'Emancipation sociale, adjoint au Premier ministre. — Monsieur le Président, si le Parlement désire discuter de ce dossier, au sein de l'une ou l'autre commission — celle de la Santé publique et de l'Environnement, par exemple —, j'en serais heureuse. Peu de lois traitent, en effet, de l'environnement, alors qu'il existe de nombreux dossiers en cette matière.

M. le Président. — L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

INTERPELLATIE VAN DE HEER GEERAERTS TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN HET PLAN EN TOT DE STAATS-SECRETARIS VOOR ENERGIE OVER «HET NUCLEAIR PASSIEF EN DE LASTENVERDELING TUSSEN OVERHEID EN BETROKKEN PRIVE-MAATSCHAPPIJEN»

INTERPELLATION DE M. GEERAERTS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES ET DU PLAN ET AU SECRETAIRE D'ETAT A L'ENERGIE SUR «LE PASSIF NUCLEAIRE ET LA REPARTITION DES CHARGES ENTRE LES POUVOIRS PUBLICS ET LES SOCIETES PRIVEES INTERESSEES»

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van de heer Geeraerts tot de Vice-Eerste minister en minister van Economische Zaken en het Plan en tot de staatssecretaris voor Energie over «het nucleair passief en de lastenverdeling tussen overheid en betrokken privé-maatschappijen».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Geeraerts. — Mijnheer de Voorzitter, ik wens enkele vragen te stellen over het nucleair passief.

Uit de meest recente gegevens blijkt het nucleair passief ongeveer 37 miljard te bedragen. Dit nucleair passief zijn de financiële lasten die verbonden zijn aan de ontmanteling van allerlei nucleaire installaties.

Circa 40 pct. van dit bedrag is nodig voor de opruiming van het vroegere Eurochemic, 40 pct. voor de ontmanteling van de kernreactoren in Mol en 20 pct. voor de opruiming van de vroegere afvalafdeling van het SCK.

Momenteel heerst de grootste onduidelijkheid over de verantwoordelijkheid voor deze lasten, wie gaat deze 37 miljard betalen?

De huidige minister van Economische Zaken en de staatssecretaris voor Energie hebben recent verklaard dat een groot gedeelte ten laste zal worden gelegd van de elektriciteitsproducenten, omdat zij de grootste baat hebben bij de ontwikkeling van de kernenergie.

De elektriciteitsproducenten stellen dat zij steeds contractueel betaald hebben voor alle diensten en hulp die zij hebben ontvangen. Zij beweren dat hun verantwoordelijkheid in het hele nucleaire passief hooguit 2 miljard kan bedragen. De resterende 35 miljard zou dus ten laste van de staat, dus de belastingbetaler, vallen.

Bovendien beroepen de elektriciteitsproducenten zich op een overeenkomst met de vorige minister van Economische Zaken, de heer Eyskens, en zijn staatssecretaris, de heer Knoops. Volgens deze overeenkomst dienen de elektriciteitsproducenten helemaal niet te betalen voor de lasten van het vroegere Eurochemic.

Over deze overeenkomst wil ik één en ander zeggen. Het is helemaal geen geheime overeenkomst. Integendeel, de overeenkomst werd indertijd door de pers aangehaald. Daar wringt het schoentje niet. Het is wel eigenaardig dat de huidige bewindslieden het bestaan van dit akkoord blijkbaar vergeten waren. Ook is de grond van de zaak op zijn zachtst gezegd merkwaardig. Hoe komt een minister erbij een dergelijke overeenkomst te sluiten en daardoor zijn opvolgers, en dus de hele Belgische Staat, in een onmogelijke onderhandelingspositie te drummen? Onkunde is het zeker niet, wel misschien een zeker favoritisme.

Op die manier werden immers miljarden onttrokken aan de privé-maatschappijen en op de rug van de Staat geschoven.

Vragen over deontologie mogen hierbij zeker worden gesteld. Ook zou eens mogen worden onderzocht of de toenmalige minister en zijn staatssecretaris wel het recht en de bevoegdheid hadden een dergelijk belangrijk contract met gevolgen voor de verre toekomst te ondertekenen en daardoor de toekomstige ministers te binden.

Ook dient de vraag te worden opgelost waarom indertijd het controlecomité voor elektriciteit en gas niet officieel op de hoogte werd gebracht van het bestaan van het dossier. Dit belangrijk dossier kon toch een zeer wezenlijke invloed hebben op de evolutie van de energietarieven en was dus zeker gesprekstof voor het controlecomité.

We kunnen hier dus niet spreken over een geheim akkoord, maar wel over een obscuur akkoord dat zeker tot stand gekomen is onder druk van machtige lobby's.

Voor mij is dit akkoord echter niet het belangrijkste en zeker niet het enige in het hele dossier. Gesteld dat de elektriciteitsproducenten niet kunnen worden gedwongen om bij te dragen in de ontmanteling van Eurochemic, dan blijft nog steeds 60 pct. van het nucleair passief te bepraten. Dit is nog altijd veel meer dan de 2 miljard waarover de elektriciteitsproducenten het hebben.

Er moet noodzakelijk en dringend een correcte studie worden gemaakt van de baten die de elektriciteitsproducenten hebben gehad bij Eurochemic en bij het SCK met al zijn onderzoeken, reactoren, enzovoort.

Ook dient te worden berekend, wat de echte lasten geweest zijn van de afvalprodukten die door de elektriciteitsproducenten aan het SCK werden geleverd. Daarnaast kan men de bedragen plaatsen welke betaald werden door de elektriciteitsproducenten. Indien dit tweede bedrag veel lager is dan de optelsom van de twee vorige, wordt bewezen wat reeds zo vaak is gezegd in het Parlement en ook leeft in de publieke opinie, namelijk dat de elektriciteitssector bevoordeeld is, omdat in de elektriciteit uit kernenergie niet alle kosten meegerekend werden en worden.

Indien blijkt dat men aan het SCK steeds te weinig heeft betaald, ook al klopten de betalingen met de aangeboden facturen, indien blijkt dat men geen rekening heeft gehouden met latere kosten voor ontmanteling en afvalverwerking, indien blijkt dat men weinig of niets betaald heeft voor het fundamenteel onderzoek, waardoor later de elektriciteitsopwekking uit kernenergie mogelijk werd, dan klopt de stelling dat elektriciteit uit kernenergie steeds te goedkoop is berekend.

Daar zit dan de knoop van het verhaal inzake het nucleair passief.

Het is maar al te gemakkelijk de Staat de ontwikkelingskosten en zelfs latere afbraakkosten te laten dragen, en zelf hierdoor goedkoop of met grote winsten te kunnen produceren. Dit kan niet op andere domeinen en is ook in de elektriciteitssector onaanvaardbaar.

Ten gunste van de elektriciteitsproducenten wil ik wel zeggen dat zij niet moeten opdraaien voor engagements aangaan met andere landen of voor lasten die een gevolg zijn van andere activiteiten in het wereldje van Eurochemic of het SCK die niets te maken hebben of hadden met de productie van elektriciteit. Het moet mogelijk zijn door een goede analyse van het nucleair passief dit onderscheid te maken.

Ik wil ook niet beweren dat men nu plots alle lasten correct moet gaan berekenen. De fouten uit het verleden werden gemaakt door beide partijen, zowel de overheid als de privépartners en beiden moeten dan ook de extra-lasten delen. Ik waag mij hier niet aan een verdeelsleutel, al is de 2 miljard die geboden wordt door de elektriciteitssector, geen ernstig bod.

Ik wijs nog op een ander aspect van deze zaak. Door de extra hoge lasten, men spreekt van 37 miljard, zou het wel eens kunnen dat men in budgetaire problemen komt. Dit heeft onvermijdelijk tot gevolg dat men de zaak over een langere periode zal uitsmeren.

Zonder hier in detail in te gaan op de problematiek van de radioactieve afval enzovoort, die nog het voorwerp is van een onderzoek in de commissie voor Nucleaire Veiligheid, en waar ik om die reden niets meer wens over te zeggen, wijs ik er hier toch wel op dat de Kempen de nucleaire vuilnisbelten beu is. Wij zullen het niet nemen dat wij daar nog tientallen jaren langer mee blijven zitten omdat de Staat en de betrokken privémaatschappijen niet genoeg geld over hebben voor een grondige en vlugge sanering.

Mijn oproep is dan ook duidelijk: een compleet onderzoek van dit toch wel onfrisse dossier en een grondige analyse van het nucleair passief, waardoor een redelijke overeenkomst tussen Staat en privé kan worden bekomen en nadien een zo snel mogelijke opruiming van de nucleaire vuilnisbelten.

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Deworme.

De heer Deworme, staatssecretaris voor Energie, toegevoegd aan de minister van Economische Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, de interpellatie van de heer Geeraerts gaat over een probleem dat op zichzelf heel belangrijk is, namelijk het denucleariseren van bepaalde installaties. Bovendien is het een principekwestie die in de toekomst nog vaak aan bod zal komen. Wie zal immers de kosten moeten dragen voor het reinigen van de vervuiling of voor de bescherming van het leefmilieu?

Vallen deze kosten ten laste van de Staat of van degenen die voordeel hebben gehaald uit de activiteiten die een dergelijke verontreiniging hebben veroorzaakt?

Mais avant d'en arriver à ces considérations, je crois qu'un bref historique est nécessaire.

Quand nous sommes arrivés au gouvernement, en 1988, nous avons dû gérer les suites du scandale TNK. J'ai d'ailleurs été le premier membre du gouvernement belge à me présenter devant la commission d'enquête constituée par le Parlement européen à ce sujet.

Dans la foulée des travaux des commissions parlementaires du Sénat et de la Chambre, je me suis rapidement rendu compte que, pour des impératifs de sécurité, il était indispensable de faire un état des lieux des déchets nucléaires et des installations

nucléaires, pour lesquels aucun plan de démantèlement et de traitement n'était prévu.

L'ONDRAF, en collaboration avec le CEN, a donc établi un document intitulé « Businessplan 2000 » qui est, certes, limité aux installations situées sur les sites de Mol et de Dessel, mais qui répond à notre souci de garantir la sécurité nucléaire. Il dresse un premier état, qui ne peut être considéré comme exhaustif, des installations et déchets pour lesquels ni démantèlement ni traitement n'étaient prévus.

Ce document comprend trois volets: l'assainissement du site de traitement de déchets du Centre de Mol, le Waste; l'assainissement de l'usine Eurochemic à Dessel; le démantèlement des réacteurs BR3 et BR2 et d'autres laboratoires d'essai du Centre de Mol.

Pour chacun de ces volets, le Businessplan 2000 présente un calendrier de travail ainsi qu'une estimation du coût des différentes opérations qui doivent être prévues. Le solde total à financer est estimé, dans ce document courant jusqu'à l'an 2000, je le répète, à 12,5 milliards de francs. Nous avons, ensuite, demandé au CEN et à l'ONDRAF de compléter ces projections jusqu'en 2018.

Ce sont ces projections à l'horizon 2018 qui font apparaître un solde total à financer de 34 milliards, qui se décompose grosso modo comme suit: 14 milliards pour l'assainissement d'Eurochemic; 6 milliards pour l'assainissement du Waste; 14 milliards pour les autres installations du CEN, dont le BR2 et le BR3.

Le ministre des Affaires économiques et moi-même avons estimé nécessaire de disposer d'un avis contradictoire dans ce dossier, capital pour la sécurité de la population et la qualité de notre environnement, et qui a également des implications financières importantes.

Nous avons donc confié un audit aux firmes Arthur Andersen et Batelle. Cet audit, qui est toujours en cours, devra notamment objectiver le coût de l'assainissement et établir les priorités pour l'amélioration éventuelle de la sécurité dans certaines installations. Les premiers résultats de cet audit peuvent être attendus pour la fin du mois de juin mais, d'après ce que nous en savons, ils ne devraient pas, sur le plan financier, remettre fondamentalement en cause les chiffres avancés par l'ONDRAF et le CEN.

L'historique du dossier étant ainsi esquissé, il faut d'abord mettre en évidence son aspect essentiel: il est capital, pour les raisons de sécurité, d'entamer au plus tôt l'assainissement de ces sites nucléaires, c'est-à-dire soit leur démantèlement, soit leur denuclearisation dans des conditions de sécurité absolue.

De manière sous-jacente se pose évidemment le problème du financement de cet assainissement, problème dont j'évoquais, il y a quelques minutes, l'ampleur.

D'un point de vue général, les producteurs d'électricité qui sont, on ne peut le nier, les principaux bénéficiaires de la filière nucléaire, me semblent avoir une responsabilité particulière dans cette matière.

Si nous abordons point par point les différents volets du passif technique connus jusqu'à présent, nous pouvons retracer le rôle qu'ont joué dans le développement de la filière nucléaire les éléments qui, aujourd'hui, composent ce passif.

Ainsi, c'est sur le réacteur BR3 mis en service en 1962 qu'ont été formés tous les ingénieurs qui ont démarré la filière nucléaire en Belgique.

Le réacteur BR2, encore en service aujourd'hui, est consacré au *testing* de matériaux qui ont été utilisés dans la construction des centrales nucléaires.

Le département déchets du Centre de Mol, le Waste, a traité des quantités importantes de déchets en provenance des centrales nucléaires — je réponds ainsi à l'interrogation de M. Geeraerts — à un coût inférieur à celui normalement pratiqué. Ce moindre coût était dû notamment à l'absence de constitution de provision pour le démantèlement futur de l'installation.

Enfin, se pose le problème du démantèlement de l'usine Eurochemic qui avait été reprise par l'Etat belge et sur lequel porte plus précisément l'interpellation.

A l'origine, Eurochemic est un projet mené dans le cadre de l'OCDE, dont l'objectif est de mettre sur pied une installation pilote de retraitement de combustibles nucléaires.

En 1972, les différents partenaires au projet décidèrent de ne pas pousser plus avant. L'usine existait sur le site de Mol-Dessel et, poussé par les producteurs d'électricité, l'Etat belge devenait propriétaire des installations en 1978, en vue d'un redémarrage des activités nucléaires de retraitement.

Il faut donc mettre en évidence le fait que c'est à l'insistance des électriciens que l'Etat belge a repris ces installations. Après l'autorisation du redémarrage d'Eurochemic accordée par le Parlement lors du débat sur l'énergie en 1982, la société Synatom, qui gère pour le compte des producteurs d'électricité les achats d'uranium et les contrats de retraitement à l'étranger, a créé la société Belgoprocess, qui devait être l'opérateur du redémarrage d'Eurochemic.

Le 26 novembre 1984, une convention était conclue entre l'Etat belge, Synatom et Belgoprocess. Par celle-ci, l'Etat belge s'engageait envers la société en formation Belgoprocess, et j'insiste sur cette importante précision, à financer le coût du démantèlement des installations Eurochemic.

Cette convention précisait également que Synatom pouvait transférer à l'Etat belge les actions de Belgoprocess en cas de renoncement au redémarrage du retraitement nucléaire. Fin 1986, l'hypothèse d'un redémarrage d'Eurochemic était définitivement abandonnée et la participation de Synatom dans Belgoprocess était transférée à l'ONDRAF.

La société anonyme Belgoprocess est donc maintenant filiale à 100 p.c. de l'organisme public ONDRAF.

Malgré l'existence de la convention de 1984, dont l'interprétation juridique, notamment à propos des responsabilités de l'Etat, n'est pas aussi claire que certains tentent de le faire croire, j'estime avoir de bons arguments pour convaincre les électriciens de contribuer au financement du démantèlement d'Eurochemic.

Rappelons, en effet, une nouvelle fois que l'usine Eurochemic avait été reprise par l'Etat belge en vue de sa remise en fonctionnement, à laquelle auraient dû normalement participer les électriciens. C'est donc à la demande des électriciens que l'Etat a repris Eurochemic.

Ceux-ci ont toutefois renoncé, estimant le projet non rentable en raison, d'une part, du ralentissement du développement de la filière des surrégénérateurs et, d'autre part, du frein mis dans le monde au déploiement de nouvelles centrales nucléaires, permettant ainsi à l'usine de la Hague de satisfaire à la demande en matière de retraitement.

Il faut également souligner que la volonté des autorités publiques de faire contribuer les électriciens à l'assainissement du site Eurochemic n'est pas chose nouvelle.

Le gouvernement précédent, en CMCES du 17 septembre 1987, avait déjà décidé d'appliquer le principe du recouvrement intégral ou partiel des frais de démantèlement à charge de tiers. La note au CMCES sur base de laquelle cette décision a été prise ajoutait, je cite, « qu'il paraît logique d'imputer ces frais à la production d'électricité, vu que l'Etat belge a repris le site en 1978 en vue d'une cession à ces producteurs ».

La décision du CMCES du 17 septembre 1987 précisait encore qu'un groupe de travail financier proposera des formules pour la réalisation du recouvrement des frais tel que décidé.

Etant donné les nécessités de sécurité auxquelles nous sommes particulièrement attentifs, Willy Claes et moi-même avons donc relancé avec vigueur les négociations avec les producteurs d'électricité, et je crois pouvoir raisonnablement annoncer qu'il existe maintenant, des deux côtés, la volonté d'aboutir à un accord sur le financement de l'assainissement du passif technique.

Deux groupes de travail mixtes, composés d'une part d'experts de l'ONDRAF, d'autre part de représentants des électriciens, ont été mis sur pied. L'un étudie l'ampleur du passif technique et sa distribution dans le temps, l'autre est chargé de définir les clauses contractuelles.

Parallèlement, je finalise actuellement une modification des statuts de l'ONDRAF visant notamment à étendre les domaines d'action de cet organisme, mais aussi à créer un fonds chargé de financer l'assainissement du passif technique.

Enfin, simultanément aux négociations en cours au sein des deux groupes de travail, un accord de principe a déjà pu être dégagé aux termes duquel les électriciens approvisionneront le fonds de l'ONDRAF par un premier versement avant la fin du mois de juin.

In dit dossier wil de regering in de eerste plaats de absolute veiligheid van de bevolking verzekeren door een optimaal beheer van de kerninstallaties en het kernaafval dat deze produceren. Wij willen derhalve zo vlug mogelijk de financiering van de noodzakelijke operaties beveiligen. Ik meen dat we hiervoor op de goede weg zijn. (*Applaus.*)

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Mesdames et messieurs, notre ordre du jour est ainsi épuisé.

Hiermede is onze agenda afgewerkt.

VOORSTELLEN VAN WET — PROPOSITIONS DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De volgende voorstellen van wet werden ingediend:

1° Door de heer Van Aperen, tot wijziging van de gemeentewet;

Les propositions de loi ci-après ont été déposées:

1° Par M. Van Aperen, modifiant la loi électorale communale;

2° Door de heer Cerexhe, houdende instelling van een familierechtbank;

2° Par M. Cerexhe, créant un tribunal de la famille;

3° Door de heer Erdman, strekkende om de huurder woonzekerheid te waarborgen;

3° Par M. Erdman, visant à garantir la sécurité d'occupation du locataire;

4° Door de heer Egelmeers, tot wijziging van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971.

4° Par M. Egelmeers, modifiant la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

De Senaat vergadert opnieuw op donderdag, 1 juni 1989, te 10 uur.

Le Sénat se réunira le jeudi 1er juin 1989, à 10 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten te 19 h 40 m.)

(La séance est levée à 19 h 40 m.)

BIJLAGE — ANNEXE

Inoverwegingneming — Prise en considération

Lijst van de in overweging genomen voorstellen:

Liste des propositions prises en considération:

A. Voorstellen van wet:

Tot toevoeging van grondgebied van de stad Deinze aan het grondgebied van de gemeente Sint-Martens-Latem (van de heer Van Hooland);

A. Propositions de loi:

Réglant le rattachement d'une portion du territoire de la ville de Deinze au territoire de la commune de Sint-Martens-Latem (de M. Van Hooland);

— Verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

Renvoi à la commission de l'Intérieur.

Houdende het statuut van de controle-geneeskunde (van de heer Blanpain c.s.);

Portant statut de la médecine de contrôle (de M. Blanpain et consorts);

— Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Tot wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende opschorting, uitstel en probatie (van de heer Erdman c.s.);

Modifiant la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation (de M. Erdman et consorts);

— Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Renvoi à la commission de la Justice.

Tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 1970 tot verruiming van de werkingssfeer van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging tot de minder-validen (van de heer Claeys c.s.);

Modifiant l'arrêté royal du 20 juillet 1970 étendant le champ d'application de l'assurance-soins de santé obligatoire aux handicapés (de M. Claeys et consorts);

— Verwezen naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

Renvoi à la commission des Affaires sociales.

Tot wijziging van de artikelen 91 en 92 van het Gerechtelijk Wetboek (van de heer Arts);

Modifiant les articles 91 et 92 du Code judiciaire (de M. Arts);

— Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Renvoi à la commission de la Justice.

Tot wijziging van de artikelen 1259, 1260, tweede lid, 1296 en 1298 van het Gerechtelijk Wetboek (van de heer Arts);

Modifiant les articles 1259, 1260, deuxième alinéa, 1296 et 1298 du Code judiciaire (de M. Arts);

— Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Renvoi à la commission de la Justice.

Strekkende om de adoptie door een feitelijk gezin mogelijk te maken (van de heer Duquesne);

Tendant à autoriser l'adoption par un ménage de fait (de M. Duquesne);

— Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Renvoi à la commission de la Justice.

Houdende afschaffing van de forfaitaire aftrek voor bedrijfslasten op het vlak van de baten behaald uit hoofde of ter gelegenheid van het uitoefenen van een parlementair mandaat (van de heer Laverge);

Supprimant la déduction forfaitaire au titre de charges professionnelles pour ce qui concerne les profits obtenus du chef ou à l'occasion de l'exercice d'un mandat parlementaire (de M. Laverge);

— Verwezen naar de commissie voor de Financiën.

Renvoi à la commission des Finances.

Houdende wijziging van de artikelen 34 en 35 van de wet van 13 juli 1981 tot oprichting van een Instituut voor veterinaire keuring (van de heer Bayenet c.s.);

Modifiant les articles 34 et 35 de la loi du 13 juillet 1981 portant création d'un Institut d'expertise vétérinaire (de M. Bayenet et consorts);

— Verwezen naar de verenigde commissies voor de Landbouw en de Volksgezondheid en het Leefmilieu.

Renvoi aux commissions réunies de l'Agriculture et de la Santé publique et de l'Environnement.

Tot wijziging van de wet van 20 april 1874 betreffende de voorlopige hechtenis (van de heer Erdman c.s.).

Modifiant la loi du 20 avril 1874 relative à la détention préventive (de M. Erdman et consorts).

— Verwezen naar de commissie voor de Justitie.

Renvoi à la commission de la Justice.

B. Voorstel van resolutie:

Betreffende de afschaffing van de praktijk van detachering van dienstplichtigen op de ministeriële kabinetten (van de heer Blanpain).

B. Proposition de résolution:

Visant à supprimer la pratique du détachement de miliciens dans les cabinets ministériels (de M. Blanpain).

— Verwezen naar de commissie voor de Defensie.

Renvoi à la commission de la Défense.